CRNA GORA
Državna revizorska institucija

Sektor III
DRI broj: 03-035/22-28/42
Podgorica, 04. maj 2022. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA MINISTARSTVA EKONOMIJE ZA 2020. GODINU

-Konačni izvještaj-

Podgorica, april 2022. godine

S A D R Ž A J

I MIŠLJENJE I PREPORUKE 4
II UVODNI DIO 20
1. Pravni osnov za vršenje revizije 20
2. Osnovni podaci o subjektu revizije 20
3. Vrsta revizije 22
4. Predmet revizije 22
5. Cilj revizije 22
6. Kriterijumi revizije 23
7. Metode vršenja revizije 25
8. Planirani segmenti revizije 25
III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 27
9.Informacioni sistem Ministarstva ekonomije 27
9.1. Aplikativni softver 27
9.1.1. Program za dodjelu subvencija 27
9.1.2. Program unapređenja konkurentnosti privrede 29
9.1.3. Informacioni sistem za žigove (wipo ipas) 31
9.1.4. Informacioni sistem za patente 31
9.1.5. Therefore 31
9.1.6. Aplikacije za računovodstvo 32
9.1.7. Aplikacija Potrošač 32
10. Sistem unutrašnjih kontrola 32
10.1. Unutrašnja revizija 39
11. Računovodstvene evidencije 41
12. Planiranje i preusmjeravanje sredstava 42
12.1. Planiranje budžeta 42
12.2. Preusmjeravanja sredstava 44
13. Finansijski izvještaji 45
13.1. Izvještaj o novčanim tokovima III (Obrazac 3) 46
13.2 Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5) 47
13.3. Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve (Obrazac 9) 48
14. Upravljanje imovinom 55
15. Blagajničko poslovanje 56
IV IZDACI MINISTARSTVA EKONOMIJE 59
16.1. Obračun i isplata zarada 59
16.2 Jubilarne nagrade 62
16.3. Otpremnine 62
16.4 Ostale naknade 62

17. Rashodi za materijal 63
17.1. 413-1 Administrativni materijal 63
17.2. 413-3 Materijal za posebne namjene 64
17.3. 413-5 Rashodi za gorivo 64
18.Rashodi za usluge 64
18.1. Rashodi za službena putovanja 64
18.2. Reprezentacija 65
18.3. Komunikacione usluge 66
18.4. Bankarske usluge i negativne kursne razlike 66
18.5. Advokatske, notarske i pravne usluge 66
18.6. Konsultantske usluge, projekti i studije 68
18.7. Usluge stručnog usavršavanja 69
18.8 Ostale usluge 70
19.Rashodi za tekuće održavanje 70
19.1. Tekuće održavanje opreme 70
20. Kamate 71
20.1. Kamate rezidentima 71
21.1. Zakup objekata 71
22. Subvencije 71
22.1. Subvencije za proizvodnju i pružanja usluga 71
22.2. Sredstva za subvencije sa razdjela Ministarstva ekonomije 72
23. Izdaci po osnovu ugovora o djelu 76
24. Izrada i održavanje softvera 81
25. Osiguranje 81
26. Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama 82
27. Ostali transferi institucijama 82
28. Izdaci za opremu 83
29. Izdaci za investiciono održavanje 84
30. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti 86
31. Otplata obaveza iz prethodnih godina 87
V UKUPNI PRIMICI 89
32. Koncesije 89
32.1. Koncesije za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina 91
32.2. Koncesije za geološka istraživanja i eksploataciju ugljovodonika 93
32.3. Koncesije za korišćenje hidropotencijala na malim vodotocima 94
32.4. Analiza prihoda od koncesija u nadležnosti Ministarstva ekonomije 96
33. Javne nabavke 97

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu odluke broj: 03-035/21-1698/2 od 03. septembra 2021. godine i Godišnjeg plana revizije DRI, izvršila je reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva ekonomije za 2020. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonima, propisima i drugim aktima.

Nakon sprovedenih radnji državnih revizora i podnijetih zapisnika, Kolegijum, u sastavu Zoran Jelić, član Senata - rukovodilac Kolegijuma i dr Milan Dabović, predsjednik Senata – član Kolegijuma, na sjednici održanoj 29. aprila 2022. godine, usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva ekonomije za 2020. godinu

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije za finansijske izvještaje
Rukovodstvo subjekta revizije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje podataka u finansijskim izvještajima, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Ministarstva ekonomije za 2020. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Međunarodnim standardima revizije za javni sektor (ISSAI i EUROSAI).

Cijenimo da su, revizijom pribavljeni revizorski dokazi, dovoljni i odgovarajući i da daju osnovu za izraženo revizorsko mišljenje.

FINANSIJSKOM REVIZIJOM Godišneg finansijskog izvještaja Ministarstva ekonomije za 2020. godinu, utvrđeno je da su finansijski izvještaji pripremljeni u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja, ali da nalazi revizije ukazuju na nesaglasna postupanja subjekta revizije sa zakonskim i podzakonskim aktima i propisima navedenim u kriterijuma za vršenje ove revizije, te u skladu sa tim, nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** cijeneći sljedeće nalaze:

- **Nalaz**

  Ministarstvo ekonomije je u Obrascu 5 iskazalo neizmirene obaveze u iznosu od 89.320,22€ u 2020. godini što je za 3.359,04€ manje nego u prethodnom izvještajnom periodu.

Neizmirene obaveze su se odnosile na:

- 4131 – rashodi za administrativni materijal u iznosu od 26,29€,
- 4142 – reprezentacija 89.151,50€,
- 4146 – advokatske usluge 4,24€,
- 4149 – ostale usluge 138,19€.

U procesu revizije nijesu prezentovani dokazi da je vršeno usaglašavanje obaveza kako je utvrđeno članom 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština te da Ministarstvo po osnovu zahtjeva DRI nije proslijedilo niti jedan IOS o usaglašavanju obaveza sa traženim dobavljačima, iako je Ministarstvo djelimično odgovorilo na zahtjev DRI 20.12.2021. godine, to revizor po **pitanju izražavanja istinitosti i objektivnosti neizmirenih obaveza u Obrascu 5 izražava uzdržano mišljenje.**

Preporuka:

F1 Ministarstvo ekonomskog razvoja je dužno da u skladu sa tačkom 95[1] Uputstva o radu Državnog trezora upoređuje svoje računovodstvene evidencije sa podacima iz Glavne knjige Državnog trezora u cilju njihovog usaglašavanja.

Preporuka:

F2 Ministarstvo ekonomskog razvoja je dužno da prije zaključivanja poslovnih knjiga izvrši usaglašavanje svih potraživanja i obaveza, kao i da Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5) sačinjava na osnovu podataka evidentiranih na klasi "2 - Obaveze".

- **Nalaz**

Ministarstvo ekonomije je u obrascu 9 iskazano **63.384.683,92€** izdataka iz tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga.

Vlada Crne Gore je u cilju umanjenja negativnih posljedica nastalih ozbiljnim poremećajem u poslovanju privrednih društava u Crnoj Gori usljed pojave epidemije korona virusa (COVID-19) donijela **Program pružanja podrške privredi i zaposlenima**[2]. Pored podrške preduzećima u ublažavanju posljedica krize, Program ima za cilj očuvanje radnih mjesta u privrednim društvima, kao i ukupnog zdravlja crnogorskih građana.

Mjere koje su definisane ovim Programom **odnose se na subjekte koji su izmirili poreske obaveze zaključno sa 2019. godinom i koji nijesu prekršili naredbe Ministarstva zdravlja**

[1] 95. Nakon zatvaranja računa glavne knjige trezora i u periodu koji odredi Generalni direktor Direktorata državnog trezora, u skladu sa tačkom 94 ovog uputstva, glavni službenik za finansije će uporediti svoje računovodstvene podatke sa podacima iz glavne knjige trezora i obavijestiti Trezor o utvrđenim razlikama.
Utvrđene razlike će se otkloniti u skladu sa instrukcijama Trezora.

[2] Saglasno odredbama člana 17 Uredbe o Vladi Crne Gore ("Službeni list CG", broj 80/08, 14/17 i 28/18), a u vezi sa članom 19a stav 1 Zakona o regionalnom razvoju ("Sl. list CG", br. 20/11, 26/11, 20/15 i 47/19), a u vezi sa članom 7 stav 2 tačka 1 Zakona o kontroli državne pomoci ("Sl. list CG", broj 12/18).

donijete u cilju suzbijanja epidemije korona virusa. Mjere se odnose i na subjekte osnovane u 2020. godini, zaključno sa 15. martom 2020. godine.

U daljem postupku revizije državni revizori su od Ministarstva ekonomskog razvoja obezbijedili elektronsku bazu podataka. Revizijom je utvrđeno da su saglasno Programu, subvencionirane zarade privrednih subjekata i fizičkih lica u ukupnom iznosu od 60.135.678,94€ i to za: neto zarade u iznosu od 36.900.972,32€, porezi i doprinosi 22.771.944,67€, prirez 462.761,95€, **dok je ostatak u iznosu od 3.249.004,98€ korišćen za nabavku pšenice, lagerovanje iste, nabavku ulja, paketiće, troškove pružanja usluga karantina i sl.**

Revizijom je utvrđeno da su 9 privrednih subjekata čije je ukupno stanje poreskog duga na 31.12.2019. godine iznosilo 151.347,38€ (od 1.276,49€ pa do 112.982,06€ po subjektu) subvencionirano sa 150.157,70€ (od 359,50€ pa do 62.017,20€ po subjektu), čime nijesu ispoštovani kriterijumi subvencioniranja definisani Programom pružanja podrške privredi i zaposlenima.

Preporuka:

F3 Subjekt revizije je trebao da dosledno primjenjuje kriterijume definisane Programom pružanja podrške privredi i zaposlenima za davanje subvencija privrednim subjektima.

- **Nalaz**

Revizijom je utvrđeno da su na ovoj poziciji iskazani izdaci u iznosu od 3.075.285,13€ koji nisu trebali da budu isplaćeni sa pozicije 4181 - Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga već na pozicijama predviđenim za isplatu konkretnih izdataka saglasno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG i budžete opština. Navedeni izdaci se odnose na nabavcu pšenice u iznosu od 2.413.841,90€, paketića u iznosu od 271.222,31€, hljeba 13.514,15€, usluga špedicije za prihvat, organizaciju iskrcaja sa broada, uskladištenje i carinjenje 10.500t pšenice u iznosu od 303.764,14€ i nabavku ulja u iznosu do 72.942,63€.

Preporuka:

F4 Preporučuje se subjektu revizije da vrši evidentiranje državne imovine (pšenice, ulja, i sl.) u momentu zaprimanja a ne, kao što je to slučaj sa nabavljenom pšenicom, nakon više od godinu dana shodno Zaključku Vlade br. 04-2524/2 od 27.05.2021. godine, na šta upućuje član 1 i 10 Zakona o interventnim nabavkama („Sl. list RCG broj, 69/03).

- **Nalaz**

Na osnovu revidiranih oblasti se konstatuje da je Ministarstvo ekonomije na osnovu neadekvatne finansijske dokumentacije izvršilo plaćanja u iznosu od **23.435,53€**, koje je evidentirano po osnovu Izvještaja čija je jedna stavka konsalting (PMU Consultant). Takođe, na poziciji izdataka za osiguranje za potrebe Jedinice za implementaciju „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama-faza II“ izvršeno je plaćanje **nefiskalnog računa** – faktura broj 98/20 izdatog od firme „Marsin“ Podgorica (žiro račun 520-9230-30) u iznosu od **510,95€** za

usluge registracije privatnog motornog vozila, a u skladu sa dopisom broj 005-302/20-4725/2 od 27. novembra 2020. godine. Plaćanje je izvršeno po ugovoru o djelu br. 0601-141/15 od 11. februara 2016. godine potpisanog sa S.Š.

Preporuka:

F5 Potrebno je da Ministarstvo vrši evidentiranje svih izdataka na osnovu adekvatne finansijske dokumentacije.

REVIZIJOM PRAVILNOSTI je utvrđeno da Ministarstvo ekonomije nije finansijske transakcije i poslovne aktivnosti u svim materijalnim aspektima uskladila sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018), **Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore broj, 020/14, 056/14, 070/17, 004/18, 055/18, 066/19, 070/21),** Zakonom o državnoj imovini ("Sl. list Crne Gore", br.021/09 i 040/11) i Uredbom o načinu vodjenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Sl. list Crne Gore", br.13/10), Uputstvom o radu Državnog trezora (Sl. list Crne Gore ,broj 53/14...96/21), Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list Crne Gore" broj 65/01...67/19) te Pravilnikom o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. List Crne Gore broj 02/18...08/21"), Zakonom o koncesijama ("Sl. List Crne Gore broj 08/09...73/19"), Programom Vlade Crne Gore za unapređenje konkurentnosti privrede za 2020. godinu,Zakona o državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list RCG broj 28/04...78/06" i „Sl. list Crne Gore ,broj 17/07...70/17"), Zakona o javnim nabakama („Sl. list Crne Gore broj 74/19"),Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave te **Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžeta opština („Sl.list CG", br.072/16, 106/20 i 080/21** i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Polazeći od konstatovanih propusta u revizorskom izvještaju, nadležni Kolegijum izražava **negativno mišljenje,** polazeći od sljedećeg:

U postupku revizije je utvrđeno da je subjekt revizije u dijelu unutrašnjih finansijskih kontrola primjenjivao odredbe nevažećeg Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl. list CG", br.73/08,20/11,30/12,34/14) te saglasno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018) nije uskladio svoje poslovanje i donio podzakonska akta u skladu sa istim, kao i odredio lice zaduženo za **uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Ministarstvu ekonomije.**

U Ministarstvu ekonomije usvojen je Registar rizika br. 01-2239/1 od 07.10.2015. godine. Rješenjem br. 02-1327/2 od 28.05.2015. godine određen je G. K. načelnik Službe za opšte poslove finansije i ljudske resurse za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Ministarstvu ekonomije.

Revizijom je utvrđeno da nijesu prepoznati i procijenjeni rizici za: strateške, operativne ciljeve i realizaciju poslovnih aktivnosti, nije utvrđen nivo do koga su prihvatljiva

odstupanja u postizanju ciljeva, ne postoji adekvatno praćenje rezultata preduzetih radnji za ublažavanje rizika, registar rizika se ne koristi u procesu upravljanja.

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", broj 53/14 i 42/2017), Ministarstvo ekonomije je dostavilo je Agenciji za sprečavanje korupcije Izvještaj o sprovođenju plana integriteta za 2020. godinu, broj: 01401-401/21-2981 od 12. 04. 2021. godine. Kroz Plan integriteta je izvršena procjena radnih mjesta koja koja mogu biti podložna prevarama.

Ministarstvo ekonomije donijelo je Pravilnik internih procedura i ostale dokumentacije broj 01 - 122/14 od 28.09.20212. godine. Interne procedure kojih ima 17 koje su sastavni dio knjige procedura. Pisane procedure sadrže sve korake funkcionisanja poslovnog procesa.

Uvidom u Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki u Ministarstvu ekonomije broj: 01-122/12 od 28.09.2012. godine je utvrđeno da je isto donijeto u skladu sa nevažećim zakonom. Takođe, ne postoje procedure kojima su definisan način prenošenja informacija u Ministarstvu ekonomije.

Preporuka:

P1 Preporučuje se subjektu revizije da uskladi svoje poslovanje sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018), donese podzakonska akta i donese plan za unapređenje upravljanja i kontrole.

- **Nalaz**

Ministarstvu ekonomije, unutrašnja revizija uspostavljena je organizovanjem jedinice za unutrašnju reviziju - Odjeljenje za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta. U 2020. godini, sistematizovana su četiri radna mjesta a bilo je popunjeno samo radno mjesto – Rukovodilac.

Preporuka:

P2 Preporučuje se subjektu revizije da uskladi svoje poslovanje sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018), donese podzakonska akta i donese plan za unapređenje upravljanja i kontrole.

- **Nalaz**

Povelja unutrašnje revizije je interni akt Ministarstva ekonomije, koja je usvojena dana 05. 12. 2016. godine pod brojem: 01-2711/1.

Za 2020. godinu planirane su 4 revizije i jedna Ad hoc revizija. Ad hoc revizija nije vršena jer nije bilo zahtjeva od strane Ministarstva. Od četiri planirane revizije nije izvršena revizija **Izdavanje i ovjera licence iz oblasti rudarstva i geološkog istraživanja** u Direktoratu za rudarstvo geološka

istraživanja. Revizija nije izvršena iz razloga što je tokom 2020. godine vršena rekonstrukcija zgrade u kojoj je smješteno Ministarstvo ekonomije, tako da je dokumentacija Direktorata bila spakovana i sklonjena u Depo.

Na osnovu člana 18 stav 1 tačka 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 73/08, 20/11 i 30/12) donešen je Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti Sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2020. godinu broj: 01401-401/20-1088/2.

Preporuka:

P3 Preporučuje se Ministarstvu ekonomskog razvoja da donese nova interna akta shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br. 075/18) i postupi po nalazima unutrašnje revizije.

- **Nalaz**

Računovodstveni sistem Ministarstva ekonomije je sastavni dio Glavne knjige Trezora. Pored navedenog Ministarstvo ekonomije po iskazu odgovornog lica za finansije ima i sopstvenu glavnu knjigu koju vodi u okviru zasebnog programa s tim što ista nije vođena za 2020. godinu, zbog čestog seljenja zaposlenih u kancelariji za finansijsko računovodstvene poslove usled renoviranja poslovne zgrade i odsustva zaposlenih izazvane COVID-om.
Ministarstvo ekonomije nije vodilo evidenciju stalne imovine na kontima klase „0" kao ni evidenciju obaveza na kontima klase „2".

Preporuka:

P4 Preporučuje se subjektu revizije da shodno članu 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžeta opština („Sl. list CG", br.072/16, 106/20 i 080/21) vodi evidenciju stalne imovine na kontima klase „0" kao i evidenciju obaveza na kontima klase „2".

- **Nalaz**

Prezentirani Izvještaj o novčanim tokovima III Ministarstva ekonomije za 2020. godinu **ne sadrži** podatke o planiranim sredstvima sa programa 4016 - Objedinjene javne nabavke Ministarstva ekonomije u iznosu od 71.748,00€, koji je planiran na razdjelu Uprave za imovinu, kao ni podatke o izvršenju istog u iznosu od 78.527,61€.
Državni revizor je mišljenja da bez obzira na činjenicu što Uprava za imovinu izvještava o izdacima po osnovu objedinjenih javnih nabavki po potrošačkim jedinicama, Ministarstvo ekonomije u napomenama uz finansijske izvještaje treba i sama da prezentira podatke o izdacima po tom osnovu u cilju sveobuhvatnog i transparentnog finansijskog izvještavanja potrošačke jedinice.

Preporuka:

P5 U cilju kvalitetnijeg finansijskog izvještavanja preporučuje se subjektu revizije da u napomenama uz finansijski izvještaj – INT III iskazuje izdatke po osnovu javnih nabavki koje je za potrebe Ministarstva vršila Uprava za imovine, u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor.

- **Nalaz**

Shodno članu 48. Zakona o državnoj imovini ("Sl. list Crne Gore", br.021/09 i 040/11) i člana 10. Uredbe o načinu vodjenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Sl. list Crne Gore", br.13/10), Ministarstvo ekonomije do momenta vršenja revizije nije izvršilo popis imovine i obaveza za 2020. godinu čime je postupilo suprotno važećoj regulativi.

Subjekat revizije je bio dužan da, shodno članu 10. Uredbe o načinu vodjenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Sl. list Crne Gore", br.13/10), dostavi podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima organu nadležnom za poslove imovine, radi vođenja registra nepokretnosti odnosno računovodstvene evidencije pokretnih stvari, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Preporuka:

P6 Preporučuje se Ministarstvu ekonomskog razvoja da izvrši redovni godišnji popis imovine (stalne i obrtne) i obaveza shodno važećoj regulativi sa stanjem na 31. decembar za godinu za koju se vrši popis i vanredni popis imovine obzirom da je došlo do reorganizacije državne uprave i dostavi podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima organu nadležnom za poslove imovine.

- **Nalaz**

Subjekat revizije **nije** obezbjedio adekvatne uslove za obavljanje blagajničkog poslovanja, obzirom da blagajnik obavlja blagajničke poslove u prisustvu službenika iz još 2 organizacione jedinice subjekta revizije koje nisu u sklopu Kancelarije za finansijsko-računovodstvene poslove. Ovako postupanje nije u skladu sa članom 60, 61 i 62 Uputstva o radu Državnog trezora.

Revizijom je utvrđeno da su iz gotovine podignute sa pozicije službenih putovanja u inostranstvu isplaćeni izdaci u iznosu 1.119,43€ (ugostiteljske usluge, pokloni, reprezentacija, isplate pojedincima i dr.) koji **ne predstavljaju troškove obavljanja djelatnosti** i iste je trebalo iskazati na za to predviđenoj budžetskoj poziciji (4142 – reprezentacija).

Preporuka:

P7 Preporučuje se subjekt revizije da obezbijedi adekvatne uslove za obavljanje blagajničkog poslovanja. Gotovinske isplate treba evidentirati na za to predviđenim budžetskim pozicijama, shodno Uputstvu o radu Državnog trezora.

- **Nalaz**

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo sačinjavalo i podnosilo IOPPD obrasce Poreskoj upravi u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list Crne Gore“ broj 65/01...67/19), s tim što iste nije predavala Poreskoj upravi u skladu sa rokovima definisanim članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje tj. do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec).

Preporuka:

P8 Potrebno je da subjekt revizije sačinjava IOPPD obrasce u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona o porezu na dodhodak fizičkih lica i iste podnosi nadležnom poreskom organu do 15-tog u mjesecu za prethodni obračunski period shodno članu 5 navedenog Pravilnika kako bi izbjegla plaćanje novčanih kazni pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu, predviđenih članom 53a Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Nalaz**

U postupku revizije je izvršen uvid u 22 personalna dosijea zaposlenih i tom prilikom su utvrđeni nedostaci kod dva personalna dosijea i to:

Na radno mjesto 15 (ili 16)[3] iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta je u 2019. godini raspoređeno lice koje ima visoku stručnu spremu u oblasti primijenjenog računarstva a Pravilnikom je predviđen fakultet iz oblasti Društvenih nauka – Ekonomija ili Pravo.

Takođe na radno mjesto Samostalni/a savjetnik/ca II, saglasno odluci za popunu upražnjenog radnog mjesta br. 602-412/2017-1 od 15.12.2017. godine, rang listi za izbor kandidata br. 02/1-112/18-1771/1 od 23.01.2018. godine i Odluci o izboru državnog službenika br. 602-412/2017-3 od 30.01.2017. godine, izabrano je lice koje nije ispunjavalo uslove po pitanju godina radnog staža saglasno članu 28 Zakona o državnim službenicima i namještenicima koji je za radna mjesta sa zvanjem samostalni savjetnik II, inspektor II i ovlašćeno službeno lice II - predviđao VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva. Shodno podacima iz radne knjižice navedeno lice je imalo svega 8 mjeseci i 29 dana radnog staža.[4]

Preporuka:

P9 Potrebno je da Ministarstvo ekonomskog razvoja na sistematizovanim radnim mjestima zapošljava lica koja ispunjavaju sve uslove predviđene opisom poslova radnog mjesta posebno po pitanju stepena školske spreme, oblasti obrazovanja i radnog iskustva.

- **Nalaz**

Ostale naknade us iskazane na poziciji 4127 – Ostale naknade u iznosu od 71.095,24€ i iste su se odnosile na isplate naknada članovima raznih komisija (geološka istraživanja, elektroenergetska

[3] Radno mjesto 15 i 16 podrazumijevaju 2 izvršioca a rješenjima se ne precizira na koje je radno mjesto zaposleni zasnovao radni odnos.

[4] Iako postupak zapošljavanja državnih službenika i namještenika vodi Uprava za kadrove personalni dosije zaposlenog se vodi tamo gdje je zaposleni zasnovao radni odnos pa je Ministarstvo ekonomije moralo da provjeri da li zaposleni ispunjavaju sve predviđene uslove.

komisija, termoenergetska, komisija za pregovore, rudarstvo, polaganje stručnog ispita i sl.). Komisije su imenovane po rješenjima Ministarstva a za svoj rad im je bila utvrđena naknada shodno članu 26 stav 5 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i člana 2 Odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada. Za članove komisija imenovani za kako zaposleni tako i lica izvan Ministarstva. Članovima komisija je po tom osnovu isplaćivano od 200,00 do 4.287,50€ na nivou godine u neto iznosu. Zaposlenima su uglavnom obračunavani i uplaćivani puni iznosi poreza i doprinosa, kao i prirez dok su licima koja nisu zapošljena u Ministarstvu na neto naknade obračunavani i uplaćivani porez i prirez.

Ukupni neto izdaci isplaćeni članovima komisije su iznosili 53.246,00€, porezi i doprinosi u iznosu od 16.929,80€ a prirez 919,44€. U IOPPD obrascima su pod šifrom 28 – Naknade za rad članova radnih tijela uglavnom iskazane uplate licima koja su angažovana izvan Ministarstva dok su pod šifrom 30 – Ostale naknade iskazane uplate naknada članovima komisije iz redova zaposlenih u Ministarstvu.

Preporuka:

P10 Preporučuje se subjektu revizije da saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave utvrdi da li se radi o poslovima koji su iz nadležnosti (redovnih poslova) samog Ministarstva sve u cilju racionalnosti upotrebe javnih sredstava.

- **Nalaz**

Obzirom da ugovor o dopunskom radu predstavlja vrstu ugovora o radu definisanu Zakonom o radu navedeni izdatak u iznosu od 6.326,61€ je trebalo isplatiti sa pozicije bruto zarada a ne sa pozicije ugovora o djelu, bez obzira na činjenicu što je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima precizirano da se u ovim slučajevima zaključuje ugovor o dodatnom a ne dopunskom radu.

Preporuka:

P11 Preporučuje se subjektu revizije da u konkretnim slučajevima zaključuje ugovore o dodatnom radu saglasno odredbama člana 79 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i da izdatke po osnovu istih isplaćuje sa pozicije bruto zarada.

- **Nalaz**

Na osnovu podataka do kojih se došlo u postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo na ugovorene neto naknade u iznosu od 130.914,24€ (budžet 52.479,00€ i donacije 78.435,24€) obračunavalo i plaćalo samo porez i prirez. Takođe, u dokumentaciji u koju je revizori imali uvid, navedena lica nisu dostavljala dokaze o svom radno – pravnom statusu, **obzirom da se porez i prirez po navedenim ugovorima obračunavaju i plaćaju samo u situaciji u kojoj su angažovana lica zaposlena kod drugog poslodavca**. Obračun poreza i doprinosa po osnovu ugovora o djelu su različiti obzirom na radno pravni status lica koja mogu da budu nezaposlena, na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno da rade kod drugog poslodavca.

Na osnovu obračuna poreza i doprinosa za nezaposlena lica i lica koja se nalaze na evidenciji ZZZ po osnovu zaključenih ugovora o djelu, se zaključuje da su po ovom osnovu **manje obračunati porezi i doprinosi i do 46.705,01€[5].**

Preporuka:

P12 Potrebno je da subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu pribavi dokaz o radno – pravnom statusu angažovanih lica i da shodno važećoj zakonskoj regulativi vrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa. Takođe, obračunate i plaćene poreske obaveze potrebno je iskazati u IOPPD obrascima pod posebnim šiframa (47, 48 i 79).

- **Nalaz**

Ministarstvo se prilikom zaključivanja ugovora o djelu ne poziva na pravni osnov tj. zakonsko utemeljenje za zaključivanje istog. Zakonom o obligacionim odnosima je u članu 669 precizirano da se poslenik (preduzimač, izvođač radova) obavezuje da obavi određeni posao (izrada ili opravka neke stvari ili izvršenje nekog fizičkog ili intelektualnog rada i sl.) a naručilac se obavezuje da mu za to plati naknadu.

Revizijom je utvrđeno da su gotovo svi ugovori zaključeni sa opisom poslova koji spadaju u osnovnu djelatnost poslodavca, dakle o poslovima koji su morali biti sistematizovani u opisima poslova radnih mjesta iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva. Na osnovu naprijed navedenog se konstatuje da zaključivanje ugovora o djelu za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala radni odnos u tom organu.** Zakonom je dalje propisano da je državni službenik lice koje u državnom organu vrši informatičke, materijalno-finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, a da su namještenici lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu radi vršenja pomoćnih i drugih poslova.

U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije angažuje veći broj izvršilaca po ugovorima o djelu **puno radno vrijeme i duži vremenski period**, pa se može zaključiti da subjekt revizije ne pravi razliku između zapošljavanja i angažovanja lica po ugovoru o djelu. Na osnovu naprijed navedenog se konstatuje da ovakav način angažovanja lica dovodi do **negativnih posledica koje se ogledaju u pravnoj i socijalnoj nesigurnosti, što u konačnom može da dovede do sudskog epiloga.**

Uvidom u finansijski plan i izvršenje kako Ministarstve ekonomije tako i drugih subjekata revizije je uočena praksa planiranja značajnih izdataka na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu ugovora o djelu čime se daje prostor za angažovanje lica putem ugovora o djelu na način kako je to utvrđeno u postupku revizije. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo ekonomije u 2020. godini na ovoj poziciji iskazalo 229.943,46€ izdataka.

Revizijom je utvrđeno da u organima državne uprave nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola sprovođenja zaključenih ugovora. Nijesu definisana jedinstvena pravila i procedure u pogledu

[5] Ovdje su uzeti u obzir samo ugovori koji su isplaćeni u 2020. godini, bez obračuna poreza i doprinosa koji su trebali biti isplaćeni po SPECIAL CONDITIONS-ima iz ranijeg perioda, čime bi navedeni obračun bio značajno veći.

angažovanja (izbora) lica putem ugovora, visine naknade, trajanja ugovora, izvještavanja o obavljenom poslu, potrebnih stručnih kvalifikacija i sl., tako da nije obezbijeđeno da će se ugovoreni poslovi obaviti na najbolji način i po najboljoj cijeni.

U postupku revizije su takođe utvrđene i određene nedoslednosti po pitanju visine naknada angažovanih lica pa je tako utvrđeno da je licu angažovanom "radi koordinacije rada u kabinetu i obavljanju drugih poslova iz djelokruga Ministarstva ekonomskog razvoja za vrijeme reorganizacije organa državne uprave u period od 07.12.2020. do 31.03.2021. godine utvrđena mjesečna neto naknada u iznosu od 800,00€ što je značajno iznad iznosa zarada državnih službenika i namještenika Ministarstva.

Preporuka:

P13 Potrebno ja da Ministarstvo zaključuje ugovore o djelu saglasno važećoj zakonskoj regulative, na službenom jeziku Crne Gore (član 13 Ustava), sa srazmjernom naknadom, shodno potrebama Ministarstva, uz obavezu izvršilaca da dostave izvještaje o sprovedenim aktivnostima po zaključenim ugovorima, uz obezbjeđenje nadzora i kontrole. Posebno treba voditi računa da se ugovorima o djelu mogu angažovati lica za obavljanje poslova koji nisu iz opisa poslova državnih službenika i namještenika tj. samog Ministarstva.

Preporuka:

P14 Ministarstvo finansija prilikom planiranja budžeta kako Ministarstva ekonomskog razvoja tako i ostalih državnih organa i organa državne uprave treba da analizira mogućnost da smanji planirana sredstava na poziciji 4191 - planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje (varanti/alokacije), ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke po osnovu isplata ugovora o djelu a poveća planirana sredstva na poziciji 411 - bruto zarada, čime bi se stvorio osnov za rješavanje pravnog statusa ovih lica, dovelo do pravne i socijalne sigurnosti zaposlenih i ispoštovala činjenica da poslove iz nadležnosti organa obavljaju državni službenici i namještenici koji za svoj rad bivaju plaćeni.

- **Nalaz**

Revizijom plaćanja sa budžetske pozicije na kontu 4141 – rashodi za službena putovanja, konstatovana je nepravilnost prilikom plaćanja iznosa od **6.657,10€** dobavljaču – Hotelska grupa **„Budvanska rivijera" AD Budva**. Naime, sa ove pozicije 4141 – rashodi u okviru programa 409013071 – Administracija, subjekat revizije je platio troškove 7-dnevnog boravka i smještaja na bazi polupansiona/pansiona za službenike Ministarstva sa članovima njihovih porodica, u periodu od 18. jul – 29. avgust 2020. godine.

Preporuka:

P15 Preporučuje se subjektu revizije da sa odgovarajućih pozicija vrši plaćanja troškova službenih putovanja shodno propisima, isključivo za zaposlena lica.

- **Nalaz**

Kod usluga stručnog usavršavanja izvršeno je plaćanje u iznosu od 8.025,24 € koji se odnose na školarinu na Fakultetu za poslovni menadžment – Bar za dvije osobe zaposlene u Ministarstvu ekonomije (po 4.012,62€) shodno zaključenim ugovorima o stručnom usavršavanju i osposobljavanju.

Preporuka:

P16 Preporučuje se subjektu revizije da pravno uredi pitanje stručnog usavršavanja zaposlenih i donese interni pravilnik kojim bi se utvrdio način i uslovi za isplatu troškova školarine za zaposlene.

- **Nalaz**

Kod subvencija koje je dodjeljivalo Ministarstvo ekonomije, javni oglas **za** subvencije za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede **koji je bio raspisan u** 2019. godini, **u osnovnom tekstu ne sadrži bitne uslove koje treba da ispunjavaju kandidati** da bi mogli da učestvuju u nadmetanju za sredstva koja se dodjeljuju. Te uslove su zainteresovani mogli da vide u posebnom prilogu na portalu Ministarstva čime **nije obezbijeđena potrebna transparentnost postupka.**

Preporuka:

P17 Preporučuje se subjektu revizije da javni poziv za dodjeljivanje subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede obavezno sadrži sve bitne uslove koje treba da ispunjavaju oni koji apliciraju za navedena sredstva kako bi se obezbijedila potrebna transparentnost postupka.

- **Nalaz**

U postupku revizije konstatovano je da Ministarstvo ekonomije nije postupalo u skladu sa Programom Vlade Crne Gore za unapređenje konkurentnosti privrede za 2020. godinu koji je pripremilo Ministarstvo ekonomije i programske kriterijume kada u javnom oglasu nijesu naglasili da se **Programska linija za podsticaj direktnih investicija odnosi na kompanije iz oblasti industrije** jer su PZU "NIKČEVIĆ, Odlukom Vlade broj: 07-8113 od 26. decembra 2019.godine dodijelili subvenciju u iznosu od 68.000,00€, pa je na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj: 30-57/2019-92 od 09. novembra 2020. godine, uplaćena druga rata subvencije u iznosu od 22.666,66€ ovoj zdravstvenoj ustanovi. PZU "NIKČEVIĆ" nije privredno društvo iz oblasti industrije, već zdravstvena ustanova koja nije imala pravo da učestvuje na oglasu za ovu programsku liniju i dobije subvenciju koja je namijenjena privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti industrije.

Agencija za zaštitu konkurencije je dala saglasnost na davanje subvencije PZU "NIKČEVIĆ", iako ona ne spada u privredna društva i preduzetnike iz oblasti industrije.

Preporuka:

P18 Preporučuje se da Ministarstvo ekonomskog razvoja, kao pravni sledbenik Ministarstva ekonomije, poštuju usvojene programe, i programske kriterijume i namjenski, transparentno i racionalno raspolaže javnim sredstvima.

- **Nalaz**

Ministarstvo ekonomije u 2020. godini nije vršilo kontrolu namjenskog korišćenja subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede niti je isto u 2020. godini podnijeloVladi izvještaj o radu jer, po izjavi predsjednice Komisije za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih investicija za 2019. godinu, komisija nije nije bila obavezna da podnesi Izvještaj o radu Vladi Crne Gore.

Preporuka:

P19 Preporučuje se da Komisija za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih investicija vrši kontrolu namjenskog korišćenja subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede i o tome podnosi izvještaj Vladi minimalno jednom godišnje.

- **Nalaz**

U procesu revizije je konstatovano da su nejasni kriterijumi za davanje sredstava i da je potpuno netransparentno davanje sredstava iz budžeta Crne Gore za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije.

Preporuka:

P20 Preporučuje se da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao pravni sledbenik Ministarstva ekonomije, preispita opravdanost dosadašnjeg načina davanja subvencije za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i na osnovu egzaktnih podataka definiše jasne i transparentne kriterijume za određivanje visine subvencije za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.[6]

- **Nalaz**

Državni revizori se ne mogu izjasniti o tačnosti podataka o primicima iz kredita i donacija koji su prikazani u Izvještaju o novčanim tokovima-INT- III Ministarstva ekonomije za 2020. godinu, jer nijesu dobili na uvid traženu dokumentaciju.

[6] Proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora u 2021. godini nijesu isplaćivane subvencije na teret građana kroz redovne račune za utrošenu električnu energiju što će DRI kontrolisati kroz Izvještaj o realizaciji prepruka datih u Konačnom izvještaju revizije.

Preporuka:

P21 Preporučuje se da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao pravni sledbenik Ministarstva ekonomije, ubuduće postupa shodno članu 10 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i državnim revizorima stavi na uvid poslovnu dokumentaciju kako bi se nesmetano izvršila revizija.

- **Nalaz**

Državni revizor konstatuje da Ministarstvo ekonomskog razvoja, na pisane zahtjeve državnih revizora, nije pravovremeno dostavilo državnim revizorima ni jedan ugovor o koncesijama ni anekse na ugovore o koncesijama iz svoje nadležnosti, a bilo je u obavezi da to čini redovno.

Preporuka:

P22 Preporučuje se da Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo kapitalnih investicija i drugi subjekti revizije, postupaju u skladu sa članom 25 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i redovno bez odlaganja obavještavaju Državnu revizorsku instituciju o predlozima zakona, drugih propisa, opštih akata, pravilnika, naredbi i uputstava, donešenih na osnovu zakona, koji se odnose na upravljanje i korišćenje budžetskih sredstava ili koji mogu imati posljedice na prihode i rashode državnog ili opštinskog budžeta i zaključenju ugovora o korišćenju budžetskih sredstava i državne imovine između subjekta revizije i pravnog ili fizičkog lica, na iznos preko 15.000,00€.

- **Nalaz**

Prilikom davanja koncesija Koncedent i Koncesionari su u periodu važenja postupali suprotno članu 6 starog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016), u kojem je bilo propisano da:

„Nosilac projekta za koji je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu ili projekta za koji je donijeta odluka o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu ili odluka da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu, ne može pristupiti izvođenju projekta bez saglasnosti nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluke da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.“

Kocedent i koncesionari su takođe postupali suprotno i članu 8 važećeg Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018) u kojem je propisano:

„Nosilac projekta za koji je obavezna izrada elaborata ili projekta za koji je donijeta odluka o potrebi izrade elaborata, ne može pristupiti izvođenju projekta, odnosno pribaviti odobrenje za obavljanje djelatnosti bez saglasnosti na elaborat ili odluke da nije potrebna izrada elaborata.“

Svi projekti, bilo da je za njih obavezna procjena uticaja na životnu sredinu, bilo da nije obavezna procjena uticaja na životnu sredinu, ne mogu biti izvođeni bez saglasnosti nadležnog organa tj. Agencije za zaštitu životne sredine.

Državni revizori su i ranije ukazivali da je kontrolna funkcija odnosno nadzor nad postupkom dodjele, obračuna koncesione naknade i plaćanja te naknade nije na zadovoljavajućem nivou.

Preporuka:

P23 Preporučuje se da Ministarstvo kapitalnih investicija predloži zakonski akt kojim bi se precizno propisala obaveza da se ustanovi stalni nadzor nad datim koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava Crne Gore iz svoje nadležnosti.

- **Nalaz**

Ministarstvo ekonomije je sprovelo postupak nabavke životnih namirnica, koje nisu bile utvrđene planom, zaključilo ugovor u vrijednosti 271.222,35 € sa PDV-om i tek nakon toga je zahtijevalo korišćenje sredstava budžetske rezerve za isplatu po tom osnovu. Dakle u periodu sprovodjenja nabavke nisu bila obezbijeđena finansijska sredstva za predmetnu nabavku.

Preporuka:

P24 Preporučuje se subjektu revizije da pokreće postupak javne nabavke samo ako za nju ima obezbijeđena finansijska sredstva, kako je predviđeno članom 83 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19).

- **Nalaz**

Ministarstvo ekonomije je utvrdilo potrebu za pružanjem pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva opštinama Rožaje i Gusinje iako to nije u njegovoj nadležnosti.

Preporuka:

P25 Subjekat revizije je dužan da isključivo vrši poslove iz svoje nadležnosti shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, a poslove iz nadležnosti socijalne i dječije zaštite obavljaju druge nadležne institucije.

Na osnovu člana 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da obim i karakter utvrđenih nepravilnosti i nedostataka kod subjekta revizije nalaže:

- **da se sa sadržajem Izvještaja upozna potpredsjednik Vlade Crne Gore i ministar kapitalnih investicija radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti u korist jačanja odgovornosti upravljanja javnim finansijama i pravnim procedurama u radu Ministarstva;**
- **da se sa sadržajem Izvještaja upozna Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i resorni ministar radi radi preduzimanja mjera iz svoje nadležnosti u korist jačanja odgovornosti upravljanja javnim finansijama i zakonskim procedurama u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;**
- **da se sa sadržajem Izvještaja o reviziji Ministarstva ekonomije za 2020 godinu upozna predsjednik Vlade Crne Gore ;**
- **da se sa sadržajem Izvještaja o reviziji Ministarstva ekonomije za 2020 godinu upozna predsjednica Skupštine Crne Gore ;**
- **da se sa sadržajem Izvještaja o reviziji Ministarstva ekonomije za 2020 godinu upozna Odbor za ekonomiju, budžet i finansije Skupštine Crne Gore;**
- **da Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo kapitalnih investicija u roku od 30 dana (04.06.2022. godine) dostave DRI plan aktivnosti za realizaciju datih preporuka koji treba da sadrži mjere, nosioce aktivnosti i rokove. Ministarstva će u roku od 6 (šest) mjeseci (04.11.2022. godine) dostaviti Državnoj revizorskoj instituciji Izvještaj o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**
- **Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Ministarstvo kapitalnih investicija su odgovorni za implementaciju preporuka DRI. DRI će radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i sprečavanja njihovog ponavljanja izvršiti provjeru dostavljenog izvještaja ministarstava o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**

Član Senata DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Zoran Jelić

II UVODNI DIO

1. Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Uprave za inspekcijske poslove sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2021. godinu,
- Odluci o vršenju revizije broj 03-035/21-1698/2 od 03.09.2021. godine i dopunama Odluke broj 03-035/21-1698/29 od 27.10. 2021. godine i 03/35-21-1698/32 od 29. 10. 2021. godine koje je donio **Kolegijum** u sastavu: **Zoran Jelić**, rukovodilac Kolegijuma i **dr Milan Dabović,** predsjednik Senata, član Kolegijuma.

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“, br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvliteta vršenja revizija, i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije (ISSAI-nivo III).

2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Ministarstvo ekonomije vrši poslove državne uprave u skladu sa Zakonom o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18 od 04.12.2018), drugim zakonima i podzakonskim aktima.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18, 002/19, 038/19, 018/20), član 12 i član 51, definisane su osnovne nadležnosti Ministarstva ekonomije[7] za period za koji se vrši revizija.

Na osnovu člana 28 stav 4 Zakona o državnoj upravi (“Sl. list CG”, br. 78/18) člana 12 i 61 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br.87/18 i 2/19) na predlog ministarke ekonomije, Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 28.03.2019. godine utvrdila je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Ministarstva ekonomije.

Na osnovu člana 28 stav 4 Zakona o državnoj upravi (Sl. list CG”, br.78/18) na predlog ministarke ekonomije, Vlade Crne Gore na sjednici od 27.02.2020. godine, utvrdila je Pravilnik o izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije.

Sjedište Ministarstva ekonomije je u Podgorici.

[7] Novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list Crne Gore“ broj 118/20,..., 085/21) pravni sledbenik Ministarstva ekonomije je Ministarstvo ekonomskog razvoja.

Adresa: Rimski trg broj 46 130, 81000 Podgorica tel: 382 20 482-303
Ministarka ekonomije je u 2020. godini za koju se vrši revizija bila do decembra Dragica Sekulić a od tada Jakov Milatović.

Ministarstvo ekonomije je otvorilo devizne račune kod Crnogorske komercijalne banke Crne Gore i Prve banke AD Podgorica

1. Po Zahtjevu Ministarstva ekonomije, upućenom Ministarstvu finansija za otvaranje deviznog računa, broj: 30-180/2019-1 od 29. jul 2019. godine, za tematski projekat interreg IPA CBC programa Italija – ALBANIJA – Crna Gora 2014-2020 za projekat „Cross-borderexchange for the development of Cultural and Creative industries – 3C/No. 354" Crnogorska komercijalna banka, je po nalogu Ministarstva finansija, otvorila devizni račun **broj: 2345011-369-02010658**.

2. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije, broj: 310-15/2018-37, od 10.07.2018. godine dopis, broj: 310-15/2018-39, od 23.07.2018. godinu, koji je upućen Ministarstvu finansija, Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica je otvorila devizni račun **broj: 2345011-344-02010658** za potrebe realizacije Projekta „ Energetska efikasnost u Crnoj Gori – druga faza (MEEP2)".

3. Ministarstvo ekonomije se obratilo Ministarstvu finansija zahtjevom broj: 313-227/318-4 od 04.07.2018. godine, za otvaranje deviznog računa za potrebe realizacije projekta FILA, odobrenog u okviru Prvog poziva Interreg IPA programa prekogranične saradnje Italija-ALBANIJA-Crna Gora. Prva banka otvorila je račun za međunarodna plaćanja **broj: 00-520-0000080.9.**

4. Ministarstvo ekonomije se obratilo Ministarstvu finansija zahtjevom broj: 313-65/2018-1 od 02.03.2018. godine, da za potrebe realizacije projekta „Crealnnovation-Interreg Mediterraner Programme" otvori devizni žiro račun. Prva banka je otvorila račun za međunarodna plaćanja **broj: 00- 520-0000070.1.**

5. Ministarstvo ekonomije se obratilo Ministarstvu finansija zahtjevom broj: 1501-1811/1 od 24.07.2014. godine da za potrebe praćenja Projekta"CIP-EIP Enterprise Europe Network Montenegro" otvori devizni žiro račun. Prva banka Crne Gore, je otvorila poseban devizni račun, **broj: 00-520-0000049.3.**

6. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije broj: 310-179/2019-1 od 29.07.2019. godine koji je upućen Ministarstvu finansija Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica je otvorila devizni račun **broj: 2345011-368-02010658** za potrebe realizacije projekta „Smart Adria Blue Growth (SABG/No.360/Thematic Notice) koji će biti finansiran iz IPA sredstava u okviru Internog programa prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru IPA 2014-2020. godina.

7. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije broj: 313-207/2018-1 od 18.06.2018. godine koji je upućen Ministarstvu finansija, Prva banka Crne Gore je otvorila devizni račun **broj: 00-**

520-0000079.5 za potrebe realizacije projekta „Quality Network on SUSTAINABLE Tourisam“ skraćeno –QneST.

8. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije broj: 313-238/2018-1 od 11.04.2020. godine koji je upućen Ministarstvu finansija, Prva banka Crne Gore je otvorila devizni račun **broj: 00-520-0000084.1** za potrebe realizacije projekta „Networking for Smart Tourisam Development“ skraćeno –Nest.

9. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije broj: 30-180/2019-4 od 15.07.2018. godine koji je upućen Ministarstvu finansija, Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica je otvorila devizni račun **broj: 2345011-369-02010658** za potrebe realizacije projekta „Cross border exchange for the development of Cultural and Creative industries-3C/No.354“.

10. Shodno zahtjevu Ministarstva ekonomije broj: 313-239/2018-1 od 15.07.2018. godine koji je upućen Ministarstvu finansija, Prva banka Crne Gore je otvorila devizni račun **broj: 00-520-0000087.6.** za potrebe realizacije projekta „Cross border Cooperation and Competitiveness for SMEs-3C4SME“-3C/No.354“.

3. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti koja podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Ministarstva ekonomije za 2020. godinu, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja Uprave sa zakonskom i drugom regulativom.

4. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj Ministarstva ekonomije za 2020. godinu i usklađenost finansijskog poslovanja sa važećim zakonskim i drugim propisima. Ministarstvo je, u skladu sa članom 2,3, i 5. Pravilnika o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje u propisanom roku na obrazcima:
Obrazac 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III
Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama
Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine
Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

5. Cilj revizije

Cilj revizije je izražavanje mišljenja o Godišnjem finansijskom izvještaju i pravilnosti finansijskog poslovanja subjekta revizije.
Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijski izvještaji, u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu s važećim okvirom finansijskog izvještavanja.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima, usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.
U tu svrhu je izvršeno ispitivanje finansijskih transakcija, aktivnosti i odluka u vezi sa primicima i izdacima, obavezama i imovinom, radi utvrđivanja da li su izvršene u skladu sa zakonom, drugim propisima, datim ovlašćenjima i za planirane svhe.
Cilj revizije je i da se iskaže ocjena sistema finansijskog upravljanja i kontrola.
Ministarstvo ekonomije je u propisanom roku Ministarstvu finansija (dana 26. februara 2020. godine – akt broj 402/21-382/8 dostavilo Finansijski izvještaj za 2020. godinu.

6. Kriterijumi revizije

Kriterijumi za finansijsku reviziju su:

- **Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti** ("Sl. list Crne Gore", br. 20/14 od 25.04.2014, 56/14, 070/17, 004/18, 055/18 i 066/19 od 06.12.2019 od 06.12.2019. i 70/21 od 25.06.2021. godine);
- **Zakon o budžetu Crne Gore za 2020. godinu** ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019, 061/20 od 24.06.2020);
- **Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 016/16 od 08.03.2016, 083/16, 021/17 od 31.03.2017, 042/17 od 30.06.2017, 012/18 od 23.02.2018, 039/18 od 15.06.2018, 042/18 od 29.06.2018, 034/19 od 21.06.2019, 130/21 i 146/21);
- **Uputstvo o radu državnog trezora** ("Sl. list Crne Gore", br. 053/14 od 19.12.2014, 072/15 od 21.12.2015, 069/19 od 18.12.2019);
- **Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština** ("Službeni list Crne Gore", br. 072/16 od 18.11.2016);
- **Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskh izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave** ("Službeni list Crne Gore", br. 023/14 od 30.05.2014, 071/19 od 25.12.2019);
- **Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor prema gotovinskoj osnovi računovodstva i odgovarajuća računovodstvena načela.**

Kriterijumi za reviziju pravilnosti čine:

- **Zakon o državnim službenicima i namještenicima** ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18 od 10.01.2018, 034/19 od 21.06.2019, 008/21 od 26.01.2021. godine)

- **Zakona o porez na dohodak fizičkih lica** ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 065/01, …, 004/07, "Službeni list Crne Gore", br. 086/09, …, 059/21);
- **Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 016/16, ..., 034/19);
- **Zakon o doprinosima na obavezno socijalno osiguranje** ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, …, 059/21);
- **Uputstvo o radu Državnog trezora** ("Sl. list Crne Gore", br. 053/14, ..., 96/21);
- **Zakon o državnoj upravi** ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18 od 04.12.2018, 070/21 od 25.06.2021);

- **Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave** ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20, …, 085/21);
- **Zakon o javnim nabavkama** ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019);
- **Pravilnik o evidenciji postupaka javnih nabavki** ("Sl. list Crne Gore", br. 63/11)
- **Pravilnik obrascima evidencija u postupcima javnih nabavki** ("Službeni list Crne Gore", br. 061/20);
- **Zakon o državnoj imovini** ("Sl. list Crne Gore", br. 21/09 od 20.03.2009, 40/11);
- **Uredba o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini** ("Sl. list Crne Gore", br. 44/10 od 30.07.2010);
- **Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini**, ("Službeni list CG" broj 13/10);
- **Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini** ("Sl. list Crne Gore", br. 47/11 od 23.09.2011);
- **Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini**, ("Službeni list CG" broj 13/10);
- **Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018);
- **Pravilnik o načinu uspostavljanja i sprovođenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 071/19 od 25.12.2019);
- **Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta rada unutrašnje revizije u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 001/20 od 03.01.2020);
- **Uputstvo o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola** ("Službeni list Crne Gore", br. 036/15 od 10.07.2015)
- **Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 070/19 od 23.12.2019);
- **Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika** ("Sl. list RCG", br. 32/03);
- **Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru** ("Službeni list Crne Gore", br. 040/16 od 30.06.2016, 028/18 od 27.04.2018, 108/20 od 06.11.2020);
- **Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na privremenu spriječenost za rad i ostvarivanja prava na naknadu zarade za vrijeme privremene spriječenosti za r**ad ("Službeni list Crne Gore", br. 106/20 od 02.11.2020).

Pored navedenih zakonskih i podzakonskih akata, posebno kod revizije pravilnosti, državni revizori su koristili i zakonska rješenja koja tangiraju određene oblasti iz nadležnosti Ministarstva ekonomije i to:

- **Zakon o elektronskim komunikacijama** ("Službeni list Crne Gore", br. 040/13 od 13.08.2013, 056/13 od 06.12.2013, 002/17 od 10.01.2017, 049/19 od 23.08.2019);
- **Zakon o poštanskim uslugama** ("Službeni list Crne Gore", br. 057/11 od 30.11.2011, 055/16 od 17.08.2016, 055/18 od 01.08.2018)
- **Zakon o unutrašnjoj trgovini** ("Službeni list Crne Gore", br. 049/08 od 15.08.2008, 040/11 od 08.08.2011, 038/19 od 05.07.2019);
- **Zakon o energetici** ("Službeni list Crne Gore", br. 005/16 od 20.01.2016, 051/17 od 03.08.2017, 082/20 od 06.08.2020);

- **Zakon o koncesijama** ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, 073/19 od 27.12.2019);
- **Zakon o rudarstvu** ("Službeni list Crne Gore", br. 065/08 od 29.10.2008, 074/10 od 17.12.2010, 040/11 od 08.08.2011);
- **Zakon o zaštiti prirode**, ("Službeni list Crne Gore", br. 054/16 od 15.08.2016, 018/19 od 22.03.2019),

7. Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekata revizije i njihovog okruženja uključujući i interne kontrole.
Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza, proučena je pravna regulativa, interni akti, kao i dokumentacija o poslovanju Ministarstva ekonomije. U postupku revizije provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Izvršena je kontrola primjene zakonske i druge regulative, s ciljem utvrđivanja da li je poslovanje subjekta revizije u skladu sa važećom regulativom.
Materijalnost je za finansijsku reviziju, utvrđena u iznosu od 225.326,84€ tj.1,29% ukupnih izdataka Ministarstva ekonomije koji iznose 17.467.196,86€.
Materijalnost za izvođenje revizije je određena, u odnosu na nivo oslanjanja na unutrašnje kontrole, odnosno procijenjen je **srednji nivo** kontrolnog rizika, na nivou od **50%** od ukupne materijalnosti, odnosno **112.663,42€.** O greškama do iznosa **2.253,27€** se ne izvještava.

Materijalnost predstavlja iznos do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost.

Revizijom su utvrđene greške koje se mogu kvantifikovati u odnosu na prag materijalnosti, kao i greške koje se odnose na neadekvatnu primjenu zakonskih i drugih propisa.
Nakon unošenja potrebnih parametara IDEA je selektovala **uzorak izdataka tekućeg budžeta vrijednosti 13.095.769,28€ ili 82,82%** vrijednosti ukupnih izdataka (populacije), stim sto je uzorak za bruto zarade 100%. Uzorkom nijesu obuhvaćeni izdaci na pozicijama 4192-izdaci po osnovu sudskih sporova,4197-kazne,4315-transferi političkim partijama,strankama i udruženjima,4316-transferi za jednokratne socijalne pomoći.
Veličina uzorka je **64 transakcije**, odnosno **3,45%** uzorkovane populacije.

8. Planirani segmenti revizije

Revizijom je obuhvaćena kontrola gotovinskih tokova, zakonitost trošenja sredstava, istinitost iskazanih podataka i stepen njihovog objelodanjivanja, kao i funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola. Obuhvat, odnosno obim provjere, određen je u zavisnosti od utvrđenog stepena materijalnosti (značajnosti) i utvrđenog rizika revizije.

Odabrana područja koja su bila predmet revizije su određena na osnovu **ekonomske klasifikacije izdataka za programe planirane Zakonom o budžetu za 2020. godinu i to:**

Broj programa	Organizacione jedinice	Naziv programa	Izvršenje za 2020.
1	409011621	Elektronske komunikacije, radio spektar I poštanska djelatnost	843,226.91
2	409012351	Unutrašnja trgovina i zaštita intelektualne svojine	349,634.67
3	409013041	Razvoj rudarstva, industrija i privatizacija;	1,118,626.52
4	409013061	Spoljna trgovina i ekonomski odnosi sa inostranstvom;	319,702.06
5	409013063	Regionalni razvoj i investicije;	1,940,153.55
6	409013064	Akreditacija;	333,958.65
7	409013065	Razvoj i usvajanje standarda;	373,047.29
8	409013066	Razvoj nacionalnog brenda i zaštita potrošača;	124,988.77
9	409013071	Administracija,	994,850.07
10	409013091	Energetika i energetska efikasnost	11,069,008.37
		Ukupno:	17,467,196.86

Na osnovu Odluke o vršenju revizije godišnjih finansijskih izvještaja Ministarstva ekonomije broj 03-035/21-1689/2 od 03.09.2021. godine i člana 16 alineja 1 Smjernica za kontrolu kvaliteta vršenja revizija, a u vezi sa članom 23 Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, načelnik u sektoru odredio je revizorski tim koji čine:

- **Veselin Urošević**, načelnik – koordinirao radom;
- **Siniša Čađenović**, državni revizor- koordinirao radom na terenu;
- **Veselin Milović**, rukovodilac odjeljenja;
- **Ljiljana Crnčević,** državni revizor;
- **Radovan Popović**, državni revizor;
- **Dragan Radenović**, državni revizor;
- **Ivana Čelebić,** državni revizor
- **Balša Braletić,** stariji saradnik državnog revizora.

Revizorski tim je izvršio pripremu za predmetnu reviziju, obavio terensku reviziju kod subjekta revizije i sačinio zapisnike o reviziji.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

9.Informacioni sistem Ministarstva ekonomije

Prilikom vršenja uvida u Informacioni sistem Ministarstva ekonomskog razvoja korištena je: dokumentacija dobijena od Ministarstva ekonomskog razvoja, odgovori na pitanja u pisanom obliku i informacije prikupljene putem intervjua sa zaposlenima u Kancelariji za informacione tehnologije i informacione usluge, intervjui sa drugim odgovornim zaposlenima u Ministarstvu, informacije objavljene na portalu Vlade Crne Gore (www.gov.me), informacije objavljene na sajtu Ministarstva, kao i podaci dobijeni na bazi ličnog uvida u Informacioni sistem Ministarstva.

9.1. Aplikativni softver

9.1.1. Program za dodjelu subvencija

U cilju umanjenja negativnih posledica nastalih ozbiljnim poremećajem u poslovanju privrednih društava u Crnoj Gori usled epidemije korona virusa (Covid-19), Ministarstvo je u saradnji sa partnerskom kompanijom u maju 2020. godine izradilo aplikaciju Program za dodjelu subvencija.

Program za dodjelu subvencija u periodu 01.05.2020. godine - 30.04.2021. godine je bio namijenjen kao podrška privrednim subjektima (na osnovu šifre djelatnosti) kroz subvencionisanje zarada zaposlenih u djelatnostima zatvorenim usled naredbi Ministarstva zdravlja, u sektoru turizma, ugostiteljstva i javnog prevoza putnika u drumskom saobraćaju, zaposlenih kojima je određena mjera karantina ili izolacije, zaposlenih na plaćenom odsustvu zbog čuvanja djece mlađe od 6/11 godina, kao i podrška novom zapošljavanju.

U periodu 01.05.2021. godine - 31.07.2021. godine, kriterijum za dodjelu subvencionisanja zarada zaposlenih u privrednim društvima bio je značajan pad prihoda kod privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju djelatnost po stvarnom dohotku, odnosno pad prometa kod preduzetnika koji se oporezuju paušalno.

Privredna društva i preduzetnici su podnosili zahtjeve[8] za subvenciju elektronskim putem i upotrebom digitalnog sertifikata (uz obavezu prethodnog podnošenja IOPPD) posredstvom elektronskog servisa „Program za dodjelu subvencija“ koji je bio realizovan na portalu Poreske uprave Crne Gore[9].

Preduzetnici koji ne posjeduju digitalni sertifikat za rad sa e-servisima Poreske uprave Crne Gore, zahtjev su podnosili unošenjem traženih podataka na istom portalu koristeći „Program za dodjelu Subvencije – preduzetnici bez certifikata“ uz prethodno podnešeni GPPFL/ZPO obrazac.

Ukoliko podnosilac zahtjeva kojem subvencija ne pripada na osnovu osnovne šifre djelatnosti pod kojom je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS), obavlja u okviru svog poslovanja i neku od djelatnosti koje su predviđene za subvencionisanje u skladu sa Programom, isti je dostavljao prigovor i prilagao potrebnu dokumentaciju na razmatranje. U slučaju kada se na

[8] U periodu 1-20. u mjesecu.

[9] Korištena je internet adresa https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal.

osnovu dodatnih provjera i dostavljene dokumentacije utvrdi da su privredna društva i preduzetnici zaista obavljali djelatnosti koje su Programom predviđene za subvencionisanje, taj zahtjev se uzimao u razmatranje, a odluka o dodjeli subvencije se donosila u skladu sa prezentovanim činjenicama i stvarnim stanjem stvari.

U cilju sprječavanja eventualnih zloupotreba u vidu preregistracije djelatnosti sa isključivom namjerom sticanja prava na isplatu subvencije, kao validna šifra za učešće u Programu uzimala se šifra osnovne djelatnosti pod kojom je subjekat bio prijavljen u Centralnom registru privrednih društava (CRPS) na dan 30. septembar 2020. godine. Međutim, ukoliko se iz dostavljene dokumentacije i dodatnih provjera jasno i nedvosmisleno utvrdi da je privredno društvo, pretežno ili isključivo, obavljalo neku od djelatnosti navedenih u prilozima ovog programa, prihvatalo se apliciranje na osnovu izmijenjene šifre djelatnosti.
Program za dodjelu subvencije sastojao se iz dvije funkcionalne cjeline:

- Aplikacija namijenjena privrednim društvima za prijavljivanje na program. Putem nje se vrši: autentifikacija podnosioca zahtjeva, izlistavanje zaposlenih koji su evidentirani u privrednom subjektu (na osnovu podataka iz Centralnog registra obveznika i osiguranika – podnešenog IOPPD obrasca), prilaganje neophodne dokumentacije za pojedine mjere podrške, potvrđivanje tačnosti prezentovanih podataka od strane podnosioca zahtjeva i podnošenje zahtjeva za određenu vrstu subvencije. Korisniku se odmah pružala informacija o ispunjenosti programom definisanih kriterijuma, odnosno informacija o nepotpunosti ili odbijanju zahtjeva ako ih isti ne zadovoljava, uz instrukciju za dostavljanje dodatne dokumentacije i podnošenje dopunjenog zahtjeva. Otvorena su dva naloga elektronske pošte (subvencije@mek.gov.me i prigovori@mek.gov.me), preko kojih su podnosioci zahtjeva mogli dostavljati dopunsku dokumentaciju ili prigovore.

- Aplikacija namijenjena zaposlenima u Ministarstvu u kojoj se vrši: automatska obrada zahtjeva, validnost priložene dokumentacije, generisanje podataka o odobrenim i odbijenim zahtjevima, statistička obrada po različitim, predefinisanim kategorijama, generisanje listi za isplatu subvencija na bazi agregiranih podataka o odobrenim zahtjevima.

Aplikacija je kreirana tako da su se iznosi za poreze i doprinose uplaćivali direktno na jedinstveni račun poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje Poreske uprave, sa računa Državnog trezora, uz dostavu specifikacije po poreskom obveznicima Poreskoj upravi. Iznosi subvencije koji se odnosi na neto zarade prenosio se sa računa Državnog trezora na račun banke kod koje zaposleni prima platu, nakon čega banka, po prijemu sistematizovanih listi sa isplatnim datotekama koje sadrže neto iznose i matične brojeve korisnika sredstava, vršila raspodjelu zarada.

Aplikacija je bila u upotrebi u periodu 01.05.2020. godine - 31.07.2021. godine. Korisničkih naloga je bilo 14 u 2020. godini. Korisnici su zaposleni u Direktoratu za industriju i transformaciju, Direktoratu za investicije, razvoj malih i srednjih preduzeća i upravljanje EU fondovima i Direktoratu za razvoj. Osim toga, korisnici aplikacije su bili i zaposleni u Poreskoj upravi i Ministarstvu finansija.

Za realizaciju aplikacije su korišćene baze Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave za inspekcijske poslove i Zavoda za zapošljavanje. Skladištenje podataka je vršeno manuelno, jednom mjesečno.
S obzirom da je aplikacija nastala u vanrednim okolnostima, zaposleni u direktoratima Ministarstva ekonomije su učestvovali u njenom kreiranju, testiranju i vršili obuke drugih zaposlenih u Ministarstvu, dok je za spoljne korisnike (podnosioce zahjeva) kreirano korisničko uputstvo koje je bilo dostupno na portalu.

9.1.2. Program unapređenja konkurentnosti privrede

Ministarstvo je u saradnji sa partnerskom kompanijom u avgustu 2020. godine izradilo aplikaciju za prijem, obradu i praćenje zahtjeva u okviru Programa za unapređenje konkurentnosti privrede.

Programom za unapređenje konkurentnosti privrede za 2020. godinu je predviđeno sprovođenje jedanaest Programskih linija finansijske podrške:

- Programska linija za unapređenje inovativnosti,
- Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda,
- Programska linija za modernizaciju prerađivačke industrije,
- Programska linija za razvoj klastera,
- Programska linija za podsticaj direktnih investicija,
- Programska linija za podsticaj proizvodnih procesa,
- Programska linija za razvoj zanatstva,
- Programska linija za podršku digitalizaciji,
- Programska linija za podršku internacionalizaciji,
- Programska linija za podsticaj cirkularne ekonomije,
- Programska linija za podršku malih ulaganja preduzetnika,

dvije Programske linije nefinansijske podrške:

- Programska linija za pružanje mentoring usluga,
- Programska linija za razvoj preduzetništva,

i četiri programske linije koje su se uporedo promovisale:

- Uredba o biznis zonama,
- Slobodne biznis zone,
- Promocija povećanja konkurentske sposobnosti proizvoda i usluga, i
- Evropska mreža preduzetništva.

Podnošenje prijava i prateće dokumentacije vršeno je direktnom predajom zahtjeva na arhivu Ministarstva ekonomije ili preporučenom poštom, kao i preko online aplikacije korišćenjem digitalnog sertifikata, za koju je bilo izrađeno posebno korisničko uputstvo o načinu apliciranja. Javni poziv za podnošenje zahtjeva je bio u periodu 01.08.2020. godine - 02.11.2020. godine.

Za prijavu na Portal i elektronsko podnošenje zahtjeva, potrebno je bilo izvršiti registraciju, nakon čije potvrde, na upisanu e-mail adresu podnosiocu je stizalo obavještenje o kredencijalima (korisničko ime/lozinka) za pristup portalu.

Po uspješnom logovanju korisniku je bio dostupan određeni set usluga:

• Podnošenje novog zahtjeva preko stranice "Novi zahtjev" (na ovoj stranici se vršio unos novih zahtjeva po programskim linijama),

• Preuzimanje potrebne dokumentacije preko stranice "Programske linije" (na ovoj stranici korisnik je mogao da izvrši uvid u sve programske linije definisane Programom, kao i njima svu pripadajuću dokumentaciju koju je bilo potrebno priložiti prilikom podnošenja zahtjeva),

• Pregled zahtjeva preko stranice "Pregled zahtjeva" (na ovoj stranici se vršio pregled podnijetih zahjeva, kao i njihovo ažuriranje, dopuna dokumentacije, preuzimanje dokumentacije priložene od Ministarstva ekonomije),

• Personalizacija naloga preko stranice "Korisnicki nalog" (na ovoj stranici je bilo moguće pregledati postavke vezane za korisnički nalog, izmijeniti podatke unešene prilikom registracije),

• Praćenje statusa podnijetih zahtjeva (za zahtjev odobren od strane Ministarstva ekonomije, korisnik je dobijao obavještenje na e-mail o promjeni statusa kao i informaciju o odobrenom iznosu).

Sledeća tabela daje prikaz Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2020. godinu, po programskim linijama.

Naziv programske linije	Broj primljenih aplikacija	Broj ugovorenih projekata	Ugovoreni iznos
1. Programi finansijske podrske			
Programska linija za uvođenje međunarodnih standarda	155	127	493,362.50
Programska linija za digitalizaciju	113	55	177,304.53
Programska linija za inovativnost	85	49	172,017.29
Programska linija za mala ulaganja (mladi i žene)	54	42	89,357.52
Programska linija za podsticaj prizvodnih procesa	13	9	721,535.32
Programska linija za razvoj klastera	10	7	73.894,40
Programska linija za direktne investicije	5	1	96.000,00
Programska linija za modernizaciju prerađivačke industrije	7	2	39,931.90
Programska linija za podršku internacionalizaciji	2	0	0.00
Programska linija za razvoj zanatstva	2	2	2,870.91
Programska linija za podršku cirkularne ekonomije	1	1	4,830.00
Ukupno	**447**	**295**	**1.871.104,37**
2. Programi nefinansijske podrske			
Programska linija za podršku razvoju preduzetništva	20	20	15,000.00
Programska linija za pružanje mentoring usluga	18	12	8,773.08
Ukupno	**38**	**32**	**23,773.08**
Ukupno (1+2)	**485**	**327**	**1.894.877,45**

Za programe finansijske podrške (11 programskih linija) ukupno je bilo podnešeno 447 zahtjeva, od kojih je odobreno (ugovoreno) 295, u ukupnom iznosu od 1.871.104,37€. Za programe nefinansijske podrške (dvije programske linije) ukupno je bilo podnešeno 38 zahtjeva, od kojih je odobreno 32, u ukupnom iznosu od 23.773,08€.

Ukupno je za oba programa podnesenih zahtjeva 485, a odobreno 327 zahtjeva u iznosu od 1.894.877,45€.

Aplikacija se koristi u Direktoratu za industriju i transformaciju i Direktoratu za investicije, razvoj malih i srednjih preduzeća i upravljanje EU fondovima. Korisničkih naloga je bilo 12 u 2020. godini. Skladištenje podataka se vrši manuelno, jednom mjesečno. Održana je obuka korisnika, a za podnosioce zahtjeva postoji detaljno korisničko uputstvo koje je dostupno na portalu.

9.1.3. Informacioni sistem za žigove (wipo ipas)

IPAS (Industrial Property Administration System) je sistem koji automatizuje poslovne i administrativne procese za industrijsku svojinu, i to od prijema prijave do registracije. Uključuje akcije nakon registracije, kao što su obnove, promjene, publikaciju i omogućava korisnicima da prate registraciju/aplikaciju u svim fazama obrade.

Aplikacija IPAS za žigove je dobijena donacijom Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu[10], i koristi se u Direkciji za intelektualnu svojinu od 2019. godine. Aplikacija ima 18 korisničkih i jedan administratorski nalog. Skladištenje podataka vrši se manuelno, jednom sedmično. Za aplikaciju postoji korisničko uputstvo i održana je obuka korisnika.

9.1.4. Informacioni sistem za patente

Informacioni sistem za patente je razvijen kroz plan bilateralne saradnje sa Evropskim patentnim zavodom, u cilju automatizacije poslovnih i administrativnih procesa, i to od prijema prijave do registracije. Takođe, uključuje akcije nakon registracije, kao što su produženje, promjene, publikacije itd. Sistem podržava i unaprijeđene alate za pretraživanje, kao i integraciju sa eksternim servisima u cilju razmjene podataka sa relevantnim međunarodnim institucijama.

Sistem se koristi u Direkciji za intelektualnu svojinu, u Odsjeku za patente i topografiju poluprovodnika od 2016. godine. Sistem ima pet korisničkih i jedan administratorski nalog. Skladištenje podataka se vrši manuelno, jednom sedmično. Za aplikaciju postoji korisničko uputstvo i održana je obuka korisnika.

9.1.5. Therefore

Therefore aplikacija služi za vođenje evidencije izdatih dozvola i informacija o registrovanim domaćim i stranim kompanijama, koje se bave spoljnotrgovinskim poslovima kontrolisanom robom, robom dvostruke namjene i robom koja se nalazi na režimskoj kontroli. Aplikacija služi za pohranjivanje podataka za svrhu praćenja podnešenih zahtjeva, obrađenih zahtjeva, izdatih dozvola i realizacija. Omogućava generisanje predefinisanih izvještaja na osnovu podataka o dozvolama, kompanijama i obavljenim nadzorima.

[10] eng. World Intellectual Property Organization-WIPO.

Therefore se koristi u Direkciji za politiku i režim spoljne trgovine kontrolisanom robom, od 2016. godine. Sistem ima četiri korisnička i jedan administratorski nalog. Za aplikaciju postoji korisničko uputstvo i održana je obuka korisnika. Aplikacija je dobijena donacijom[11].

9.1.6. Aplikacije za računovodstvo

U kancelariji za finansijsko-računovodstvene poslove se koristi set računovodstvenih aplikacija. Aplikacije su u upotrebi od 2011. godine i za njih postoje četiri korisnička i jedan administratorski nalog. Skladištenje podataka vrši se manuelno, po potrebi.

9.1.7. Aplikacija Potrošač

Aplikacija "Potrošač" je kreirana po zahtjevima Ministarstva ekonomije Crne Gore u junu 2020. godine, a namijenjena je građanima korisnicima smart uređaja koji na brz i jednostavan način putem aplikacije prijavljuju nepravilnosti Upravi za inspekcijske poslove i Ministarstvu ekonomskog razvoja, odnosno Direkciji za zaštitu potrošača, kao drugostepenom organu u upravnom postupku.

Osnova zaštite potrošača u Crnoj Gori sadržana je u Zakonu o zaštiti potrošača kojim se uređuje zaštita prava potrošača pri kupovini i drugim oblicima prometa proizvoda na tržištu, a naročito: zaštita ekonomskih interesa, pravna zaštita, informisanje i obrazovanje, udruživanje potrošača radi zaštite njihovih interesa i druga pitanja od značaja za zaštitu potrošača.

Nije predviđeno da zaposleni u Ministarstvu koriste ovu aplikaciju u svom radu.

10. Sistem unutrašnjih kontrola

Shodno članu 6. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl.list Crne Gore", br.034/14) finansisko upravljanje i kontrola zasnivaju se na primjeni sledećih elemenata i to:

1. **kontrolnom okruženju;**
2. **upravljanju rizicima;**
3. **kontrolnim aktivnostima;**
4. **sistemu informacija i komunikacija i**
5. **praćenju i procjeni sistema upravljanja i kontrola**

1. Kontrolno okruženje ;

Na osnovu Zakona o državnoj upravi usvojen je poseban kodeks ponašanja koji je prilagođen prirodi i specifičnostima poslovanja.-Uputstvo o kućnom redu br.01-3281/1 od 02.11.2010.godine. Po iskazu odgovornog lica Uputstvo o kućnom redu je inovirano u 2021.godini.

[11] Norveške Vlade.

Službenici Ministarstva ekonomije su putem mail-a upoznati sa sadržajem Uputstva o kućnom redu.U 2020.godini nije bilo slučajeva koji su zahtjevali sprovođenje mjere u slučaju nepoštovanja kodeksa ponašanja. U 2020. godini nije pokrenut nijedan disciplinski postupak.

U 2020. godini **nijesu** organizovane obuke iz oblasti integriteta i etičkog ponašanja, zbog pandemije izazvane korona virusom. Posao je uglavnom bio organizovan od kuće.

U Ministarstvu ekonomije **ne postoje** jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i načina postupanja. Sumnje na nepravilnosti u radu i prevare zaposleni mogu prijaviti direktoru direktorata i ministru.

Preporuka:

Ministrstvo ekonomskog razvoja, treba da izradi jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i načina postupanja u istim.

Ministarstvo ima utvrđene strateške ciljeve. Izjava o misiji i setu ključnih ciljeva Ministarstva ekonomije za period 2016-2018. godine broj, 01-2953/1 od 27.12.2016.godine, važila je za 2020. godinu i objavljena je na portalu Ministarstva ekonomije.

"Osnovna misija Ministarstva ekonomije je stvaranje uslova za održiv i uravnotežen rast i razvoj crnogorske ekonomije i njene konkurentnosti, kroz politiku usmjerenu na podršci i razvoju ekonomije, preduzetništva i međunarodne ekonomske saradnje."

Definisani ciljevi su;

- Razvoj biznis zona
- Razvoj sektora energetike
- Povećanje energetske efikasnosti
- Eksploatacija mineralnih sirovina i ugljovodonika
- Jačanje preduzetništva
- Jačanje industrije
- Stvaranje povoljnog tržišnog ambijenta
- Razvoj ekonomskih odnosa sa inostranstvom
- Sprovođenje politike ravnomjernijeg regionalnog razvoja

Za realizaciju strateških ciljeva odgovoran je ministar. Kvartalno na kolegijumu se raspravlja o realizaciji ciljeva. U izvještajima koji se dostavljaju ministru postoji veza između planiranih sredstava i utrošenih sredstava za određene projekte. Pokazatelji uspješnosti pomoću kojih se prati realizacija utvrđenih ciljeva prikazuje se u izvještajima koji se pripremaju za Vladu Crne Gore.

U subjektu revizije postoji interni akt kojim su jasno utvrđene odgovornosti ovlašćenja svakog rukovodioca za realizaciju definisanih ciljeva i upravljanje resursima.

- Karton deponovanih potpisa Ovlašćenje 01-2741/3 od 06.12.2016.godine, da sekretar može da potpisuje sva akta iz nadležnosti Ministarstva ekonomije.
- Ovlašcenje br. 602-403/2018-1 da M. R. može da potpisuje akta iz nadležnosti svog direktorata,
- Ovlašćenje br. 602-205/2019-3 da G. K. može da potpisuje putne naloge.

- Ovlašćenje br. 602-205/2019-4 da D. R. može da potpisuje akta iz nadležnosti svog direktorata.

Ministarstvo ekonomije, u period za koji se vrši revizija **nije imalo** interna akta kojima je detaljno uređena međusobna saradnja sa subjektima nad kojima vrši nadzor.

Preporuka:

Ministarstvo ekonomskog razvoja treba da izradi interna akta kojima je detaljno uređena međusobna saradnja sa subjektima nad kojima vrši nadzor.

Ministarstvo ekonomije ima potpisan sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije sa institucijama nad kojima vrši nadzor. Institucije kroz godišnji izvještaj obavještavaju ministarstvo o ostvarenim ciljevima.

Na uvid državnom revizoru su stavljeni sledeći sporazumi:

- Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije kojim se je uspostavlja funkcija unutrašnje revizije u **Upravi za ugljovodonike** na način što Uprava za ugljovodonike obavljanje poslova unutrašnje revizije povjerava odjeljenju za unutrašnju reviziju Ministarstva ekonomije.

- Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije kojim se uspostavlja funkcija unutrašnje revizije u **Agenciji za zaštitu konkurencije** na način što Agencija za zaštitu konkurencije, obavljanje poslova unutrašnje revizije, povjerava odjeljenju za unutrašnju reviziju Minisarstva ekonomije.

- Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije kojim se uspostavlja funkcija unutrašnje revizije u **Zavodu za metrologiju** na način što Zavod za metrologiju, obavljanje poslova unutrašnje revizije povjerava odjeljenju za unutrašnju reviziju Ministarstva ekonomije.

- Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije kojim de uspostavlja funkcija unutrašnje revizije u **Sekretarijatu za razvojne projekte** na način što Sekretarijat za razvojne projekte,obavljanje poslova unutrašnje revizije, povjerava odjeljenju za unutrašnju reviziju Ministarstva ekonomije.

Finansijsko upravljanje i kontrola obuhvata aktivnosti, koje se naročito odnose na planiranje i izvršenje budžeta, sprovođenje postupka javnih nabavki, isplatu obaveza po zaključenim ugovorima i drugih obaveza, zaštitu imovine od gubitaka, nepravilnog korišćenja, nepravilnosti i prevara i druge nefinansijske aktivnosti u poslovanju subjekta.

Državni revizor je dobio na uvid i Plan za unapređenje upravljanja i kontrola broj:403-36/2017-1 donesen je 15.01.2018. godine.
Svrha donošenja ovog plana je sveobuhvatno planiranje ključnih aktivnosti koje se predlažu u cilju daljeg unapređenja finansijskog upravljanja i kontrola.
Plan sadrži:

- aktivnosti za unapređenje finansijskog upravljanja i kontrola,

- lica zadužena za sprovođenje aktivnosti i
- rokove za sprovođenje aktivnosti.

U 2020. godini **nije usvojen** plan za unapređenje upravljanja i kontrola zbog aktuelne situacije sa pandemijom COVID-19, kao i rekonstrukciju zgrade u kojoj je smješteno ministarstvo .

Na osnovu člana 7 stav 1 tačka 10 i stava 2 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („ Sl.list CG“, br.73/08,20/11,30/12,34/14) ministarka ekonomskog razvoja je donijela Rješenje o određivanju lica zaduženog za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Ministarstvu ekonomije.
Određen je G. K. diplomirani pravnik, načelnik službe za opšte poslove i finansije, za lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Ministarstvu ekonomije.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da uskladi svoje poslovanje sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018), donese podzakonska akta i donese plan za unapređenje upravljanja i kontrole.**

2. Upravljanje rizicima

Shodno članu 8. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („ Sl.list Crne Gore“, br.73/08, 20/11, 30/12, 34/14) upravljanje rizicima se definiše kao postupak identifikovanja, procjene, praćenja i kontrole mogućih okolnosti, koje mogu nepovoljno uticati na ostvarivanje utvrđenih ciljeva subjekta i preduzimanje potrebnih mjera radi smanjenja rizika do razumne uvjerenosti da će ciljevi biti ostvareni. Efikasno upravljanje rizicima stvara dobre pretpostavke za donošenje odluka, efikasnost poslovanja, bolje predviđanje, a doprinosi i jačanju povjerenja u upravljački sistem javnog sektora.

Rukovodilac subjekta dužan je da uspostavi registar rizika i odredi lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.

U Ministarstvu ekonomije usvojen je Registar rizika br. 01-2239/1 od 07.10.2015. godine. Rješenjem br. 02-1327/2 od 28.05.2015. godine određen je G. K. – načelnik Službe za opšte poslove finansije i ljudske resurse za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Ministarstvu ekonomije.
Ažuriranje registra rizika **nije** vršeno u 2020. godini. Zbog aktuelne situacije sa pandemijom COVID-19 , kao i rekonstrukcije zgrade u kojoj je smješteno ministarstvo ažuriranje Registra je planirano za 2021. godinu.

Tri ključna rizika za strateške ciljeve su:

1. Izdavanje dozvola za naoružanje, vojnu opremu i robu dvostruke namjene (kontrolisana roba) bez adekvatne dokumentacije može dovesti do izvoza robe na teritoriju koja je pod embargom međunarodne zajednice.

2. Neusaglašenost budžeta sa realnim prioritetima subjekta i nemogućnosti finansiranja aktivnosti.
3. Tokom plaćanja u SAP-u može doći do plaćanja fakture koja nije odobrena ili koja je već plaćena.

U postupku revizije je konstatovano:

1. **Nijesu prepoznati i procijenjeni rizici za:**
   a) strateške ciljeve
   b) operativne ciljeve
   c) realizaciju poslovnih procesa
2. **Rukovodstvo nije utvrdilo nivo do koga su prihvatljiva odstupanja u postizanju ciljeva.**
3. **Ne postoji adekvatno praćenje rezultata preduzetih radnji za ublažavanje rizika.**
4. **Rukovodioci ne koriste registar rizika u svakodnevnom upravljanju.**
5. **Ne pripremaju se izvještaji o indentifikovanim rizicima kao i preduzetim mjerama za njihovo smanjenje.**
6. **Zaposleni nijesu u 2020.godini prisustvovali obukama u oblasti upravljanja rizicima.**

U skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije ("Sl.list Crne Gore", broj 53/14 i 42/2017), Ministarstvo ekonomije je dostavilo je Agenciji za sprečavanje korupcije Izvještaj o sprovođenju plana integriteta za 2020.godinu, broj: 01401-401/21-2981 od 12. 04. 2021.godine.

Kroz Plan integriteta je izvršena procjena radnih mjesta koja koja mogu biti podložna prevarama.

Izvještaj o sprovođenju plana integriteta sadrži:

-**Registar rizika**: Oblast rizika, Radna mjesta, osnovni rizici,

-**Procjene i mjerenje rizika**:Postojeće mjere kontrole, Preostali rizici (rezidualni),

-**Reagovanje na rizik:** Predložene mjere za smanjenje , otklanjanje rizika, odgovorne osobe,rok

-**Pregled i izvještaj o rizicima:** Kratak opis i ocjena realizacije 122/14 od 28.09.2012.

3.Kontrolne aktivnosti

Kontrolne aktivnosti uspostavljaju se radi ostvarivanja ciljeva subjekta svođenjem rizika na prihvatljiv nivo,primjenom pisanih pravila, principa i postupaka.

Kontrolne aktivnosti moraju biti primjerene poslovima, odnosno djelatnostima subjekta, pravovremene, a troškovi njihovog uvođenja ne smiju preći očekivanu korist.

Ministarstvo ekonomije donijelo je Pravilnik internih procedura i ostale dokumentacije broj 01 - 122/14 od 28.09.20212.godine. Interne procedure kojih ima 17 koje su sastavni dio knjige procedura.Pisane procedure sadrže sve korake funkcionisanja poslovnog procesa.

Uvidom u raspoloživu dokumentaciju je utvrđeno da su u Ministarstvu ekonomije donesene sljedeće interne procedure:

- Interno uputstvo za izradu i donošenje budžeta Ministarstva ekonomije br. 01-122/9 od 28. 09. 2012. godine;
- Pravilnik o načinu pripreme obračuna zarada od 11. 11 .2016. godine;
- Interno uputstvo o načinu izdavanja dozvola za naoružanje, vojnu opremu i robu dvostruke namjene (februar 2016. godine);
- Interno uputstvo o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura br. 01-122/11 od 28. 09. 2012. godine;
- Pravilnik o troškovima mobilnih telefona i interneta br. 01-381/1 od januara 2014. godine;
- Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila i potrošnji goriva br. 602-50/2017-1 od 28. 03. 2017. godine;
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije poklona br. 403-392/2017 od 14. 03. 2017. godine;
- Interno uputstvo o izmjenama internog uputstva o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura od 11. 11. 2016. godine;
- Uputstvo o kućnom redu br. 01-3281/1 od 02. 11. 2010. godine;
- Pravilnik o troškovima reprezentacije br. 01-380/1 od januara 2014. godine;
- Pravilnik o uslovima i načinu odobrenja službenih putovanja u zemlji i inostranstvu i isplati sredstava iz blagajne br. 01-2646/1 od 30. 12. 2013. godine;
- Interno uputstvo o načinu vođenja evidencije akata o osnivanju i radu slobodnih zona i slobodnih skladišta br. 69-460/318-1 od 27. 06. 2018. godine;
- Interno uputstvo za postupanje Ministarstva ekonomije i organa u sastavu Ministarstva prilikom sprovođenja postupka nabavke male vrijednosti br. 602-320-2017/1 od 21. 09. 2017. godine;
- Interno uputstvo za hitne nabavke br. 602-320-2017/2 od 26.09.2017. godine
- Uputstvo o poštovanju radnog vremena i prijemu stranaka br. 01-3281/2 od 03. 11 .2010. godine;
- Uputstvo o prijemu građana br. 01-3281/3 od 01. 11. 2010. godine;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije (iz marta 2019. godine);
- Pravilnik o odnosima sa javnostima Ministarstva ekonomije broj:01-122/10 od 28. 09. 2012. godine;
- Finansijsko upravljanje i kontrola (FMC) Pravilik internih procedura i ostale dokumentacije broj:01-122/13 od 28. 09. 2012.godine.
- Poglavlje 1 – Oblast i obuhvat finansijskih regulativa
- Poglavlje 2 – Budžetsko planiranje
- Poglavlje 3 – Interne finansijske procedure i finansijsko zakonodavstvo
- Poglavlje 4 – Organizacija kancelarije za finansijsko računovodstvene poslove sa opisom radnih mjesta.

Ministarstvo ekonomije ima posebnu organizacionu jedinicu-Kancelariju za finansijsko–računovodstvene poslove koja se bavi finansijskim poslovima.

- Poglavlje 5 - Finansijsko izvještavanje uključujući upravljanje neizmirenim obavezama;
- Poglavlje 6 – Finansijsko praćenje;
- Organizacija kancelarije za finansijsko – računovodstvene poslove sa opisom radnih mjesta.

Revizijom je utvrđeno da Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki u Ministarstvu ekonomije broj: 01-122/12 od 28.09.2012. godine je nevažeće jer je došlo do izmjene Zakona o javnim nabavkama, kao i podzakonskih akata (obrasci, uputstva i dr.).

Revizijom je utvrđeno da u subjektu revizije **nije** usvojena interna procedura za nagrađivanje zaposlenih za izuzetan učinak u radu.

Procedure nisu redovno ažurirane shodno izmjenama zakona koji uređuje oblast unutrašnjih finansijskih kontrola.

4.Sistem informacija i komunikacija

Rukovodilac subjekta odgovoran je da obezbijedi redovno praćenje i procjenu Sistema finansijskog upravljanja i kontrola radi procjenjivanja adekvatnosti njegovog funkcionisanja i obezbeđenja pravovremenog ažuriranja.

Praćenje i procjena obavlja se stalnim praćenjem, samoprocjenom i unutrašnjom revizijom.

Zaposleni dobijaju informacije neophodne za obavljanje poslova u direktnoj komunikaciji sa generalnim direktorima, kao i putem mail-a.

Generalni direktori na kolegijumu izvještavaju ministra o ostvarenim ciljevima, koji su iskazani u godišnjim izvještajima.

Rukovodioci organizacionih jedinica imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršenju budžeta, na upit, generalni direktori dobijaju informaciju od šefa računovodstva. Rukovodstvo se mjesečno, kvartalno i godišnje interno izvještava o realizaciji budžeta, raspoloživim sredstvima i obavezama.

Uputstvom o prijemu građana br. 01-3281/3 od 01.11.2020. godine uspostavljen je sistem komunikacije sa građanima pri čemu kontakt adresa za anonimne pritužbe i prijave **nije** određena.

Dakle, revizijom je utvrđeno da ne postoje procedure kojima se definiše način prenošenja informacija u Ministarstvu ekonomije.

5.Praćenje i procjena

Radi procjene efektivnosti funkcionisanja i obezbjeđenja pravovremenog ažuriranja upravljanja i kontrola, rukovodilac subjekta dužan je da obezbijedi redovno praćenje i procjenu upravljanja i kontrola. Praćenje i procjena obavlja se stalnim praćenjem, samoprocjenom, kao i ocjenom unutrašnje revizije.

Lice zaduženo za za sprovođenje i razvoj upravljanja i kontrola izvještava ministra o stranju i razvoju ovog sistema najčešće usmenim putem kao i kroz godišnji izvještaj.

Procjena upravljanja i unutrašnjih kontrola se vrši kroz obavljanje pojedinačnih revizija.

Ministarstvo ekonomije nema uspostavljen sistem izvještavanja za praćenje funkcionisanja sistema upravljanja kontrola kod subjekta nad kojima vrši nadzor.

10.1. Unutrašnja revizija

U Ministarstvu ekonomije, unutrašnja revizija uspostavljena je organizovanjem jedinice za unutrašnju reviziju - Odjeljenje za unutrašnju reviziju u okviru subjekta, koja je neposredno odgovorna rukovodiocu subjekta.Naziv jedinice za unutrašnju reviziju je shodno Pravilniku o izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije od 27.02.2020. godine broj: 01-102/20-579/5. U Odjeljenju za unutrašnju reviziju sistematizovana su tri radna mjesta i četiri izvršioca:

1. Rukovodilac, jedan izvršilac
2. Viši unutrašnji revizor, jedan izvršilac
3. Mlađi unutrašnji revizor, dva izvršioca

Rješenjem o raspoređivanju B. R. broj:602-116/2019-1 od 12.04.2019. godine, popunjeno je jedno radno mjesto Rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju u Ministarstvu ekonomije. B. R. položen ispit za ovlašćenog unutrašnjeg revizora (Sertifikat Ministarstva finansija br. 019 od 22.07.2014. godine).

U 2020.godini, sistematizovana su četiri radna mjesta a bilo je popunjeno samo radno mjesto – Rukovodilac.

U postupku revizije je utvrđeno da Pravilnikom o izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije od 27.02.2020. godine, broj: 01-102/20-579/5, u Odjeljenju za unutrašnju reviziju sistematizovana tri radna mjesta i četiri izvršioca. Međutim, Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore" br. 075/18), trebalo je, shodno članu 36 Zakona, poslove unutrašnje revizije prilagoditi obavljanje unutrašnje revizije sljedećim zvanjima:

1. Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju
2. Viši unutrašnji revizor
3. Stariji unutrašnji revizor i
4. Mlađi unutrašnji revizor:

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomskog razvoja, broj 015-102/21-126/10 od 25.02.2021. godine, u Odjeljenju za unutrašnju reviziju planirana su tri radna mjesta i to:

1. Rukovodilac, jedan izvršioc
2. Viši unutrašnji revizor, dva izvršioca
3. Stariji unutrašnji revizor, jedan izvršioc

Ministarstvo ekonomije nije sistematizovalo radna mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju shodno važećem Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore" br. 075/18).

Shodno članu 34. tačka 2. Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br.075/18) rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju odgovoran je za pripremu i podnošenje na uvid rukovodiocu subjekta, nacrt povelje unutrašnje revizije dok je članom 48. tačka 2. rukovodilac subjekta odgovoran za utvrđivanje povelje unutrašnje revizije. (U

Ministarstvu ekonomije nijesu postupali shodno ovim odredbama datim u Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br.75/18).

Povelja unutrašnje revizije je interni akt Ministarstva ekonomije, koja je usvojena dana 05. 12. 2016. godine pod brojem :01-2711/1. Poveljom unutrašnje revizije uređuje se obaveza i prava unutrašnjih revizora u odnosu na revidiranu jedinicu, svrha i cilj, nezavisnost, ovlašćenja, uloga i djelokrug unutrašnje revizije, odgovornost rukovodioca Odjeljenja za unutrašnju reviziju i unutrašnjih revizora, izvještavanje i postupci u slučaju identifikovanja indikatora prevare.

U članu 19. tačka 2. Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br.073/08, 020/11, 030/12 i 034/14) je propisano da Povelju potpisuje rukovodilac Odjeljenja za unutrašnju reviziju.

Po povelji unutrašnje revizije, unutrašnja revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i savjetodavna aktivnost, koja ima za cilj da uveća vrijednost i unaprijedi poslovanje subjekata i pomaže subjektu da ostvari svoje ciljeve obezbjeđujući sistematičan, disciplinovan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Unutrašnja revizija se obavlja:

1. Planiranjem poslova revizije na osnovu procjene rizika;
2. Obavljanjem planiranih poslova revizije
3. Izvještavanjemu skladu sa ovim zakonom i
4. Praćenjem sprovođenja preporuka

Poslovi unutrašnje revizije planiraju se na osnovu:

1. Strateškog plana unutrašnje revizije
2. Godišnjeg plana unutrašnje revizije
3. Plana pojedinačne unutrašnje revizije

Strateški i godišnji plan unutrašnje revizije priprema i predlaže rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, na osnovu procjene rizika.

Strateški plan unutrašnje revizije utvrđuje se za period od tri godine Strateški plan rada unutrašnje revizije za period 2019-2020. godine donesen je 20.12.2018. godine, zaveden je pod brojem 403-2266/2018-1.

Na osnovu strateškog plana unutrašnje revizije utvrđuje se godišnji plan unutrašnje revizije koji se zasniva na dokumentovanoj procjeni rizika rada određivanja prioriteta u skladu sa poslovnim ciljevima subjekta. Godišnji plan unutrašnje revizije zaveden je pod broj :01401-401/20-1088/2.

Strateški i godišnji plan unutrašnje revizije utvrđuje rukovodilac subjekta. Plan pojedinačne unutrašnje revizije izrađuje unutrašnji revizor, a utvrđuje rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju.

Za 2020. godinu planirane su 4 revizije i jedna Ad hoc revizija. Ad hoc revizija nije vršena jer nije bilo zahtjeva od strane Ministarstva. Od četiri planirane revizije, revizija **Izdavanje i ovjera licence iz oblasti rudarstva i geološkog istraživanja** u Direktoratu za rudarstvo geološka istraživanja **nije** izvršena. Tokom 2020. godine je vršena rekonstrukcija zgrade u kojoj je

smješteno Ministarstvo ekonomije, tako da je dokumentacija Direktorata bila spakovana i sklonjena u Depo. Nije postojala mogućnost pregleda dokumentacije.

Nakon reorganizacije Državne uprave, Direktorat za rudarstvo i geološka istraživanja je organizaciono smješten u Ministarstvo za kapitalne investicije.

U skladu sa Godišnjim planom rada unutrašnje revizije za 2020. godinu, Odjeljenje za unutrašnju revizijuje izvršilo 3 unutrašnje revizije.

1. Revizija procesa obračun i isplata zarada

2. Proces izdavanja dozvola za naoružanje, vojnu opremu i robu dvostruke namjene (kontrolisanu robu)

3. Revizija procesa prijema, zavođenja, dostave i arhiviranja dokumenata i podataka u Upravi za ugljovodonike.

Ministarstvo ekonomije nije postupalo po Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl.list Crne Gore", br. 075/18) već na osnovu člana 18. stav 1. tačka 3. nevažećeg Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl.list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 034/14).

Preporuka:

- **Ministarstvu ekonomskog razvoja je dužno da donese nova interna akta shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br.075/18).**

11. Računovodstvene evidencije

Evidentiranje poslovnih događaja temelji se na zakonskim propisima i računovodstvenim standardima primjenom gotovinskog načela u evidentiranju primitaka i izdataka, kao i primjenom modifikovanog načela u evidentiranju imovine, obaveza i potraživanja.
Kartonom deponovanih potpisa Ministarstva ekonomije je utvrđeno da su u periodu od 06.07.2017. godine do 23.12.2020. godine službenici za odobravanje D. S. i Ž. R. a službenik za ovjeravanje I. T. U perodu od 23.12.2020. godine službenici za odobravanje su J. M. i M. L.B. , dok je službenik za ovjeravanje I. T.

Računovodstveni poslovi u Ministarstvu ekonomije se obavljaju u Kancelariji za finansijsko računovodstvene poslove u okviru koje su sistematizovana 4 radna mjesta sa 4 izvršioca i to:
- Šef, 1 izvršilac
- Samostalni savjetnik III, 1 izvršilac
- Savjetnik I, 1 izvršilac
- Samostalni referent – obračunski službenik – primalac prihoda, 1 izvršilac.

Pravilnikom o izmjenama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije (februar 2020. godine) ukinuto je radno mjesto Savjetnik I. U 2020. godini bila su

popunjena 3 radna mjesta i to: Šef, Samostalni savjetnik III, Samostalni referent – obračunski službenik – primalac prihoda.

Ministarstvo ekonomije je povezano na softver SAP – informacioni sistem Trezora.

Računovodstveni sistem Ministarstva ekonomije je sastavni dio Glavne knjige Trezora. Pored navedenog Ministarstvo ekonomije po iskazu odgovornog lica za finansije ima i sopstvenu glavnu knjigu koju vodi u okviru zasebnog programa s tim što ista nije vođena za 2020. godinu, zbog čestog seljenja zaposlenih u kancelariji za finansijsko računovodstvene poslove usled renoviranja poslovne zgrade i odsustva zaposlenih izazvane COVID-om.
Ministarstvo ekonomije nije vodilo evidenciju stalne imovine na kontima klase „0“ kao ni evidenciju obaveza na kontima klase „2“ .

Preporuka:

- **Shodno članu 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžeta opština („Sl.list CG“, br.072/16, 106/20 i 080/21) obavezna je evidencija stalne imovine na kontima klase „0“ kao i evidenciju obaveza na kontima klase „2“ .**

Državnom revizoru je stavljen je na uvid specimen potpisa službenika za finansije shodno Uputstvu o radu državnog trezora (“Sl. list Crne Gore”, br.053/14, 072/15, 069/19 i 096/21), pri čemu je primjenjeno načelo razdvajanja dužnosti. Utvrđeno je načelo dvostrukog potpisa na način da se finansijske transakcije realizuju nakon verifikovanja dokumenata od strane službenika za odobravanje i službenika za ovjeravanje.

12. Planiranje i preusmjeravanje sredstava

12.1. Planiranje budžeta

Upravljanje budžetom je dio finansijskog upravljanja i kontrola. Prilikom izrade Predloga budžeta neophodno je uzeti u obzir Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Uputstvo o radu državnog trezora kao i Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period od 2019-2022.godine.

Ministarstvo ekonomije donijelo je Interno uputstvo za izradu i donošenje Budžeta, broj: 01-122/9 dana 28. 09. 2012. godine.

Ministarstvo finansija dostavilo je Ministarstvu ekonomije Uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica za 2020. godinu, broj:03-12346/1 dana 01.08.2019.godine.

Uputstvo je dostavljeno u elektronskoj formi i sadrži:

1. Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2019-2022.godine, koje sadrže Limite potrošnje za potrošačke jedinice prvog reda;
2. Standardizovani obrazac za popunjavanje. Obrazac za popunjavanje se nalazi u MS Excel fajlu.

S obzirom da je Ministarstvo finansija tek u avgustu 2019. godine dostavilo Ministarstvu ekonomije, (umjesto u maju) Uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica za 2020. godinu, u dopisu Ministarstva finansija je navedeno da se zahtjevi za budžetskim sredstvima za 2020.godinu dostave istom najkasnije do 10. septembra 2019.godine.

Ministarstvo ekonomije je bilo u obavezi shodno članu 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, zahtjeve potrošačkih jedinica dostavi do kraja jula tekuće godine za narednu godinu.

S obzirom da je Ministrstvo finansija dostavilo Uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica za 2020. godinu tek u avgustu Ministarstvo ekonomije je, shodno dopisu Ministarstva finansija br. 03-12346/1 od 01.08.2019.godine, dostavilo dopis Ministarstvu finansija CD sa predlogom budžeta za 2020. godinu, za potrošačke jedinice Ministarstvo ekonomije, Zavod za metrologiju, Upravu za ugljovodonike, Agenciju za zaštitu konkurencije dana 09. septembra. 2019. godine, broj: 403-1133/2019-2.

Nakon što je Ministarstvo finansija dostavilo Ministarstvu ekonomije Uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica za 2020. godinu, Ministarstvo ekonomije proslijedilo je organizacionim jedinicama u elektronskoj formi obrasce i uputstvo zahtjeva za budžetskim sredstvima za 2020.godinu sa obrazloženjem koje treba da dostave službi računovodstva najkasnije do 27. 08 .2019. godine.

Zahtjeve su u predviđenom roku dostavile sljedeće organizacione jedinice:

- Direkcija za spoljnu trgovinu, multilateralnu trgovinsku saradnju i odnose sa međunarodnim trgovinskim organizacijama, dana 13. avgusta 2019.godine;
- Direkcija za usluge u okviru Direktorata za multilatelarnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom, dana 14. avgusta 2019.godine;
- Direktorat za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača, dana 26. avgusta 2019. godine;
- Direktorat za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i00 radio spektar, dana 23. avgusta 2019.godine;
- Direktorat za rudarstvo i i geološka istraživanja, dana 26.avgust 2019. godine;
- Direktorat za industriju i transformaciju, 23. avgusta 2019. godine;
- Direkcija za ekonomske odnose sa inostranstvom, 16.avgusta 2019. godine.

Državnom revizoru tokom revizije nijesu dati ostali zahtjevi organizacionih jedinica za budžetskim sredstvima za 2020. godinu. Predlozi organizacionih jedinica dostavljeni su u elektronskoj formi. Organizacione jedinice ne dostavljaju pisanu formu budžetskih zahtjeva preko arhive, tako da zahtjevi nijesu zavedeni.

Nakon objedinjavanja predloga organizacionih jedinica i institucija nad kojima se vrši nadzor, priprema se budžet Ministarstva ekonomije.

Izrada finalnog nacrta za 2020.godinu dostavlja se ministru, na pregled i odobrenje, koji takođe **nije** zaveden preko arhive. Takođe ne postoji pisana forma predloga budžeta za 2020.godinu koji je odobrio ministar.

Dana 09. septembra 2019. godine (zavodni broj: 403-1133/2019-2) dostavljen je u elektronskoj formi Predlog budžeta Ministarstva ekonomije nadležnom Ministarstvu finansija koji takođe **nije** zaveden preko arhive. Samo postoji e-mail, kojim obavještavaju Ministarstvo finansija da dostavljaju CD sa predlogom budžeta za 2020. godinu u elektronskoj formi.

Shodno članu 32. Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti Ministarstvo finansija dostavlja Nacrt zakona o budžetu Vladi Crne Gore najkasnije do kraja oktobra tekuće godine. Shodno članu 33. navedenog zakona Predlog Zakona o budžetu države utvrđuje Vlada i do 15.novembra ga dostavlja Skupštini. Skupština Crne Gore usvaja budžet u formi Zakona o budžetu za predstojeću fiskalnu godinu, najkasnije do 31 decembra. Usvojeni budžet se objavljuje u Službenom listu Crne Gore i postavlja se na internet stranicu Ministarstva finansija.

Zakon o Budžet Crne Gore za 2020. godinu, objavljen je u („Sl.list Crne Gore“, br.074/19 od 30.12.2019)..

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu objavljen je u („Sl. list Crne Gore“,br.061/20 od 24.06.2020).

Zakonom o budžetu za 2020.godinu („Sl.list CG“,br.74/19) planirana su sredstva Ministarstvu ekonomije u iznosu od 13.852.146,67€, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu Crne Gore za 2020.godinu („Sl.list CG“,br.061/20**) uvećana** su sredstva pa iznose 15.232.654,47€, dok je plaćanje izvršeno u iznosu od 17.467.216,86€.Revizijom je utvrđeno da je plaćanje izvršeno u većem iznosu od 2.234.542,39€ koja je nastala iz razloga što su u plaćanjima iskazana sredstva u iznosu od 7.732.980,81€ (donacije – 477.230,55€, IPA 87.758,00€ i krediti 7.167.992,26€), dok su **neutrošena sredstva** tekućeg budžeta iznosila 5.498.418,42€ što govori o kvalitetu i realnosti planiranja.

Ministarstvo ekonomije je u obavezi shodno članu 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, da zahtjeve potrošačkih jedinica dostavi do kraja jula tekuće godine za narednu godinu.

Organizacione jedinice i institucije nad kojima se vrši nadzor su u obavezi da zahtjeve za budžetskim sredstvima dostavljaju Kancelariji za finansijsko – računovodstvene poslove. Takođe se Nacrt budžeta i Predlog budžeta treba dostavljati ministru kao i predlog budžeta Ministarstvu finansija.

12.2. Preusmjeravanja sredstava

Uvidom u zgigu Ministarstva finansija je utvrđeno da su Zakonom o budžetu planirana sredstva Ministarstvu ekonomije u iznosu od 13.852.146,67€, tekući budžet 15.232.654,47€ a da je plaćanje izvršeno u iznosu od 17.467.196,86€. Analizom je utvrđeno da je plaćanje izvršeno u većem iznosu od 2.234.542,39€ koja je nastala iz razloga što su u plaćanjima iskazana sredstva u iznosu od 7.732.980,81€ (donacije – 477.230,55€, IPA 87.758,00€ i krediti 7.167.992,26€), dok su neutrošena sredstva tekućeg budžeta iznosila 5.498.418,42€[12] .

[12] Plaćanja su iskazana u iznosu od 17.467.196,86€ = tekući budžet 15.232.654,47€ + donacije, IPA, kredit 7.732.980,81€ - neutrošeno 5.498.418,42€ (budžet 5.483.191,32€ i namjenski 15.227,10€).

Uvidom u podatke zgige Ministarstva finansija je utvrđeno da je na nivou pozicija (ek. kl 4) svih programa Ministarstva izvršena preusmjeravanja i to preusmjeravanje + u iznosu od 725.704,78€ i preusmjeravanje – u iznosu od 700.496,98€. U postupku revizijedržavnim revizorima je prezentiran dio rješenja o preusmjeravanju dok nam za iznos preusmjerenja u iznosu od 387.130,00€ nije dostavljena dokumentacija po osnovu koje su izvršena preusmjerenja po pozicijama.

Ek. Kl 4	Planirano	Rebalans+	Rebalans-	Preusmjereno +	Preusmjereno -	Tekuci budž	Placeno
4111	1,315,425.78	0.00	-161,000.00	0.00	-67,464.52	1,086,961.26	997,470.41
4112	184,630.91	0.00	-21,800.00	0.00	-8,295.10	154,535.81	134,070.18
4113	442,737.09	0.00	-50,000.00	0.00	-3,852.92	388,884.17	357,643.65
4114	194,911.87	0.00	-15,300.00	0.00	-1,622.32	177,989.55	145,941.56
4115	27,446.38	0.00	-2,450.00	0.00	-1,244.22	23,752.16	20,111.18
4124	1,728.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,728.00	1,620.00
4125	7,744.69	0.00	0.00	9,391.40	0.00	17,136.09	17,135.90
4127	40,000.00	0.00	0.00	49,420.00	0.00	89,420.00	71,095.24
4131	26,602.00	0.00	-12,800.00	0.00	-345.16	13,456.84	16,674.01
4133	16,000.00	0.00	-8,500.00	0.00	0.00	7,500.00	2,222.80
4134	612.04	0.00	0.00	0.00	-312.04	300.00	0.00
4135	5,650.00	0.00	-2,500.00	0.00	-2,150.00	1,000.00	1,000.00
4139	15,000.00	0.00	-10,000.00	0.00	-4,937.00	63.00	0.00
4141	78,301.00	0.00	-22,650.00	0.00	0.00	55,651.00	46,172.90
4142	7,001.00	0.00	-2,300.00	0.00	-1,080.59	3,620.41	185.46
4143	20,159.13	0.00	0.00	0.00	-10,645.81	9,513.32	7,581.23
4144	11,194.06	0.00	0.00	0.00	-108.06	11,086.00	3,472.34
4145	500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	500.00	0.00
4146	1,920,000.00	0.00	-908,300.00	0.00	-92,211.40	919,488.60	295,949.42
4147	1,135,002.00	0.00	-140,000.00	0.00	-34,400.00	960,602.00	1,331,066.28
4148	45,000.00	0.00	-30,500.00	0.00	0.00	14,500.00	9,885.24
4149	170,504.00	0.00	-66,502.00	0.00	0.00	104,002.00	158,031.30
4153	14,000.00	0.00	-7,500.00	6,000.00	0.00	12,500.00	10,355.64
4161	301,700.00	0.00	-100,000.00	0.00	0.00	201,700.00	128,565.07
4171	84,189.72	0.00	0.00	0.00	-65,975.84	18,213.88	3,557.86
4172	3,500.00	0.00	-1,000.00	0.00	-1,000.00	1,500.00	0.00
4181	5,990,000.00	3,000,000.00	-9,000.00	0.00	-358,000.00	8,623,000.00	4,316,389.27
4191	83,141.00	0.00	-19,000.00	5,000.00	0.00	69,141.00	229,943.46
4192	2,001.00	0.00	-1,000.00	18,000.00	0.00	19,001.00	3,208.40
4193	11,000.00	0.00	-3,500.00	24,937.00	0.00	32,437.00	147,689.01
4194	28,880.00	0.00	0.00	0.00	-21,160.00	7,720.00	510.95
4195	313,407.00	0.00	0.00	0.00	-21,000.00	292,407.00	260,530.11
4197	250.00	0.00	0.00	1,400.00	0.00	1,650.00	800.00
4198	250.00	0.00	0.00	0.00	0.00	250.00	0.00
4199	11,800.00	0.00	-10,499.00	0.00	-999.00	302.00	0.00
4314	20,000.00	0.00	-19,999.00	0.00	0.00	1.00	0.00
4315	2,000.00	0.00	0.00	4,900.00	0.00	6,900.00	4,900.00
4316	9,870.00	0.00	-1,000.00	0.00	0.00	8,870.00	7,380.00
4318	11,001.00	0.00	-5,000.00	0.00	-2,500.00	3,501.00	0.00
4319	1,120,001.00	0.00	0.00	0.00	-1,193.00	1,118,808.00	1,161,965.00
4411	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
4414	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
4415	19,001.00	0.00	-12,600.00	0.00	0.00	6,401.00	6,365.30
4416	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	6,804,360.44
4418	160,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	160,000.00	156,690.87
4630	1.00	0.00	0.00	606,656.38	0.00	606,657.38	606,656.38
Grand To	13,852,146.67	3,000,000.00	-1,644,700.00	725,704.78	-700,496.98	15,232,654.47	17,467,196.86

Preporuka:

- **Subjekt revizijeje dužan da obezbijedi sva rješenja o preusmjeravanju sredstava u cilju kvalitetnog planiranja i izvršavanja budžeta Ministarstva i da ista učini dostupnim shodno članu 10 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji.**

Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za period od 2018. do 2021. godine, kojim je Vlada odredila godišnje limite potrošnje, Ministarstvu ekonomije je za 2020. godinu određen limit potrošnje u iznosu od 15,55 miliona eura.

13. Finansijski izvještaji

Saglasno odredbama člana 2, 3 i 5 Pravilnika o načinu pripreme, sastavljanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave propisano je da je Ministarstvo ekonomije u obavezi da Ministarstvu finansija dostavi godišnje finansijske izvještaje u propisanom roku na obrazcima:

Obrazac 3 - Izvještaj o novčanim tokovima III
Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama
Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine
Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

Ministarstvo ekonomije je u propisanom roku Ministarstvu finansija (dana 26. februara 2020. godine – akt broj 402/21-382/8) dostavilo Finansijski izvještaj za 2020. godinu.

13.1. Izvještaj o novčanim tokovima III (Obrazac 3)

Ukupni izdaci ministarstva u 2020. godini su iskazani u Izvještaju o novčanim tokovima III u iznosu od 17.467.196,86€ što je za 33,83% više od izdataka u prethodnoj godini.

Uvidom u finansijske izvještaje kao i zgigu Ministarstva finansija je utvrđeno da su Zakonom o budžetu planirana sredstva Ministarstvu ekonomije u iznosu od 13.852.146,67€ a tekući budžet 15.232.654,47€ dok je izvršenje budžeta u 2020. godini iznosilo 17.467.216,86€. Analizom je utvrđeno da je plaćanje izvršeno u većem iznosu od 2.234.542,39€ u odnosu na tekući budžet. Ova razlika je nastala iz razloga što su u izvršenju za 2020. godinu iskazana sredstva u iznosu od 7.732.980,81€ (donacije – 477.230,55€, IPA 87.758,00€ i krediti 7.167.992,26€), dok su neutrošena sredstva tekućeg budžeta iznosila 5.498.418,42€[13] .

Podaci iskazani u finansijskom izvještaju Ministarstva za 2020. godinu odgovaraju podacima iz Glavne knjige Trezora.

U Izvještaju o novčanim tokovima III iskazani su izdaci Ministarstva ekonomije za 2020. godinu u iznosu od **17.467.196,86€** koji su finansirani iz opštih prihoda u iznosu od 9.719.443,15€, namjenskih prihoda 14.772,90€, donacija 564.988,55€ i pozajmica i kredita 7.167.992,26€.

Izdaci Ministarstva ekonomije su se shodno finansijskim izvještajima za 2020. godinu odnosili na:

- bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca ---------- **1.655.236,98€**
- ostala lična primanja---------- **89.851,14€**
- rashodi za materijal----------**19.896,81€**
- rashodi za usluge ---------- **1.852.344,17€**
- tekuće održavanje----------**10.355,64€**
- kamate ----------**128.565,07€**
- renta----------**3.557,86€**
- subvencije----------**4.316.389,27€**
- ostali izdaci----------**642.681,93€**
- transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru-------**1.174.245,00€**
- kapitalni izdaci ----------**6.967.416,61€**
- otplata dugova ----------**606.656,38€**

Prezentirani Izvještaj o novčanim tokovima III Ministarstva ekonomije za 2020. godinu **ne sadrži** podatke o planiranim sredstvima sa programa 4016 - Objedinjene javne nabavke Ministarstva

[13] Plaćanja su iskazana u iznosu od 17.467.196,86€ = tekući budžet 15.232.654,47€ + donacije, IPA, kredit 7.732.980,81€ - neutrošeno iz budžeta 5.498.418,42€.

ekonomije u iznosu od 71.748,00€, koji je planiran na razdjelu Uprave za imovinu, kao ni podatke o izvršenju istog u iznosu od 78.527,61€.
Državni revizor je mišljenja da bez obzira na činjenicu što Uprava za imovinu izvještava o izdacima po osnovu objedinjenih javnih nabavki po potrošačkim jedinicama, Ministarstvo ekonomije u napomenama uz finansijske izvještaje treba i sama da prezentira podatke o izdacima po tom osnovu u cilju sveobuhvatnog i transparentnog finansijskog izvještavanja potrošačke jedinice.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da u napomenama uz finansijski izvještaj – INT III iskazuje izdatke po osnovu javnih nabavki koje je za potrebe Ministarstva vršila Uprava za imovine, u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda za javni sektor.**

13.2 Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5)

Ministarstvo ekonomije je u Obrascu 5 iskazalo neizmirene obaveze u iznosu od 89.320,22€ u 2020. godini što je za 3.359,04€ manje nego u prethodnom izvještajnom periodu.

Neizmirene obaveze su se odnosile na:

- 4131 – rashodi za administrativni materijal u iznosu od 26,29€,
- 4142 – reprezentacija 89.151,50€,
- 4146 – advokatske usluge 4,24€,
- 4149 – ostale usluge 138,19€.

Neizmirene obaveze za reprezentaciju se odnose na obaveze prema Upravi za imovinu. Obaveze su proistekle usled dočeka stranih delegacija u vili „Gorica“, kao i troškova reprezentacije za potrebe kabineta, koje nisu izmirene ni u 2021. godini, shodno izjavi odgovornog lica i dostavljenom dokazu.
U postupku revizije a u cilju utvrđivanja istinitosti i objektivnosti iznosa neizmirenih obaveza iskazanih u obrascu 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama, DRI se zahtjevom br. 03-035/21-1698/46 od 06.12.2021. godine obratila Ministarstvu ekonomije da izvrši usaglašavanje stanja obaveza na dan 31.12.2020. godine sa 27 dobavljača i da o tome obavijesti Državnu revizorsku instituciju.

Revizijom je utvrđeno da Ministarstvo u 2020. godini nije obezbijedilo vođenje Glavne knjige, već je svoje finansijske izvještaje sačinjavalo na osnovo podataka iz Glavne knjige Državnog trezora. Obzirom da nije obezbijeđena sopstvena Glavna knjiga, a time ni evidencije obaveza na kontima klase “2”, kako je to utvrđeno članom 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, u postupku revizije nisu prezentirani dokazi da je vršeno usaglašavanje obaveza po svim osnovama, te da Ministarstvo po osnovu zahtjeva DRI nije proslijedilo niti jedan IOS o usaglašavanju obaveza sa traženim dobavljačima, iako je Ministarstvo djelimično odgovorilo na zahtjev DRI 20.12.2021. godine, to revizor po **pitanju izražavanja istinitosti i objektivnosti neizmirenih obaveza u Obrascu 5 izražava uzdržano mišljenje.**

Preporuke:

- **Ministarstvo ekonomskog razvoja je dužno da u skladu sa tačkom 95[14] Uputstva o radu Državnog trezora upoređuje svoje računovodstvene evidencije sa podacima iz Glavne knjige Državnog trezora u cilju njihovog usaglašavanja.**

- **Ministarstvo ekonomskog razvoja je dužno da prije zaključivanja poslovnih knjiga izvrši usaglašavanje svih potraživanja i obaveza, kao i da Izvještaj o neizmirenim obavezama (Obrazac 5) sačinjava na osnovu podataka evidentiranih na klasi "2 - Obaveze".**

Saglasno Obrascu 8 koji je Ministarstvo ekonomije dostavilo Ministarstvu finansija nije bilo utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, dok je u obrascu 9 iskazano **63.384.683,92€** utroška sredstava tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga.

13.3. Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve (Obrazac 9)

Sredstva tekuće budžetske reserve se, shodno Pravilniku o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske reserve ("Službeni list Crne Gore", br. 023/09 od 31.03.2009), koriste za:

1) obezbjeđenje nedostajućih sredstva za finansiranje redovne djelatnosti potrošačkih jedinica,
2) pomoć pravnim licima za finansiranje djelatnosti,
3) pomoć fizičkim licima za:
   - liječenje
   - školovanje
   - poboljšanje materijalne situacije,
4) ostale namjene u skladu sa Zakonom.

Ministarstvo ekonomije je u obrascu 9 iskazano **63.384.683,92€** izdataka iz tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga.

Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština ("Službeni list Crne Gore", br. 072/16 i 106/20) je utvrđeno da se na poziciji 4181 – subvencije za proizvodnju i pružanje usluga evidentiraju planirani iznosi, mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje, ugovaranje obaveze, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke koji imaju za cilj razvoj određenih djelatnosti, održavanje cijena proizvoda na nivou adekvatnom kupovnoj snazi potrošača tih proizvoda.

Vlada Crne Gore je u cilju umanjenja negativnih posljedica nastalih ozbiljnim poremećajem u poslovanju privrednih društava u Crnoj Gori usljed pojave epidemije korona virusa (COVID-19)

[14] 95. Nakon zatvaranja računa glavne knjige trezora i u periodu koji odredi Generalni direktor Direktorata državnog trezora, u skladu sa tačkom 94 ovog uputstva, glavni službenik za finansije će uporediti svoje računovodstvene podatke sa podacima iz glavne knjige trezora i obavijestiti Trezor o utvrđenim razlikama.
Utvrđene razlike će se otkloniti u skladu sa instrukcijama Trezora.

donijela **Program pružanja podrške privredi i zaposlenima**[15], u cilju ublažavanja negativnih efekata epidemije novog korona virusa COVID19 (Program). Pored podrške preduzećima u ublažavanju posljedica krize, Program ima za cilj očuvanje radnih mjesta u privrednim društvima, kao i ukupnog zdravlja crnogorskih građana.

Podrška Vlade Crne Gore je bila **usmjerena kroz subvencije preduzetnicima i privrednim društvima** registrovanim shodno Zakonu o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br. 06/02 i „Sl. list CG“,br. 17/07, 80/08, 40/10, 36/11, 40/11) čiji je rad zabranjen naredbama Ministarstva zdravlja u cilju suzbijanja epidemije, kao i preduzetnicima i privrednim društvima koji su u značajnoj mjeri smanjili obim aktivnosti kao posljedica naredbi Ministarstva zdravlja u cilju suzbijanja epidemije. Program takođe obuhvata subvencije zarada zaposlenih na plaćenom odsustvu, kao i zarada zaposlenih u karantinu i izolaciji.

Mjere koje su definisane ovim Programom **odnose se na subjekte koji su izmirili poreske obaveze zaključno sa 2019. godinom i koji nijesu prekršili naredbe Ministarstva zdravlja donijete u cilju suzbijanja epidemije korona virusa.** Mjere se odnose i na subjekte osnovane u 2020. godini, zaključno sa 15. martom 2020. godine.

Zahtjevi za subvenciju podnosiće se elektronskim putem posredstvom novog elektronskog servisa „Program za dodjelu subvencije“. Ovaj servis je bio realizovan na portalu Poreske uprave Crne Gore (ePrijava), kojeg privredni subjekti redovno koriste za podnošenje poreskih elektronskih dokumenata. Zahtjev će se podnositi upotrebom digitalnog sertifikata uz obavezu prethodnog podnošenja IOPPD obrasca, a za preduzetnike unošenjem traženih podataka i podnošenjem GPPFL/ZPO obrasca.

Obuhvat podrške u okviru Programa se odnosio na:

1. Subvencije za zatvorene djelatnosti;
2. Subvencije za turistički sektor
3. Subvencije za ugrožene djelatnosti
4. Subvencije za novo zapošljavanje
5. Subvencije za zarade zaposlenih na plaćenom odsustvu
6. Subvencije za zarade zaposlenih u karantinu ili izolaciji

Privredna društva i preduzetnici su podnosili zahtjeve za subvenciju, do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, elektronskim putem posredstvom elektronskog servisa „Program za dodjelu subvencije“ na portalu Poreske uprave Crne Gore (ePrijava). Zahtjev se podnosi upotrebom digitalnog sertifikata uz obavezu prethodnog podnošenja IOPPD/ZPO obrasca, a za preduzetnike unošenjem traženih podataka i podnošenjem GPPFL/ZPO obrasca.

Detaljni izvještaj o odobrenim i odbijenim zahtjevima po svim vrstama subvencija u okviru programa generisao se iz **aplikacije i odobravaju od strane Ministarstva ekonomije**, na osnovu ovlašćenja datog od strane Vlade Crne Gore i dostavljao Ministarstvu finansija kako bi pristupilo izvršenju predmetnih transfera. Redovna informacija o realizaciji programa se podnosila Vladi Crne Gore.

[15] Saglasno odredbama člana 17 Uredbe o Vladi Crne Gore ("Službeni list CG", broj 80/08, 14/17 i 28/18), a u vezi sa članom 19a stav 1 Zakona o regionalnom razvoju ("Sl. list CG", br. 20/11, 26/11, 20/15 i 47/19), a u vezi sa članom 7 stav 2 tačka 1 Zakona o kontroli državne pomoci (“Sl. list CG”, broj 12/18).

Iznosi za poreze i doprinose su uplaćivani direktno na prelazni račun Poreske uprave, sa računa Trezora, uz dostavu specifikacije Poreskoj upravi. Iznosi subvencije koji se odnosi na neto zarade prenosi se sa računa Trezora na račun banke kod koje zaposleni prima platu, nakon čega banka, po prijemu sistematizovanih listi sa isplatnim datotekama koje sadrže neto iznose i matične brojeve korisnika sredstava, vrši raspodjelu zarada.

U postupku revizije je utvrđeno da su na poziciji 471 – Tekuća budžetska rezerva iskazani izdaci u iznosu od 63.384.683,92€ na kontu glavne knjige 4710409015 koje se odnosi na Ministarstvo ekonomije, što odgovara iznosu izdataka iskazanim u Obrascu 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

DRI se dopisom br. 03-035/21-1698/28 od 25.10.2021. godine obratila Ministarstvu finansija Zahtjevom za dostavljanje elektronske baze podataka o isplatama subvencija iskazanim u Izvještaju o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve Ministarstva finansija. **Na navedeni dopis navedeno Ministarstvo nije odgovaralo.**

U daljem postupku revizije državni revizori su od Ministarstva ekonomije obezbijedili elektronsku bazu na osnovu koje je utvrđeno da su, saglasno Programu, subvencionirane zarade privrednih subjekata i fizičkih lica u ukupnom iznosu od 60.135.678,94€ i to za: neto zarade u iznosu od 36.900.972,32€, porezi i doprinosi 22.771.944,67€, prirez 462.371,95€, **dok je ostatak u iznosu od 3.249.004,98€ korišćen za nabavku pšenice, lagerovanje iste, nabavku ulja, paketiće, troškove pružanja usluga karantina i sl.**

Revizijom je utvrđeno da su subvencije na ime neto zarada isplaćivane preko 13 poslovnih banaka. Najveći iznos subvencija je isplaćen preko „CKB“ banke i to 8.487.979,84€ dok je najmanje isplaćeno preko „Zapad banke“ AD i to iznos od 5.579,13€.

Porezi i doprinosi su plaćeni iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 22.771.944,67€ na budžetske računekojima upravlja Poreska uprava a raspoređivani su po subjektima po njihovom PIB-u.

Prirez je plaćen iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 462.371,95€ i to opštinama iz kojih su dolazila lica tj. subjekti koji su tražili subvencije.

Programom pružanja podrške privredi i zaposlenima je utvrđeno da se subvencije daju za zaposlene u privrednom društvu ako je privredno društvo izmirilo poreske obaveze po osnvou poreza i doprinosa za 2019. godinu, odnosno, privredni subjekti koji u trenutku podnošenja zahtjeva za subvenciju redovno izmiruje reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja.

Državna revizorska institucija se u cilju revizije isplaćenih subvencija obratila Upravi prihoda i carina zahtjevom br. 03-035/21-1698/36 od 10.11.2021. godine za dostavu podataka o poreskom dugu po osnovu poreza i doprinosa na zarade za privredna društva i preduzetnike sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Odgovorno lice Uprave prihoda i carina je 22.11.2021. godine odgovorilo na Zahtjev DRI i dostavilo 4 excel fajla o stanju duga poreza i doprinosa na dohodak na 31.12.2019. godine i to za pravna lica iz starog i novog sistema i za fizička lica iz starog i novog sistema.

Stanje duga za pravna lica i subjekte je utvrđeno sumiranjem podataka iz starog i novog sistema i na osnovu dobijenih podataka DRI se putem e-maila 06.12.2021. godine (DRI br. 03-035/21-1698/45) obratila Upravi prihoda i carina za provjeru da li su 12 pravnih lica koja su ostvarila

pravo na subvencije a imala dug po osnovu poreza i doprinosa na 31.12.2019. godine, ušlo u reprogram poreskog duga i da li plaćaju poreske obaveze u skladu sa reprogramom.

Obzirom da je Programom pružanja podrške privrednim subjektima koji u trenutku podnošenja zahtjeva za subvenciju redovno izmiruje reprogramirane poreske obaveze DRI se obratila e-meilom 06.12.2021. godine Upravi prihoda i carina za provjeru da li su navedeni subjekti ušli u reprogram poreskog duga i plaćaju li poreske obaveze u skladu sa njim.

Na osnovu dobijenih informacije se izvodi zaključek da su 9 privrednih subjekata čije je ukupno stanje poreskog duga na 31.12.2019. godine iznosilo 151.347,38€ (od 1.276,49€ pa do 112.982,06€ po subjektu) subvencionirano sa 150.157,70€ (od 359,50€ pa do 62.017,20€ po subjektu), čime **nijesu** ispoštovani kriterijumi subvencioniranja definisani Programom pružanja podrške privredi i zaposlenima.

Iz tekuće budžetske rezerve je pored subvencioniranja zarada privrednim subjektima i fizičkim licima isplaćen i iznos od **3.249.004,98€ na ime: nabavke pšenice, lagerovanje iste, nabavku ulja, paketića, troškova pružanja usluga karantina i sl.**

Revizijom je utvrđeno da su iz tekuće budžetske rezerve plaćeni izdaci u iznosu od **2.413.841,90€** shodno Ugovoru o nabavci 10.500t pšenice i fakturi dobavljača No 8662000016 DU 27/04/2020 .

U postupku revizije kod subjekta revizije je dobijena informacija da je nabavljena pšenica prodata. Po tvrdnji odgovornog lica dokumentacija o prodaji iste se ne nalazi u Ministarstvu ekonomije tj. Ministarstvu ekonomskog razvoja već da je prodaju iste izvršila Uprava za katastar i državnu imovinu. Obzirom da je Vlada CG zadužila Ministarstvo ekonomije za nabavku pšenice, Državna revizorska institucija se obratila Ministarstvu ekonomskog razvoja Zahtjevom br. 03-035/21-1698/46 od 06. decembra 2021.godine da obezbijedi i dostavi DRI dokumentaciju o prodaji pšenice.

Dana 20. decembra 2021. godine Ministarstvo ekonomskog razvoja je aktom br. 03-035/21-1698/47 obavijestilo DRI da je Zaključkom Vlade CG br. 04-3034/2 od 17. juna 2021. godine Vlada zadužila Upravu za katastar i državnu imovinu da nabavljenu pšenicu upiše u jedinstvenu evidenciju državne imovine, kao i da nakon upisa izvrši procjenu iste i sprovede aktivnosti u cilju valorizacije iste. Ministarstvo je za sve detaljne informacije uputilo na Upravu za katastar i državnu imovinu.

Državni revizori su izvršili uvid u poslovnu dolkumentaciju Uprave za katastar i državnu imovinu vezanu za nabavku i prodaju navedene pšenice pri čemu je utvrđeno sledeće:

Vlada Crne Gore je na sjednici od 06. aprila 2020. godine (Zaključakom br. 07-48) donijela Plan interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu za 2020. godinu, usvojila Informaciju o interventnoj nabavci pšenice u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu za vrijeme trajanja pandemije COVID-19 i zadužila Ministarstvo ekonomije da prihvati ponudu „Transgrain France S.A.S.“ i zaključi ugovor o nabavci 10.000 tona pšenice po cijeni od 229,30€/t. Nabavljena je pšenica u iznosu od 10.500 tona u vrijednosti od 2.406.915,00€ i smještena u silose “Luke Bar.”

Ugovorom br.009-328/20-1424/6 od 29.04.2020.godine Ministarstvo ekonomije je angažovalo „Jadroagent“ Doo Bar, da izvši usluge špedicije za prihvat, organizaciju iskrcaja sa broda, uskladištenje i carinjenje 10.500 tona pšenice u “Luci Bar”. “Jadroagent“-u je iz tekuće budžetske

rezerve na ime izvršenih usluga u 2020.godini uplaćen iznos od 303.764,14€ i u 2021.godini iznos od 343.149,95€ shodno ispostavljenim fakturama za usluge i zaključcima Vlade, što čini ukupno trošak u iznosu od 646.914,09€ u periodu od nabavke do prodaje iste pšenice.

Vlada Crne Gore je Zaključakom br. 04-3044/2 od 25. juna 2021.godine zadužila Upravu za katastar i državnu imovinu da upiše navedenu pšenicu u jedinstvenu evidenciju državne imovine i izvrši procjenu njene vrijedosti.

Uprava za katastar i državnu imovinu je postupila u skladu sa zaključcima Vlade i angažovala ovlašćenog procjenjivača P.D.U avgustu 2021.godine navedeno lice je izvršilo procjenu vrijednosti 10.500 tona pšenice i to 247,50€ po toni i ukupno 2.598.750,00€. Uprava za katastar i državnu imovinu je upisala navedenu pšenicu u jedinstvenu evidenciju državne imovine. Zaključakom Vlade od 16. septembra 2021. godine Uprava je ovlašćena da izvrši prodaju pšenice i formirala je komisiju koja je nakon objave i rješavanja trećeg javnog poziva od 01. novembra 2021. godine, pšenicu prodala albanskoj kompaniji „ATLAS MILLS S.R.L“, koja je bila jedini ponuđač.Pšenica je prodata 09. decembra 2021.godine po cijeni od 247,50€ po toni, odnosno u ukupnom iznosu od 2.598.750,00€. Sredstva su sa računa kupca u “Tirana banci” uplaćena na devizni račun Ministarstva finansija kod “CKB” banke broj_ME25510000000000286384 i 30.decembra 2021. godine iznos od 2.593.552,50€ prenesen na račun Državnog trezora broj 90700000000320198.

Kada se uzmu u obzir fakturna vrijednost pšenice dobavljača- „Transgrain France S.A.S.“ 2.406.915,00€, troškovi špedicije, manipulacije i skladištenja fakturisani od „Jadroagent“ DOO Bar u ukupnom iznosu od 646.914,09€ i prihod od prodaje albanskoj kompaniji „ATLAS MILLS S.R.L.“, u iznosu od 2.593.552,50€ (ne računajući troškove bankarske provizije, kaliranja robe i sl.), dolazi se do podatka da je ovim poslom država izgubila više od 460.276,00€.

U cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posledica nastalih epidemijom korona virusa, a posebno zbog rigoroznih epidemioloških mjera koje su bile na snazi u opštinama Rožaje i Gusinje, javila se potreba za pružanjem pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u navedenim opštinama. Pomoć se ogledala u dodjeli paketa sa životnim namirnicama:

- korisnicima materijalnog obezbjeđenja, korisnicima dodatka za njegu i pomoć i korisnicima lične invalidnine, preko Centara za socijalni rad,
- penzionerima sa najnižim primanjima preko Udruženja penzionera, kao i
- licima odnosno porodicama koje se nalaze u samoizolaciji.

Ministarstvo ekonomije je u tom smislu sprovelo postupak javne nabavke za 5.100 paketa sa životnim namirnicama. Zbog potrebe da se nabavka izvrši u što kraćem roku, sproveden je pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje. Rješenjem br. 016-426/20-3406/1 od 23.07.2020. godine je formirana komisija za sprovođenje postupka javne nabavke. Ministarstvo ekonomije je tendersku dokumentaciju dostavilo na adresu 5 trgovinskih lanaca u Crnoj Gori. Procijenjena vrijednost nabavke je 230.000,00€ bez PDV-a. Ponude su dostavila tri ponuđača i to: “Mesopromet” DOO Bijelo Polje, “Voli Trade” DOO Podgorica i “Hard Discount Laković” DOO Podgorica. Nakon izvršenog otvaranja, pregleda i ocjene ispravnosti ponude, utvrđeno je da je ponuda “Voli Trade” DOO Podgorica neispravna tj ponuđena cijena je bila veća od procijenjene dok su ponude “Mesoprometa” DOO Bijelo Polje i “Hard Discount Laković” DOO Podgorica ocijenjene kao ispravne. U postupku je kao najpovoljniji

ponuđač izabran" Hard Discount Laković " DOO Podgorica obzirom da je cijena koju je ponudio (228.590,16€ bez PDV-a) bila povoljnija od ponude "Mesopromet"-a DOO Bijelo Polje (229.194,00€ bez PDV-a).

Zaključkom br. 07-140 od 30.07.2020. godine, Vlada je usvojila Informaciju o pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u opštinama Rožaje i Gusinje i zadužila Ministarstvo finansija da iz tekuće budžetske rezerve ponuđaču "Hard Discount Laković" DOO Podgorica plati iznos od 228.590,16€ bez PDV-a, za nabavku 5.100 paketića sa životnim namirnicama.

Ponuđač je po osnovu zaključenog ugovora o isporuci životnih namirnica br. 016-426/20-3406/12 od 28.07.2020. godine, ispostavio fakturi br. 260/2020 od 14.08.2020. godine u ukupnom iznosu od 271.222,31€ (neto iznos 228.590,16€ sa PDV-om 42.632,15€).

Državni revizor u postupku revizije nije mogao utvrditi zašto je Ministarstvo ekonomije vršilo nabavku paketića za 3 navedene kategorije korisnika obzirom da saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18, …, 018/20) su to prevashodno poslovi kojima se bavi Ministarstvo rada i socijalnog staranja.Navedena sredstva iako su isplaćena iz tekuće budžetske rezerve su iskazana u finansijskim izvještajima Ministarstva ekonomije bez obzira na to što se odnose na realizaciju aktivnosti koje su u nadležnosti drugog ministarstva. Kao dokaz ovakvog tumačenja državni revizor navodi da je članom 40[16] Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja precizirano da su Ministarstvo nadležno za za poslove rada i socijalnog staranja i Opštine nadležni za transparentnost socijalnih davanja.

Takođe, u postupku revizije u dokumentaciji za nabavku paketića nisu priloženi dokazi o raspodjeli paketića korisnicima.

Iz tekuće budžetske rezerve su isplaćeni izdaci u iznosu od **17.614,05€** shodno Zaključku Vlade br. 07-3980 od 13.08.2020. godine koji su se odnosili na troškove karantina tj. troškove struje i vode u objektima. Navedeni izdaci su se odnosili na uplate "Comp Comerc" – Hotel "Onogoš"t u iznosu od 9.049,58€, "Vučje" DOO Nikšić – Hotel "Vučje" 4.094,65€ i "Lighthouse of Montenegro" – Hotel "Lighthouse" iznos od 4.469,83€.

Preduzeće "Inpek" Podgorica je u periodu od 24. marta do 20. aprila 2020. godine vršilo isporuku svojih proizvoda opštini Tuzi u iznosu od **13.514,15€** obzirom da je Nacionalno Koordinaciono tijelo za zarazne bolesti donijelo odluku da u cilju zaštite života i zdravlja građana, stanovništvo Gradske opštine Tuzi bude u kućama sa ciljem sprečavanja daljeg širenja koronavirusa. Vlada Crne Gore je Zaključkom br. 07-3704 od 23.07.2020. godine usvojila informaciju o neophodnosti plaćanja navedenih troškova i zadužila Ministarstvo finansija da troškove isporuke proizvoda "Inpeku" plati iz tekuće budžetske rezerve.

Zaključkom Vlade br. 07-2119 od 19. marta 2020. godine utvrđeno je da preduzeće "Institut za fizikalnu medicine, rehabilitaciju i reumatologiju dr Simo Milošević" ustupa objekte Ministarstvu zdravlja bez naknade, za pružanje usluga karantina. Navedeno preduzeće je po tom osnovu imalo

[16] Ministarstvo nadležno za poslove rada i socijalnog staranja prikuplja analitičke kartice koje sadrže podatke o iznosu i broju korisnika svih oblika socijalne pomoći u toku izborne kampanje, kao i podatke o vrsti i primaocima socijalne pomoći.

Opštine prikupljaju podatke o raspodjeli svih oblika socijalne pomoći na lokalnom nivou u toku izborne kampanje, uključujući i podatke o vrsti, iznosima i primaocima socijalne pomoći.

troškove struje i vode za period mart – maj u iznosu od **156.105,79€** pa je po tom osnovu izvršeno plaćanje navedenom pravnom licu dana 30.06.2020. godine.

U skladu sa planom interventnih nabavki u uslovima ozbiljnih poremećaja na tržištu Ministarstvo ekonomije je, imajući u vidu značaj urednog snabdijevanja jestivim uljem, pristupilo interventnoj nabavci minimalne rezerve jestivog ulja. Upućen je zahtjev za dostavljanje ponude za nabavku jestivog ulja 20.03.2020. godine privrednom društvu "Stadion" DOO Podgorica i izvršena analiza cijena iz ponude br. 1586 od 05.05.2020. godine sa raspoloživim informacijama o stanju na tržištu. Zaključkom Vlade br. 07-71 od 14.05.2020. godine usvojena je Informacija o interventnoj nabavci ulja, zaduženo Ministarstvo ekonomije da prihvati ponudu "Stadion"-a DOO i zaključi ugovor o nabavci 21.330 pakovanja ulja od 3 litra po ukupnoj cijeni od **72.942,63€ sa uračunatim PDV-om**. Sa navedenim dobavljačem je zaključen ugovor br. 009-328/20-2128/4 od 20.05.2020. godine a 29.05.2020. godine iz tekuće budžetske rezerve je izvršeno plaćanje za navedenu nabavku po fakturi br. (05)060515-8 od 25.05.2020. godine. Dopisom br. 647 od 08.03.2021. godine "Stadion" DOO je obavijestio Ministarstvo da se nabavljeno ulje još uvije nalazi na njihovom skladištu i da mu rok ističe 04.12.2021. godine. Navedeno ulje je proslijeđeno Crvenom krstu Crne Gore.

Kao što je prethodno konstatovano, Ministarstvo ekonomije je u finansijskim izvještajima - Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve na poziciji 4181 – Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga iskazalo izdatke u iznosu od 63.384.683,92€.

Revizijom je utvrđeno da su na ovoj poziciji iskazani izdaci u iznosu od 3.075.285,13€ koji nisu trebali da budu isplaćeni sa pozicije 4181 - Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga već na pozicijama predviđenim za isplatu konkretnih izdataka saglasno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet CG i budžete opština. Navedeni izdaci se odnose na nabavcu pšenice u iznosu od 2.413.841,90€, paketića u iznosu od 271.222,31€, hljeba 13.514,15€, usluga špedicije za prihvat, organizaciju iskrcaja sa broda, uskladištenje i carinjenje 10.500t pšenice u iznosu od 303.764,14€ i nabavku ulja u iznosu do 72.942,63€.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da vrši evidentiranje državne imovine (pšenice, ulja, i sl.) u momentu zaprimanja a ne, kao što je to slučaj sa nabavljenom pšenicom, nakon više od godinu dana shodno Zaključku Vlade br. 04-2524/2 od 27.05.2021. godine, na šta upućuje član 1 i 10 Zakona o interventnim nabavkama („Sl. list RCG broj, 69/03).**

Takođe, u cilju kvalitetnog finansijskog izvještavanja potrebno je da se izdaci koji se isplaćuju iz tekuće budžetske rezerve vezuju za potrošačke jedinice shodno upravnim oblastima za koje su organi državne uprave osnovani saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 087/18, …, 018/20).

Preporuka:

- **Potrebno je da subjekat revizije hitne nabavke vrši u skladu sa članom 8 Internog uputstvom za hitne nabavke Ministarstva br. 602-320-2947/2 od 26.09.2017. godine kojim je utvrđeno da se "zahtjev upućuje na najmanje dvije adrese potencijalnih ponuđača" kao i da se obezbijede dokazi o raspodjeli socijalnih pomoći.**

Preporuka:

- **Subjekat revizije je dužan da isključivo vrši poslove iz svoje nadležnosti shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, a poslove iz nadležnosti socijalne i dječije zaštite obavljaju druge nadležne institucije.**

14. Upravljanje imovinom

Shodno članu 48. Zakona o državnoj imovini ("Sl.list Crne Gore", br.021/09 i 040/11) i člana 10. Uredbe o načinu vodjenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Sl.list Crne Gore", br.13/10), organ koji koristi stvari u državnoj svojini dužan je da izvrši redovni godišnji popis sa stanjem na 31.decembar za godinu za koju se vrši popis, radi usklađivanja stanja iz posebnih evidencija sa stvarnim stanjem.

Shodno navedenom članu Uredbe popis stvari u državnoj svojini vrši se i vanredno.

Vanredni popis vrši se po potrebi i u slučajevima ukidanja organa, spajanja sa drugim organom i drugim slučajevima.

Shodno članu 7 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini (" Sl. list Crne Gore", br. 47/11) popis se vrši na Obrazcu PL.

Ministarstvo ekonomije, nije shodno navedenim propisima, do momenta vršenja revizije,izvršilo popis imovine za 2020.godinu čime je postupilo suprotno navedenoj pravnoj regulativi.

Subjekat revizije je bio dužan da, shodno članu 10. Uredbe o načinu vodjenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Sl.list Crne Gore", br.13/10), dostavi podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima organu nadležnom za poslove imovine, radi vođenja registra nepokretnosti odnosno računovodstvene evidencije pokretnih stvari, do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

Shodno članu 9 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari o popisu stvari u državnoj svojini („Sl.list Crne Gore", br.13/10) nadležnom organu dostavljaju se podaci o pokretnim i nepokretnim stvarima na propisanim obrascima:

- Obrascu „PS-1" za pokretne stvari
- Obrascu „PS-2" za pokretne stvari
- Obrascu „ NS-1" za nepokretne stvari
- Obrascu „ NS-2" za nepokretne stvari

Ministarstvo ekonomije **nije** shodno navedenim članovima dostavilo podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima nadležnom organu.

Shodno članu 3 Pravilnika o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika ("Sl.list RCG", br.32/03) obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine vrši se na obrascu „OA".

Ministarstvo ekonomije nije shodno navedenom članu izvršilo obračun amortizacije materijalne i nematerijalne imovine.

Preporuka:

- **Ministarstvo ekonomskog razvoja je bilo dužno da izvrši redovni godišnji popis pokretne i nepokretne imovine shodno sa stanjem na 31. decembar za godinu za koju se vrši popis i vanredni popis imovine obzirom da je došlo do reorganizacije državne uprave i dostavi podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima organu nadležnom za poslove imovine.**

Napomena: Ministarstvo ekonomije, Služba za opšte poslove i finansije dostavila je dopis Državnoj revizorskoj instituciji, broj 016-402/21-7392/7 dana 24.12.2021. godine, sa podacima o pokretnoj i nepokretnoj imovini sa kojima je Ministarstvo ekonomije raspolagalo na dan 31.12.2020.godine.

15.Blagajničko poslovanje

Ovlašćenje za podizanje gotovine za 2020. godinu, za potrebe Ministarstva ekonomije, imale su službenice Lj. P. i I. L.,[17] koji je bila ovlašćena za punovažno potpisivanje[18] "*službenika za ovjeravanje".*

Ministarstvo ekonomije ne vodi dnevnik blagajne u elektronskom obliku, već je revizijom utvrđeno da postoji **više blagajničkih dnevnika, i da se isti vode po programima subjekta revizije**.

Popis gotovine u blagajni **nije izvršen** na dan 31.12.2020. godine, što je u suprotnosti sa članom 10 stav 1 i stav 2 Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini ("Službeni list Crne Gore", br. 13/10 od 12.03.2010).

Takođe nije ni izvršen **vanredni popis imovine u 2020. godini**, a od službenika zaduženih za računovodstvene poslove u Ministarstvu je dobijeno usmeno obrazloženje da usled reorganizacije samog Ministarstva ekonomije u toku poslednjeg mjeseca 2020. godine i formiranja Ministarstva ekonomskog razvoja kao i pandemije izazavane korona virusom, nijesu ispoštovane zakonske obaveze i procedure.

Subjekat revizije **nije** obezbjedio adekvatne uslove za obavljanje blagajničkog poslovanja, jer nije obezbjeđena zasebna kancelarija za blagajnika, već isti vrši isplatu gotovine iz blagajničkog sefa u prisustvu službenika iz još 2 organizacione jedinice subjekta revizije koje nisu u sklopu Kancelarije za finansijsko-računovodstvene poslove. Ovako postupanje nije u skladu sa članom 60, 61 i 62 Uputstva o radu državnog trezora[19].

[17] Br.402-sl. od 23.01.2020. godine

[18] Kartoni deponovanih potpisa

[19] 60. Za blagajnu u potrošačkoj organizaciji zadužen je blagajnik, koji je lično odgovoran za njeno čuvanje i jedini ima pristup novcu u blagajni.

Obezbjeđivanje mjesta za čuvanje novca u potrošačkim organizacijama

61. Glavni službenik za finansije dužan je da obezbijedi adekvatna mjesta za čuvanje novca službenicima koji su odgovorni za njegovo čuvanje.

Revizijom je konstatovano, nakon uvida u blagajničke dnevnike, da je promet blagajne subjekta revizije u 2020. godini iznosio 16.773,00€. Obzirom da **nije vršen popis blagajne** na kraju revidirane godine, revizor se **uzdržava od mišljenja** kada je u pitanju stanje gotovine u blagajni na dan 31.12.2020. godine.

Od strane subjekta revizije je priložen Izvještaj o popisu pokretnih i nepokretnih stvari u Ministarstvu ekonomije broj 602-335/2019-2 od 26. februara 2020. godine, u kome se konstatuje da je utvrđeno činjenično stanje da je u blagajni Ministarstva ekonomije na dan 31.12.2019. godine stanje gotovine 0,00 eura.

1.Blagajna za program – Administracija - 409013071

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 500,00€.
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

2.Blagajna za program – Regionalni razvoj i priv. - 409013063

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 500,00€.
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

3.Blagajna za program – Unapređenje trgovine i ek. odnosa - 409013061

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 300,00€.
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

4.Blagajna za program – Razvoj energetike, rudarstva - 409013041

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 986,00€ (500,00€+486,00€).
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

62. Glavni službenik za finansije dužan je da obezbijedi preduzimanje potrebnih mjera predostrožnosti, radi sprječavanja gubljenja, krađe ili zloupotrebe novca, službenicima koji su u njegovoj nadležnosti.

5.Blagajna za program – El. kom.radio sp. i pošta. - 409011621

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 200,00€.
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

6. Blagajna za program – Zavod za intelektualnu svojinu - 409012351

U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u zemlji (konto 4141). Dnevnik blagajne je zadužen za vrijednost odobrenog stalnog avansa u iznosu od 200,00€.
Revizijom nije ustanovljeno postojanje nepravilnosti u ovom blagajničkom dnevniku.

7. Vanredni avansi

Subjekat revizije je sve vanredne avanse zbirno evidentirao u jednom dnevniku blagajne. U ovom blagajničkom dnevniku su evidentirani izdaci za dnevnice za službena putovanja u inostranstvu (konto 4141).
Revizijom je ustanovljeno da je subjekat iz blagajne vršio isplate za finansiranje izdataka koji **ne predstavljaju troškove obavljanja djelatnosti** (ugostiteljske usluge, pokloni, reprezentacija, isplate pojedincima i dr.), koje su evidentirane u sklopu blagajničkom dnevnika za vanredne avanse (izdaci za dnevnice za službena putovanja u inostranstvu).

Naime, u blagajničkom dnevniku, na dan 31.10.2020. godine, evidentirana je isplata po fiskalnom računu od 28.08.2020.godine, u iznosu od **315,43€** za ugostiteljske usluge, u hotelu „THE CHEDI LUŠTICA BAY" – Tivat. Račun je zaveden kod subjekta revizije dana 30.08.2020. godine pod brojem 016-402-4132/1 a potpisan je od strane odgovornog lica. Ovakav izdatak **ne** predstavlja trošak koji se po svojoj prirodi može evitentirati i platiti kroz blagajničko poslovanje, obzirom da postoji odgovarajuća budžetska pozicija u okviru budžeta subjekta revizije namijenjena za plaćanje ovakvih troškova – 4142 – reprezentacija.

Osim plaćanja iz blagajne, koje nije u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora, uz predmetni fiskalni račun nije prilozen nikakav prateći dokument iz koga bi se moglo utvrditi ko je koristio predmetnu ugostiteljsku uslugu, samim time nije moguće dati mišljenje da li je evidentirani izdatak u skladu sa internim Pravilnikom o troškovima reprezentacije.

U istom blagajničkom dnevniku na dan 31.10.2020. godine, evidentiran je ukupni izdatak od **440,70€** u korist privrednog subjeta „MAURICIO“ DOO - CAFE BAR - RESTORAN „KENSINGTON“ Podgorica, za usluge konzumacije hrane i pića. Ukupno **42** fiskalna računa za koje ne postoji u prilogu prateći dokument, iz koga se može utvrditi ko je koristio usluge i kojim povodom.

Na dan 30.12.2020. godine, u dnevniku blagajne za vanredne avanse, evidentirano je plaćanje za **usluge reprezentacije** u iznosu od **95,00€** za usluće konzumiranja jela i pića u korist privrednog subjekta „STADIO“ d.o.o. Podgorica. Plaćanje je izvršeno po paragon bloku tj. nefiskalnom

računu br. 11/20 na kome se ne nalazi datum prometa usluga kao ni specifikacija vrste i pojedinačne cijene artikala koji su bili predmet prometa. Navedeni račun je zaveden pod brojem 016-402/20-5193/6 ali na zavodnom štambilju ne postoji datum upisa u djelovodnik subjekta revizije.
Državni revizor konstatuje da je subjekat iz blagajne izvršio isplatu za finansiranje izdataka koji **ne predstavljaju troškove obavljanja djelatnosti,** (ugostiteljske usluge, reprezentacija). Ovakvo postupanje je u suprotnosti sa sa Uputstvom o radu Državnog trezora jer dokument po kome je plaćen izdatak ne prati sva potrebna dokumentacija (fiskalni računi ili specifikacija izvršenih usluga), pa se kontrola izdataka ne može sprovesti na način propisan tačkama 24 i 25 Uputstva o radu Državnog trezora.

Osim predhodno navedenih nepravilnosti, u postupku kontrole blagajničkog dnevnika uočeno je evidentiranje i isplata dnevnica za službena putovanja u zemlji u ukupnom iznosu 641,70€.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjekt revizije da obezbijedi adekvatne uslove za obavljanje blagajničkog poslovanja. Gotovinske isplate treba evidentirati na za to predviđenim budžetskim pozicijama, shodno Uputstvu o radu Državnog trezora.**

IV IZDACI MINISTARSTVA EKONOMIJE

Ministarstvo ekonomije je u 2020. godini shodno bazi Trezora svoje aktivnosti realizovalo kroz 10 programa. Ukupni izdaci su shodno finansijskim izvještajima i bazi iznosili 17.467.196,86€.

16. Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca

16.1. Obračun i isplata zarada

Shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština je propisano da se na računu bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (411) evidentiraju zahtjevi za plaćanja i sva plaćanja koja se odnose na neto zarade, poreze, opštinske prireze i doprinose koji se plaćaju na i iz ličnih primanja.

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Ministarstvu ekonomije se primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima a obračun zarada se vrši u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.

Obračun zarada vrši Ministarstvo finansija na osnovu dostavljenih podataka od strane Ministarstva ekonomije. Takođe, Ministarstvo ekonomije je usvojilo Pravilnik o načinu pripreme obračuna zarada kojim je određen način obračuna i isplate zarada zaposlenima u Ministarstvu, kao i odgovornosti i ovlašćenja pojedinih službenika u ovom procesu.

Podatke za obračun zarada (prisutnost na poslu, bolovanje, plaćena i neplaćena odsustva, podatke o novozaposlenima, odnosno zaposlenima kojima je prestao radni odnos) dostavljaju rukovodeća lica direktorata / zaposleni Službi za opšte poslove, ljudske resurse i finansije. Samostalni savjetnik

III za rad i radne odnose kadrovske službe u Službi za opšte poslove, ljudske resurse i finansije objedinjava podatke potrebne za obračun zarade koje su dostavili rukovodioci sektora/odjeljenja/službi i kabineta ministra, izvještaje o privremenoj spriječenosti za rad i administrativne i sudske zabrane i podatke dostavljene tokom mjeseca od strane Kancelarije za opšte poslove i ljudske resurse. Spisak zaposlenih za isplatu zarada se dostavlja rukovodiocu Službe za opšte poslove, ljudske resurse i finansije na provjeru tačnosti. Nakon izvršene kontrole, samostalni namještenik potpisuje Spisak i dostavlja na uvid i ovjeru starješini organa, odnosno licu koje on ovlasti. Revizijom je utvrđeno da su ovjeru i odobrenje Spiska zaposlenih za isplatu zarada potpisivali rukovodilac službe za opšte poslove i finansije i ministar.

Ukupni obračunati izdaci za zarade Ministarstva ekonomije u 2020. godini su iznosili 1.636.549,76€ i isti se odnose na: neto zarade u iznosu od 998.072,35€, poreze na zarade 134.070,18€ doprinose na teret zaposlenog 357.643,75€, doprinose na teret poslodavca 126.652,27€ i prirez porezu 20.111,21€.

Ukupni izdaci za bruto zarade su iskazani u iznosu od 1.489.786,28€ a shodno obračunu zarada isti se odnose na redovan rad u iznosu od 1.229.101,65€, prekovremeni rad 21.505,74€, korekcija i bruto korekcija u iznosu od 1.541,61€, minulog rada 129.454,94€, uvećanja zarada 1.528,20€, povraćaja umanjenja zarade od 1% u iznosu od 11.572,33€, bolovanja 100% u iznosu od 30.604,24€, bolovanja 90% u iznosu od 21.685,65€, trudničkog bolovanja 17.985,89€ i porodiljskog bolovanja u iznosu od 24.680,44€.

Po osnovu prekovremenog rada zaposlenima u ministarstvu je u 2020. godini isplaćen bruto iznos od 21.505,74€. Isplate zaposlenima po navedenom osnovu su vršene shodno rješenjima ministarke u februaru za (4 zaposlena), avgustu (26 zaposlenih), septembru (19 zaposlenih), oktobru (14 zaposlenih) i novembru (20 zaposlenih). Rješenjima je utvrđeno uvećanje zarade zaposlenima za 40h. Rješenje je donijeto saglasno odredbama člana 35 stav i Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i člana 14 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa („Sl. list CG“ br. 18/15).

Uvećanje zarade je isplaćivano shodno rješenjima ministarke ekonomije u januaru za 3 zaposlena (602-76/2019-9 od 14.11.2019. g.), februaru za 3 zaposlena (30-226/2019-6 od 18.02.2020) i julu za dva zaposlena (30-226/2019-8 od 29.07.2020). Rješenjem su uvećane zarade zaposlenima za 30% osnovne zarade saglasno odredbama člana 17, 22 i 31 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“ br. 16/16, ..., 34/19) i članom 4 i 7 Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na radnom mjestu za decentralizovano / centralizovano, indirektno / direktno i podijeljeno upravljanje sredstvima u okviru instrumenta pretpristupne podrške (IPA) („Sl. list CG“ br. 13/19).

U postupku revizije je utvrđeno da su zarade isplaćene u većem iznosu od obračunatih u iznosu od 18.687,22€. Revizijom je utvrđeno da je sa pozicije neto zarada isplaćena zarada u manjem iznosu jednom zaposlenom u iznosu od 601,94€ dok su sa pozicije doprinosa na teret poslodavcu isplaćeni izdaci u većem iznosu od obračunatih u iznosu od 19.289,29€ i isti su se odnosili na isplate doprinosa za nezapošljavanje lica sa invaliditetom u iznosu od 12.986,64€ (12*1.082,20€) i doprinosi Sindikalnoj organizaciji u iznosu od 6.302,59€. Doprinosi Sindikalnoj organizaciji Ministarstva ekonomije su izvršeni shodno Odluci br. 01-102/20-778/1 od 10.02.2020. godine kojom je precizirano da je Ministarstvo ekonomije prilikom isplate zarade dužno da uplaćuje 0,8%

od bruto zarade zaposlenih koji su članovi sindikata za prevenciju radne invalidnosti i rekreativni odmor zaposlenih.

Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo sačinjavalo i podnosilo IOPPD obrasce Poreskoj upravi u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list Crne Gore“ broj 65/01...67/19), s tim što iste nije predavala Poreskoj upravi u skladu sa rokovima definisanim članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje tj. do 15-og u mjesecu za prethodni obračunski period (mjesec).

Preporuka:

Preporučuje se Ministarstvu ekonomskog razvoja da sačinjava IOPPD obrasce u skladu sa članom 47 stav 2 Zakona i iste podnosi nadležnom poreskom organu do 15-tog u mjesecu za prethodni obračunski period shodno članu 5 Pravilnika kako bi izbjegla plaćanje novčanih kazni pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu, predviđenih članom 53a[20] Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Revizijom je utvrđeno da je broj zaposlenih u Ministarstvu na početku godine bio 140 i da se broj zaposlenih na kraju godine smanjio na 134. Dakle stepen popunjenosti radnih mjesta je iznosio na kraju godine 72,83%.

U postupku revizije je izvršen uvid u 22 personalna dosijea zaposlenih i tom prilikom su utvrđeni nedostaci kod dva personalna dosijea i to:

Na radno mjesto 15 (ili 16)[21] iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta je u 2019. godini raspoređeno lice koje ima visoku stručnu spremu u oblasti primijenjenog računarstva a Pravilnikom je predviđen fakultet iz oblasti Društvenih nauka – Ekonomija ili Pravo.

Takođe na radno mjesto Samostalni/a savjetnik/ca II, saglasno odluci za popunu upražnjenog radnog mjesta br. 602-412/2017-1 od 15.12.2017. godine, rang listi za izbor kandidata br. 02/1-112/18-1771/1 od 23.01.2018. godine i Odluci o izboru državnog službenika br. 602-412/2017-3 od 30.01.2017. godine, izabrano je lice koje nije ispunjavalo uslove po pitanju godina radnog staža saglasno članu 28 Zakona o državnim službenicima i namještenicima koji je za radna mjesta sa zvanjem samostalni savjetnik II, inspektor II i ovlašćeno službeno lice II - predviđao VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja i najmanje tri godine radnog iskustva. Shodno podacima iz radne knjižice navedeno lice je imalo svega 8 mjeseci i 29 dana radnog staža.

---

[20] **Član 53a**

(1) Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) kao isplatilac prihoda na koje se plaća porez na dohodak, porez na prihode ne obračuna, netačno obračuna, ne obustavi ili ne uplati prilikom svake isplate prihoda (čl. 46, 46a, 49a, 50, 50b i 50c);

2) kao poslodavac, odnosno isplatilac ličnih primanja poreskom organu i zaposlenom u propisanom roku ne dostavi podatke o isplaćenim ličnim primanjima zaposlenih, obustavljenom i uplaćenom porezu na ta lična primanja ili izvještaje i druge evidencije koje su bitne za obračun poreza na lična primanja (član 47).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu državne uprave, odnosno organu lokalne samouprave i lokalne uprave, novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.

[21] Radno mjesto 15 i 16 podrazumijevaju 2 izvršioca a rješenjima se ne precizira na koje je radno mjesto zaposleni zasnovao radni odnos.

Preporuka:

- **Potrebno je da subjekt revizije na sistematizovanim radnim mjestima zapošljava lica koja ispunjavaju sve uslove predviđene opisom poslova radnog mjesta posebno po pitanju stepena školske spreme, oblasti obrazovanja, radnog iskustva iz radne knjižice i sl.**

16.2 Jubilarne nagrade

U postupku revizije je utvrđeno da su sa pozicije 4124 – Jubilarne nagrade isplaćeni izdaci u iznosu od 1.620,00€ shodno Odluci br. 016-102/20-4967/2 od 18.11.2020. godine donijetoj na osnovu člana 15 Zakona o državnoj upravi ("Sl. list CG" br. 78/18) i člana 19 stav 1 tačka 1 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa ("Sl. list CG" br. 18/15). Navedena isplata se odnosila na isplatu jubilarnih nagrada za 15 lica u iznosu od 108,00€ za 10 godina rada u Ministarstvu.

16.3. Otpremnine

Na poziciji 4125 – Otpremnine su iskazani izdaci u iznosu od 17.135,90€ i iste se odnose na isplatu otpremnina za 2 lica.

Revizijom je utvrđeno da je po zahtjevu Samostalnog savjetnika I, na osnovu Sporazuma o prestanku radnog odnosa br. 016-102/20-1000/2 od 15.07.2020. godine a na osnovu člana 125 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i člana 3 Odluke o otpremnini u slučaju sporazumnog prestanka radnog odnosa zaposlenih u javnom sektoru isplaćena otpremnina u iznosu od 14.627,70€ (15 bruto zarada utvrđenih na osnovu prosječne 3 bruto zarade). Na navedeni iznos su obračunate i plaćene poreske obaveze u iznosu od 1.446,70€ i prirez u iznosu od 217,00€.

Sa navedene pozicije su takođe isplaćeni izdaci u iznosu od 844,50€ shodno rješenju br. 016-102/20-2053/2 od 28.04.2020. godine u iznosu od 14 obračunskih vrijednosti koeficijenata koja je saglasno Zahtjevu za otpremninu umanjena za 415,50€ iz razloga što je navedeno lice primilo puni iznos zarade na koji nije imalo pravo, obzirom da je tokom mjeseca ispunilo uslov za odlazak u starosnu penziju. (14*90,00€ =1.260,00€-415,50€=844,50€).

16.4 Ostale naknade

Ostale naknade su iskazane na poziciji 4127 – Ostale naknade u iznosu od 71.095,24€ i iste su se odnosile na isplate naknada članovima raznih komisija (geološka istraživanja, elektroenergetska komisija, termoenergetska, komisija za pregovore, rudarstvo, polaganje stručnog ispita i sl.). Komisije su imenovane po rješenjima Ministarstva a za svoj rad im je bila utvrđena naknada shodno članu 26 stav 5 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i člana 2 Odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada. Za članove komisija imenovani za kako zaposleni tako i lica izvan Ministarstva. Članovima komisija je po tom osnovu isplaćivano od 200,00 do 4.287,50€ na nivou godine u neto iznosu. Zaposlenima

su uglavnom obračunavani i uplaćivani puni iznosi poreza i doprinosa, kao i prirez dok su licima koja nisu zapošljena u Ministarstvu na neto naknade obračunavani i uplaćivani porez i prirez.

Obzirom da Ministarstvo ekonomije saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave ima značajne nadležnosti prilikom formiranja Komisija treba još jednom utvrditi da li se radi o poslovima koji su iz nadležnosti (redovnih poslova) samog Ministarstva sve u cilju racionalnosti upotrebe javnih sredstava.

Na osnovu revidiranih oblasti se konstatuje da je Ministarstvo ekonomije na osnovu neadekvatne finansijske dokumentacije izvršilo plaćanja u iznosu od **23.435,53€**, koje je evidentirano po osnovu Izvještaja čija je jedna stavka konsalting (PMU Consultant).

Preporuka:

- **Potrebno je da Ministarstvo vrši evidentiranje svih izdataka na osnovu adekvatne finansijske dokumentacije.**

17. Rashodi za materijal

17.1. 413-1 Administrativni materijal

Tekući budžet je na ovoj poziciji za 2020. godinu iznosio 13.456,84€ a izvršenje 16.674,01€. Izvori finansiranja su budžetska sredstva i sredstva donacije.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	13.454,84	10.273,47
Donacije	2,00	6.400,54
∑	13.456,84	16.674,01

Uzorak sadrži iznos od 883,56€. Revizijom su kontrolisani izdaci u iznosu od 9.373,18€ ili 56,21% od izvršenja koji se odnose na nabavku: zavjesa 52 m² u iznosu od 2.496,00€ sa PDV-om, 600 komada led sijalica u iznosu od 1.255,25€ sa PDV-om, 120 novogodišnjih paketića u iznosu od 3.086,40€ sa PDV-om, dva mobilna telefona i dvije maske u iznosu od 2.535,53€ sa PDV-om.
Mobilni telefoni sa opremom su nabavljeni iz sredstava donacije dok su budžetska sredstva izvor finansiranja za ostale kontrolisane izdatke.Sredstva donacije su ugovorena sporazumom ("Specific agreement number 879693" – Montenegro) koji je zaključen sa Izvršnom agencijom za mala i srednja preduzeća ("EASME") u okviru ovlašćenja koje je prenijela Evropska Komisija. Ovim sporazumom ugovorena je realizacija projekta "Enterprise Europe Network Montenegro" koji je usmjeren na inovacije i rast malih i srednjih preduzeća.
Isplata iz sredstava donacije je evidentirana na deviznom računu koji je otvoren kod Prve banke broj 00-520-0000049.3 (Min. Fin – CIP EIP enterprise Europe).

Dva mobilna telefona sa opremom (maskama) u vrijednosti 2.535,33 € su plaćena na osnovu profakture br. 20-011-000023 od 16. januara 2020. godine. Prijem robe nije dokumentovan otpremnicom, fakturom i sl.

Subjekat revizije je sa ove pozicije plaćao stavke koje ne pripadaju ovoj poziciji (novogodišnji paketići,zavjese, mobilni telefoni).

Preporuke:

- **Preporučuje se subjektu revizije da plaćanja vrši nakon što se dobije pismena potvrda da je roba isporučena.**
- **Subjekt revizije je obavezan da nabavku mobilnih telefona i opreme evidentira na poziciji 4415 – Izdaci za opremu shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Subjekt revizije je dužan da plaćanja vrši sa odgovarajućih pozicija.**

17.2. 413-3 Materijal za posebne namjene

Tekući budžet je iznosio 7.500,00€ a izvršenje 2.222,80€. Izvor finansiranja su budžetska sredstva. Revizijom je kontrolisano 100% od realizovanih izdataka.
Kontrolisani izdaci se odnose na nabavku godišnje pretplate na štampana izdanja "Službenog lista Crne Gore" u iznosu od 520,00 € sa PDV-om i na nabavku dnevne i nedeljne štampe u iznosu od 1.702,80€

17.3. 413-5 Rashodi za gorivo

Tekući budžet je iznosio 1.000,00€ a izvršenje je bilo 100% tekućeg budžeta. Izvor finansiranja su sredstva donacije.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	1.000,00	0,00
Donacije	0,00	1.000,00
∑	1.000,00	1.000,00

Revizijom je kontrolisano 100% od realizovanih izdataka koji se odnose na nabavku goriva u vrijednosti od 1.000,00€ za potrebe Jedinice za implementaciju "Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama, faza II". Plaćanje je izvršeno po osnovu Ugovora br. 0601-141/16 od 11.02.2016. godine (Contract for Consulting Services, dated 10th February 2016) koji je zaključen između Ministarstva ekonomije kao poslodavca i S.Š. kao konsultanta.

Gorivo u vrijednosti 1.000,00 € je plaćeno na osnovu predračuna 24/02/2020 od 24.02.2020. godine i predračuna 1/10/20 od 28.10.2020. godine.

18.Rashodi za usluge

18.1. Rashodi za službena putovanja

Ukupna realizacija izdataka sa ovog računa iznosi 46.172,90€.

Revizijom plaćanja sa ove budžetske pozicije na kontu 4141 – rashodi za službena putovanja, konstatovana je nepravilnost prilikom plaćanja iznosa od **6.657,10€** dobavljaču – Hotelska grupa **„Budvanska rivijera“ AD Budva**. Naime, sa ove pozicije 4141 – rashodi u okviru programa 409013071 – Administracija, subjekat revizije je platio troškove 7-dnevnog boravka i smještaja na bazi polupansiona/pansiona za službenike Ministarstva sa članovima njihovih porodica, u periodu od 18. jul – 29. avgust 2020. godine.
Hotelska grupa **„Budvanska rivijera“ AD Budva** je subjektu revizije proslijedila dana 04.09.2020. godine rekapitulaciju zaduženja po fakturama za 2020. godinu (zavedena kod subjekta revizije pod brojem 016-402/20-4095/1 dana 16.09.2020.g.) iz koje se vidi da je predmetno pravno lice pružilo ugostiteljske usluge zaposlenim službenicima Ministarstva i članovima njihovih porodica. Ovakav izdatak predstavlja **nenamjensku** potrošnju jer isti nije u skladu sa Zakonom o budžetu, za isti ne postoji pravni osnov niti rješenje isplatioca odnosno odgovornog lica subjekta revizije pro čemu isti **nije donio nikakav pravni akt (odluku, rješenje, nalog za službeno putovanje i sl.)**. Predmetno plaćanje je u suprotnosti i sa internim aktom Ministarstva ekonomije – Pravilnikom o uslovima i načinu odobrenja službenih putovanja u zemlji i inostranstvu i isplati sredstava iz blagajne, a takođe je u suprotnosti i sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru (član 5).
U predmetnom Pravilniku subjekta revizije, u stavu 1 stav 1 decidno je precizirano šta se smatra službenim putovanjem u zemlji, i propisana je obaveza državnog službenika da „izvrši određeni službeni posao van mjesta svoga zaposlenja koje je udaljeno više od 30 km...“. Takođe u članu 5 stav 1[22] Uredbe o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 40/16 od 30.06.2016, 28/18 od 27.04.2018) koja je važila u trenutku nastanka ovog izdatka jasno je definisano sta je službeno putovanje u zemlji. Članom 6 stav 1 predmetnog Pravilnika subjekta revizije je propisano da se nalog za službeno putovanje obavezno daje službeniku prije odlaska na službeni put.
Službenici Kancelarije za finansijsko-računovodstvene poslove, su usmeno dali objašnjenje predmetnog izdatka i saopštili da se predmetna potrošnja odnosi na usluge koje su koristile njihove kolege koje su bile angažovane na implentaciji paketa pomoći privredi koje je donijela Vlada Crne Gore zbog situacije nastale izbijanjem pandemije SARS CoV-19 virusa (subvencije).

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da sa odgovarajućih pozicija vrši plaćanja troškova službenih putovanja shodno propisima, isključivo za zaposlena lica.**

18.2. Reprezentacija

Realizacija izdataka sa ovog računa iznosi 185,46€.
Izdaci se odnose na troškove Jedinice za implementaciju „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama, faza II“, i isti su plaćeni po rješenju br. 04-305/20-285/5 od 22.01.2020.g. (iznos

[22] Službenim putovanjem u zemlji, u smislu ove uredbe, smatra se putovanje na koje se zaposleni upućuje da, po nalogu lica koje rukovodi organom, službom, odnosno pravnim licem u kojem zaposleni radi (u daljem tekstu: rukovodilac) ili lica koje on ovlasti, izvrši određeni službeni posao, u mjesto koje je udaljeno više od 30 km od mjesta rada zaposlenog, ako to putovanje povlači troškove.

148,76€ - usluge keteringa) i po rješenju broj 005-302/020-1626/2 od 05.06.2020. g (iznos 36,70€ - konzumacija hrane i pica).
Kod plaćanja sa ove budžetske pozicije nijesu utvrđene nepravilnosti**.**

18.3. Komunikacione usluge

Realizacija izdataka sa ovog računa iznosi 7.581,23€.
U postupku revizije uočeno je da je odgovorno lice u Ministarstvu ekonomije, u periodu februar-decembar 2020. godine, odobrilo ukupno 26 plaćanja u zbirnom iznosu od **849,69€** za povećanje troškove korišćenja mobilnih telefona službenicima Ministarstva.

Shodno članu 2 Pravilnika o troškovima mobilnih telefona i interneta (iz januara 2014. godine), starješina organa – Ministar, odnosno Sekretar ministarstva su imali pravo da odobre povećane troškove službenicima ako je to neophodno za uredno obavljanje redovnih poslova u Ministarstvu. Državni revizor je u postupku vršenja revizije dobio je pojašnjenje da su gore pomenuti troškovi priznati službenicima koji su bili angažovani u većem obimu zbog situacije sa Covid-19 epidemijom, i da su većinski bili angažovani na poslovima na uspostavljanju sistema za realizaciju pomoći Vlade (subvencije) za djelatnosti pogođene krizom SARS CoV-19. Za predmetna plaćanja nisu donošeni propratni akti kao što je odluka ili rješenje već su svi nakon potpisa starješine organa (ministra) plaćani kroz SAP.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da postojeći Pravilnike inovira obzirom da su isti sastavni dio Knjige procedura, a da je u upotrebi od 2014. godine, i da u istom (član 2) detaljnije definiše proceduru odobravanja povećanih troškova za mobilne telefone u Ministarstvu.**

18.4. Bankarske usluge i negativne kursne razlike

Realizacija izdataka sa ovog računa iznosi 3.472,34€, plaćanja su dokumentovana pri čemu nijesu utvrđene nepravilnosti.

18.5. Advokatske, notarske i pravne usluge

Sa budžetske pozicije 4146 – izdataka za advokatske, pravne i notarske usluge uzorkom je obuhvaćena jedna transakcija iz baze državnog trezora, koja se odnosi na dobavljača „Schohnerr Rechtsanwaite GmbH“ u ukupnom iznosu od 121.420,73€ koja se odnosila na advokatske usluge zastupanje naše države pred arbitražnim sudovima u Švedskoj i Kipru povodom dva spora nastala protiv O.D. i „CEAC“.

Izdatak **4146-Advokatske, notarske i pravne usluge,** je djelimično pravdan potpunom dokumentacijom jer postoje fakture u elektronskoj verziji ali nema specifikacije pravnih usluga koje su pružene. Takođe uredno su navedeni, ovjereni, potpisani zahtjevi za plaćanja na kojima je isti iznos koji su dobavljači potraživali. Uzorkom je obuhvaćeno 41,03% od ukupnog iznosa isplaćenih izdataka sa te pozicije.

Subjekat revizije je dostavio Ugovor o pružanju usluga pravnog savjetovanja izmedju Vlade Crne Gore i pravnog lica „Schonherr Rechtsanwaite GmbH“ iz Austrije zaključen dana 07. aprila 2014. godine za usluge zastupanja interesa naše države u međunarodnim arbitražnim postupcima sa dostavljenim Prilogom 1 Ugovora o pružanju usluga pravnog savjetovanja u kojem su navedene novčane tarife u valuti euro bez PDV po usluzi ustupanja po radnom satu za pojedine kategorije zanimanja pravne struke.

Takođe je Ministarstvo ekonomije dostavilo dva aneksa ugovora o pružanju usuluga, prvi zaključen 10. novembra 2015. godine gdje je proširen obim pravnog savjetovanja i na druge arbitražne postupke u kojim se pojavljuje Crna Gora kao strana u tom postupku, dok je drugi aneks toga ugovora zaključen od 28. maja 2018. godine, gdje je ugovor proširen i na advokatsku firmu „Moravčević,Vojnović“ kao drugog zastupnika pored austrijskog „Schonherr Rechtsanwaite GmbH“ -a tako da postoje tri ugovorne strane.

Faktura broj: 20-12-470 na iznos od 87.674,32€ se odnosi na arbitražni postupak koji je pokrenuo O. D.tj. radnje koje su nakon okončanja postupka preduzete kako bi iznos koji je dosuđen u korist Crne Gore bio naplaćen.Imajući u vidu da O.D. odbijao da izvrši isplatu, postupak se prvenstveno odnosi na pretragu imovine O.D. kako bi se evidentiralo postoji li imovina, i gdje, u njegovom vlasništvu koja bi mogla biti predmet prinudnog izvršenja.

U tu svrhu je angažovana kompanija „Diligence“ koja je napravila izvještaj u kome je evidentirana imovina O.D. širom svijeta. Dio sredstava iz ove fakture se odnosi na drugi postupak tj.parnični postupak pred Apelacionim sudom u Švedskoj koji je pokrenuo O. D. zahtijevajući da se odluka iz arbitražnog postupka u potpunosti poništi.Za pripremu odbrane Crne Gore,trebalo je angažovati advokatsku kancelariju iz Švedske pa je stoga advoktska kancelarija „Schonherr/Moravčevič&Partneri“ kao svoje podugovarače a na poslovima zastupanja Crne Gore u parničnom postupku angažovala advokatsku kancelariju „Wallin&Partners“.

Faktura broj:10-12-469 na iznos 33.746,41 € se odnosi na radnje koje su preuzete na Kipru a koje imaju veze sa arbitražnim postupkom koji je protiv Crne Gore pokrenuo „CEAC“ i koji je takođe okončan .Međutim Crna Gora još nije naplatila iznose koji su u njenu korist dosuđeni arbitražnom odlukom.

Subjekt revizije je dostavio elektronske fakture državnom revizoru koje se odnose na usluge zastupanja kancelarije „Wallin i i partneri” faktura broj 1100 u iznosu od 75.000,00€, kao i elektronsku faktura Z093 advokatske firme „Dracos i Efthymiou LLC” u iznosu 31.778,75€ (u ukupnom iznosu fakture uključena i usluge angažovanja stručnog konsultovanja u iznosu od 975,00€) i faktura Agencije „Todorović” za usluge prevođenja u iznosu od 900,00€ što predstavlja ovjereni prevod potvrde o poreskoj rezidentnosti kompanije „Diligence“.

Ministarstvo ekonomije je dostavilo zaključak Vlade broj 07-214/2 od 24. decembra 2020. godine kojim se nalaže plaćenje ukupnog izdatka od 121.420,73€ i ona je potkrijepljena zahtjevima za plaćanje koji su ovjereni i potpisani od odgovornih lica.Subjekt revizije nije dostavio tačnu specifikaciju usluga za advokatsku firmu „Moravčević, Vojnović i partneri“ za iznos od 14.610,00€ shodno specifikacijama 1 iznos od 12.650,00€ i specifikaciji 2 iznos od 1.960,00€. Shodno pismenom dopisu službenika u subjektu revizije iznos od 12.650,00€ (faktura br: 20-12-470) odnosi se na radnje u vezi pretrage imovine O.D. i radnje vezane za pripremu odbrane Crne Gore pred Apelacionim sudom u Švedskoj, dok se iznos od 1.960,00€ (faktura broj 20-12-469) odnosi na korespodenciju sa kiparskim advokatima u vezi pokrenutog postupka likvidacije

„CEAC“-a i zastupanja Crne Gore, komunikacija u vezi potencijalnog drugostepenog postupka (po žalbi „CEAC“-a na odluku o priznanju arbitražne odluke itd.

U specifikaciji usluga i troškova broj 20-12-470 od 16.decembra 2020. godine za period od 15. septembra 2020 – 14.decembra 2020. godine u specifikaciji troškova nijesu prezentirani ugovori koje je pružala advakatska kancelarija „Moravčević, Vojnović i partneri" jer postoji razlika za iznos od 14.610,00€ u vezi veće isplate sredstava u odnosu na ono što je prikazano u specifikaciji troškova.

Takođe faktura broj 94582 u iznosu 243,75€ se odnosi na komunikaciju u vezi sa parničnim postupkom koji je „CEAC“ na Kipru pokrenuo protiv Vlade Crne Gore, „Montenegro Bonus“ doo i stečajnog upravnika V. P. i u vezi sa zahtjevom „CEAC“-u da izvrši plaćanje iznosa koje duguje Crnoj Gori po osnovu dosuđenih troškova arbitražnog postupka, a faktura broj 46692 u iznosu 10,00€ se odnosi na naknadu za sudski registar na Kipru (u vezi sa pribavljanjem aktuelne korporativne dokumentacije „CEAC“-a).

Zaključak : U specifikaciji troškova dat je taksativan prikaz pruženih usluga po ovom izdatku u predmetnu reviziju i lica koja su bila članovi tima zastupnika. Usluge se date taksativno sa podacima o vremenu pružanja usluge po radnom satu. U specifikaciji troškova ne stoji drugi parametar na osnovu kojih se moglo utvrditi ukupni rezultat nastao množenjem vremenena i cijene usluge po satu za profil zanimanja koji je dat u Prilogu 1 Ugovora o pružanju usluga pravnog savjetovanja od 07. aprila 2014. godine.

18.6. Konsultantske usluge, projekti i studije

Tekući budžet na poziciji 414-7 Konsultantske usluge, projekti i studije za 2020. godinu je iznosio 960.602,02€ a izvršenje je bilo 1.331.066,28€. Izvori finansiranja su sredstva od donacija, kredit, IPA sredstva i budžetska sredstva.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	960.600,00	864.552,66
Donacije	1,00	302.125,41
IPA	1,00	28.690,00
Kredit	0,00	135.698,21
∑	960.600,00	1.331.066,28

Uzorkom su dati izdaci (izvršenje) u iznosu od 513.303,89 €. Državni revizor je proširio uzorak tako da su kontrolisani izdaci u iznosu 566.588,28 € čiji su izvor finansiranja budžetska sredstva (256.303,22€), kredit (92.500,00€) i donacije (217.785,06€).

Kontrolisani izdaci finansirani iz budžetskih sredstava se odnose na:

- avansnu situaciju 04-64/1 od 23. januara 2020. godine u iznosu od 45.000,00€, avansnu situaciju 04-566/1 od 27. maja 2020. godine u iznosu od 45.000,00€, drugu privremenu situaciju od 18. septembra 2020. godine u iznosu od 40.092,95€ i treću privremenu situaciju od 21. oktobra 2020. godine u iznosu od 41.423,42€ koje su plaćene dobavljaču JU "Zavod za geološka istraživanja". Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva

ekonomije JU "Zavod za geološka istraživanja "("Sl. list CG" br. 16/18, 83/18, 74/19,110/20) kojom se dio poslova za koje je nadležno Ministarstvo ekonomije povjeravaju toj javnoj ustanovi. Ugovorom br. 04-885/2 od 07. avgusta 2020. godine koji je potpisan između Ministarstva ekonomije i JU "Zavod za geološka istraživanja", ugovorena je obaveza Ministarstva ekonomije da obezbjedi sredstva u iznosu od 547.000,00€ za finansiranje pojedinih projekata geoloških istraživanja;

- usluge izdavanja 6 nacrta izvještaja o procjeni poštene naknade u slučaju sporazumnog raskida ugovora o koncesiji na rijekama Bukovica, Bistrica, Murinska Rijeka, Komarnica, Đurička Rijeka i Trepačka Rijeka dobavljaču "Deloitte" po ugovoru broj 418-IIF od 17. decembra 2019. godine u iznosu od 45.000,00€;

- usluge uzorkovanja, laboratorijskih analiza i izdatih certifikata o kontroli goriva u dobavljaču "Institut za transport" doo u iznosu od 10.266,85€ po ugovoru broj 013-426/20-740/11 od 06. aprila 2020. godine;

- finansijski doprinos UNDP-u u iznosu od 15.000,00€ po Sporazumu o finansiranju br. 011-063/20-3397/1 od 22. jula 2020. godine kojim se Ministarstvo ekonomije obavezalo da stavi na raspolaganje UNDP-u finansijski doprinos od 50.000,00€ prema utvrđenoj dinamici a u cilju sprovođenja projekta "Unapređenje konkurentnosti privrede u Crnoj Gori";

- za usluge digitalnog marketinga u cilju promocije Programa za unapređenje konkurentnosti privrede, Programa podrške privredi kroz subvencionisanje zarada i ostalih programa iz Trećeg paketa socio-ekonomskih mjera Vlade Crne Gore 2020-2024 iz nadležnosti Ministarstva ekonomije, plaćeno je 14.520,00€ dobavljaču "Amplitudo" d.o.o. po ugovoru broj 016-402/20-3531/7 od 25. avgusta 2020. godine.

Kontrolisani izdaci finansirani iz kredita se odnose na usluge razvoja softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada u iznosu od 92.500,00€ po projektu "Energetska efikasnost u javnim zgradama, faza II" koji se finansira iz kredita KfW banke dobavljaču "Fraunhofer" po računu broj 003-1-1025-2019 od 20. decembra 2019. godine koja dospijeva za plaćanje dana 18. februara 2020. godine.

Iz sredstava donacije plaćen je iznos od 217.785,06€ za konsultantske usluge projekta "Energetska efikasnost u javnim zgradama, faza II dobavljaču "Fichtner" po više faktura.

18.7. Usluge stručnog usavršavanja

Tekući budžet na pozciji 414-8-usluge stručnog usavršavanja za godinu za koju je izvršena revizija je iznosio 14.500,00€ a izvršenje je bilo 9.885,24€. Izvor finansiranja su budžetska sredstva.

Kontrolisani su izdaci u iznosu od 8.025,24 € koji se odnose na školarinu na Fakultetu za poslovni menadžment – Bar za dvije osobe zaposlene u Ministarstvu ekonomije (po 4.012,62€) shodno zaključenim ugovorima o stručnom usavršavanju i osposobljavanju.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da pravno uredi pitanje stručnog usavršavanja zaposlenih i donese interni pravilnik kojim bi se utvrdio način i uslovi za isplatu troškova školarine za zaposlene.**

18.8 Ostale usluge

Tekući budžet na poziciji 414-9-ostale usluge je iznosio 104.002,00€ a izvršenje je bilo 158.031,30€.Na ovom računu se evidentiraju paćanja koja se odnose na ostale usluge koje nijesu obuhvaćene u prethodnim klasifikacijama. Izvori finansiranja su sredstva donacije, kredit, IPA sredstva i budžetska sredstva.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	103.998,00	94.363,96
Donacije	2,00	3.609,75
IPA	1,00	59.000,00
Kredit	1,00	1.057,59
∑	104.002,00	158.031,30

Uzorkom su dati izdaci (izvršenje) u iznosu od 61.000,00€ čiji su izvor finansiranja IPA sredstva (59.000,00€) i donacije (2.000,00€).
Kontrolisani izdaci se odnose na :
- Isplatu prve tranše u iznosu od 59.000,00€ po osnovu Ugovora o realizaciji usluga organizacije putnih aranžmana i događaja ITALME-360-TD02 u okviru projekta prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora Smart Adria Blue Growth.
- Inžinjerske usluge interne revizije Glavnog projekta BMS instalacija za objekat državnih organa u Podgorici, u iznosu od 2.000,00€.

19.Rashodi za tekuće održavanje

19.1. Tekuće održavanje opreme

Tekući budžet na ovoj poziciji 415-3-tekuće održavanje opreme je iznosio 12.500,00€ a izvršenje je bilo 10.355,64€. Izvor finansiranja su budžetska sredstva.
Revizijom su kontrolisani izdaci u iznosu od 4.389,25€ koji se odnose na usluge popravki i održavanja službenih vozila “Jetta 1.9 TDI” reg br. PG CG 125, “Fabia 1.2” reg br. PG MN 661, “Passat 1.9 TDI” reg br. PG MN 937, “Tiguan 2.0 TDI” reg br. PG CG 209, “Passat 1.9 TDI” reg br. PG CG 472 i “Mercedes E 220d 4Matic” reg br. PG EC 062. Revizijom nijesu utvrđene napravilnosti kod plaćanja sa ove pozicije.

20. Kamate

20.1. Kamate rezidentima

Realizacija izdataka sa računa 416-1-kamate rezidentima u 2020. godini iznosi 128.565,07€.

Realizacija izdataka izvršena je u skladu sa zakonom i u okviru programa „Energetski efikasan dom“. Za potrebe realizacije programa Ministarstvo ekonomije je obezbijedilo 300.000,00€. U okviru Programa, građani su bili u prilici da apliciraju za beskamatne kredite do maksimalnog iznosa do 10.000,00€, sa periodom otplate do šest (6) godina za sprovođenje mjera energetske efikasnosti u svojim domaćinstvima, dok se Ministarstvo ekonomije obavezalo da subvencioniše troškove kamate i obrade kredita za cjelokupan period otplate kredita. Shodno potpisanim Sporazumima o saradnji između Ministarstva ekonomije i komercijalnih banaka, subjekat revizije je u revidiranoj (2020. godini) isplatio kumulativno 128.565,07€ komercijalnim bankama na osnovu plaćanja kamate i naknade za obradu kredita u okviru ovog Projekta.

21. Renta

21.1. Zakup objekata

Realizacija izdataka sa računa **4171 – Zakup objekata u godini za koju je izvršena revizija** iznosi 3.557,86€.
Subjekat revizije, za potrebe Zavoda za intelektualnu svojinu, vrši mjesečno plaćanje usluge skladištenja i čuvanja dokumentacije Zavoda. Privredni subjekat “Knjaz” doo Nikšić kao zakupodavac, uredno na mjesečnom nivou ispostavlja fakture subjektu revizije na kojima se obračunava i iskazuje iznos PDV-a (iznos od 180,26€ sa PDV-om), u skladu sa pozitivnom poreskom regulativom.
Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti kod plaćanja na ovoj poziciji.

22. Subvencije

22.1. Subvencije za proizvodnju i pružanja usluga

Državni revizor napominje da je bivše **Ministarstvo ekonomije**, nakon konstituisanja nove Vlade Crne Gore i usvajanja Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20 od 07.12.2020.) nastavilo da radi sa izmijenjenim nadležnostima i **dobilo naziv Ministarstvo ekonomskog razvoja** tako što su sektori za rudarstvo i energetiku premješteni u novoformirano Ministarstvo kapitalnih investicija. **Dokumentacija bivšeg Ministarstva ekonomije koja se odnosi na oblasti rudarstva, ugljovodonika i energetike, premještena je u novoformirano Ministarstvo kapitalnih investicija, a da nije prilikom predaje popisana**.

Državna revizorska institucija je, imajući u vidu prethodno, uputila zahtjeve : Ministarstvu ekonomskog razvoja (DRI br.03-035/21-1698/3 od 06.septembra 2021.godine), Ministarstvu kapitalnih investicija i Ministarstvu finansija i socijalnog staranja broj: 03-035/21-1698/28 od 25. oktobra 2021.godine, zahtijevajući da se, bez odlaganja, DRI dostavi potrebna dokumentacija za reviziju subvencija i koncesija.

Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo kapitalnih investicija su kasnila sa dostavom dokumentacije koja je nepotpuna, a **Ministarstvu finansija i socijalnog staranja nije odgovorilo niti je dostavilo traženu finansijsku dokumentaciju o plaćanjima subvencija iz tekuće budžetske rezerve** za bruto zarade zaposlenim u privrednim društvima i kod preduzetnika, koji su imali poteškoće u poslovanju zbog primjene mjera Vlade usmjerenih na suzbijanju negativnih efekta pandemije virusa COVID- 19. Sve ovo je uslovilo usporavanje revizije.

Ministarstvo ekonomije je na poziciji 4181- Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga imalo evidentirana sredstva za plaćanja koja se odnose na izdatke za:

1.**subvencije sa razdjela Ministarstva ekonomije** za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede, i

2.**subvencije iz tekuće budžetske rezerve dodijeljene** za zarade zaposlenima u privrednim društvima i kod preduzetnika, koji su imali zabranu rada ili ograničenja u vršenju djelatnosti zbog primjene mjera Vlade usmjerenih na suzbijanju negativnih efekta pandemije virusa COVID- 19 na privredu.

22.2. Sredstva za subvencije sa razdjela Ministarstva ekonomije

Ministarstvu ekonomije su na računu 4181-Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, planirana sredstva za 2020. godinu u iznosu od **8.623.000,00€,** dok je u završnom računu prikazano da je za iste namjene utrošeno **4.316.389,27 €** što čini da je izvršenje 50,06% planiranih izdataka za subvencije sa razdjela.

Ove subvencije su planirane za:

1.za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede,

2.Subvencije za račune za električnu energiju za ranjive kupce -kategorija socijalno ugroženog stanovništva i

3.Subvencije za podsticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i sl.

Pravni osnov za dodjelu subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede predstavlja Uredba o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede ("Službeni list Crne Gore", br. 019/19 od 29.03.2019), kojom je propisana procedura davanja podsticaja za direktne investicije i unapređenje konkurentnosti privrede, i

Program Vlade Crne Gore za unapređenje konkurentnosti privrede za 2020.godinu koji je pripremilo Ministarstvo ekonomije.

Državni revizor je izvršio kontrolu uzorka u dijelu koji se odnosi na subvencije za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede i konstatuje da je na osnovu programa Vlade Crne Gore za 2020. godinu Ministarstvo ekonomije raspisalo javni oglas 01. avgusta 2020. godine. Vlada Crne Gore je prethodno Rješenjem broj:07-1693/3 od 25. aprila 2019. godine imenovala Komisiju za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih

investicija za 2019. godinu, sa predsjednicom komisije Lj. B., službenicom Ministarstva ekonomije. Predsjednica komisije je izjavila da su sredstva za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede **za 2020.godinu dodjeljivana na osnovu javnog oglasa koji je bio raspisan u 2019. godini**, a da na osnovu **javnog oglasa koji je bio raspisan u 2020. godini nijesu dodjeljivana sredstva za ovu programsku liniju**, već su nastavljena da se dodjeljuju na osnovu programa Vlade Crne Gore za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019.godinu koji je usvojen 21. marta 2019.godine i javnog oglasa koji je raspisan 02. aprila 2019. godine za raspodjelu sredstava za 2019. godinu**.**

Sredstva programske linije za podsticaj direktnih investicija **iz budžeta Ministarstva ekonomije za 2020. godinu,** na osnovu oglasa iz 2019. godine su dobila privredna društva:

"UNIPROM"-u doo iz Podgorice je Odlukom Vlade Crne Gore broj:07-8113 od 26. decembra 2019. godine dodijeljena subvencija u iznosu od **1.228.500,00€,** a na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj: 30-57/2019-79 od 04. avgusta 2020.godine uplaćena je druga rata subvencije u iznosu od **409.000,00€.**

PZU "NIKČEVIĆ" Nikšić je Odlukom Vlade Crne Gore broj: 07-8113 od 26. decembra 2019. godine dodijeljena subvencija u iznosu od **68.000,00**€, a na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj: 30-57/2019-92 od 09. novembra 2020. godine uplaćena je druga rata subvencije u iznosu od **22.666,66€.**

"MESOPROMET"-u doo je Odlukom Vlade Crne Gore broj: 07-7289 od 21. novembra 2019. godine dodijeljena subvencija u iznosu **od 1.512.000,00€,** a na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj: 30-57/2019-83 od 16.09.2020.godine uplaćena je druga rata subvencije u iznosu od **504.000,00€.**

"LIGHTHOUSE of MONTENEGRO" je Odlukom Vlade Crne Gore broj: 07-7289 od 21. novembra 2019.godine dodijeljena subvencija u iznosu od **60.000,00€,** a na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj:30-57/2019-75 od 22.aprila 2020.godine uplaćena je druga rata subvencije u iznosu **od 20.000,00€.**

"MIRAI INŽENJERING"-u doo Nikšić je Odlukom Vlade Crne Gore broj:07-2088 od 19. marta 2020.godine dodijeljena subvencija u iznosu od **45.000,00€,** a na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj:30-57/2019-81 od 20. avgusta 2020.godine, uplaćena je druga rata subvencije u iznosu **od 15.000,00€.**

Državni revizor **nije** dobio na uvid zapisnik Komisije za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih investicija, niti izvještaj o radu Komisije.

Konstatuje se na osnovu uvida da javni oglas **za** subvencije za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede **koji je bio raspisan u** 2019. godini, **u osnovnom tekstu ne sadrži bitne uslove koje treba da ispunjavaju kandidati** da bi mogli da učestvuju u nadmetanju za sredstva koja se dodjeljuju. Te uslove su zainteresovani mogli da vide u posebnom prilogu na portalu Ministarstva, čime **nije obezbijeđena potrebna transparentnost postupka.**

Bitni uslovi iz Programa koji nijesu sadržani u osnovnom tekstu javnog oglasa

1) da je izmirio sve obaveze po osnovu poreza i doprinosa u Crnoj Gori zaključno sa mjesecom koji prethodi mjesecu u kome podnosi prijavu;
2) nije smanjio broj zaposlenih u Crnoj Gori za 10% i više;
3) koji nije koristio sredstva državne pomoći za investicioni projekat za koji podnosi prijavu;
4) koji nije u obavezi povraćaja nezakonito primljene državne pomoći;
5) koji u Crnoj Gori nije u postupku stečaja ili likvidacije;
6) koji se ne nalazi u kaznenoj evidenciji u Crnoj Gori i državi sjedišta privrednog subjekta;
7) čije odgovorno lice se ne nalazi u kaznenoj evidenciji u Crnoj Gori, državi čije državljanstvo posjeduje i državi sjedišta privrednog subjekta;
8) u kojem Crna Gora ili jedinica lokalne samouprave nema učešće u vlasništvu i dr.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da javni poziv za dodjeljivanje subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede obavezno sadrži sve bitne uslove koje treba da ispunjavaju oni koji apliciraju za navedena sredstva kako bi se obezbijedila potrebna transparentnost postupka.**

Na osnovu **Programa Vlade Crne Gore za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu,** (u kojem na strani 49 za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija piše: „Cilj Programske linije je da se stvore uslovi za povoljniji poslovni ambijent koji će, podsticanjem domaćih i stranih investicija u svim područjima Crne Gore, **doprinijeti povećanju konkurentnosti i izvoznog potencijala industrije** uvođenjem novih tehnologija i znanja i omogućiti otvaranje novih radnih mjesta. Kompanije su dostavile traženu dokumentaciju kojom su formalno ispunjavale uslove da učestvuju na javnom oglasu.

Državni revizor konstatuje da Ministarstvo ekonomije i Vlada Crne Gore, nijesu ispoštovali citirani usvojeni program i programske kriterijume kada u javnom oglasu nijesu naglasili da se Programska linija za podsticaj direktnih investicija odnosi na kompanije iz oblasti **industrije** jer su PZU "NIKČEVIĆ, Odlukom Vlade broj: 07-8113 od 26. decembra 2019.godine dodijelili subvenciju u iznosu od 68.000,00€, pa je na osnovu Rješenja Ministarstva ekonomije broj: 30-57/2019-92 od 09. novembra 2020.godine, uplaćena druga rata subvencije u iznosu od 22.666,66€ ovoj zdravstvenoj ustanovi. PZU "NIKČEVIĆ" nije privredno društvo iz oblasti industrije, već zdravstvena ustanova koja nije imala pravo da učestvuje na oglasu za ovu programsku liniju i dobije subvenciju koja je namijenjena privrednim društvima i preduzetnicima iz oblasti industrije. Agencija za zaštitu konkurencije je dala saglasnost na davanje subvencije PZU "NIKČEVIĆ", iako ona ne spada u privredna društva i preduzetnike iz oblasti industrije.

Predsjednica Komisije za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih investicija za 2019. godinu je izjavila da **Ministarstvo ekonomije u 2020. godini nije vršilo kontrolu namjenskog korišćenja subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede**.

Preporuka:

- **Preporučuje se da Ministarstvo ekonomskog razvoja, kao pravni sljedbenik Ministarstva ekonomije, poštuje usvojene programe, i programske kriterijume i namjenski, transparentno i racionalno raspolaže javnim sredstvima.**

Preporuka:

- **Preporučuje se da Komisija za implementaciju i monitoring programske linije za podsticaj direktnih investicija vrši kontrolu namjenskog korišćenja subvencija za podsticanje direktnih investicija i unapređenje konkurentnosti privrede i o tome podnosi izvještaj Vladi minimalno jednom godišnje.**

"POŠTA CRNE GORE" d.o.o. je,na osnovu člana 102 Zakona o poštanskim uslugama ("Službeni list Crne Gore", br. 057/11, 055/16 I 055/18) i Rješenja Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, broj:0102-2694/19 od 19.novembra 2020 .godine, dobila subvenciju iz budžeta Crne Gore u iznosu od **233.568,34€,** za pokriće dijela troškova pružanja univerzalne poštanske usluge u 2019.godini.

"ELEKTROPRIVREDI CRNE GORE" AD se na osnovu Ugovora sa Vladom Crne Gore, broj: 41240 od 21.novembra 2019. godine za subvencionisanje električne energije za ranjive kupce-socijalno ugrožene građane, koji je potpisan na osnovu odredbi Zakona o energetici („Sl.list CG", broj 5/16 i 51/17), Uredbe o snabdijevanju ranjivih kupaca električnom energijom („Sl.list CG, broj 81/18) i Uredbe o postupku javnog nadmetanja za izbor snabdijevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca za snabdijevanje električnom energijom, (nakon što je Ministarstvo ekonomije sprovelo tenderski postupak za izbor snabdijevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca za snabdijevanje električnom energijom) uplaćuje subvencija za period od tri kalendarske godine.
Subvencija "ELEKTROPRIVREDI CRNE GORE" AD za električnu enrgiju za ranjive socijalno ugrožene kupce uplaćena je 2020.godine u iznosu od 102.789,66€.

CRNOGORSKI OPERATOR TRŽISTA ELEKTRIČNE ENERGIJE d.o.o. je na osnovu Odluke Vlade Crne Gore broj:07-4808. 22.10. 2020.godine i Rjesenja Ministarstva ekonomije o prenosu sredstava broj: 005-302/20-4419/6 od 26.11. 2020.godine, dobio da raspodijeli subvenciju za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije u iznosu od 3.000.000.00€.

Ova subvencija u prethodnim godinama nije planirana u budžetu Crne Gore.

Ovlašćena lica Ministarstva kapitalnih investicija, koje je pravni sledbenik Ministarstva ekonomije za oblast energetike pozivaju se da je osnov za donošenje Odluke Vlade sadržan u članu 129 stav 1 tačka 14 Zakona o energetici ("Službeni list CG", br. 5/16, 51/17 i 82/20), kojim je propisano da se sredstva za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije obezbjeđuju i iz drugih izvora.
Uredbom o naknadi za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije ("Službeni list CG", broj: 29/19) je uređen način određivanja naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije i raspodjele sredstava prikupljenih od naknada. Članom 5 ove Uredbe nije precizno

propisan razlog i način određivanja iznosa sredstava koja se prikupljaju iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije. Članom 7 navedene Uredbe propisano je da Ministarstvo ekonomije, u skladu sa članom 5 stav 8 Uredbe, utvrđuje iznos sredstava koja se prikupljaju iz drugih izvora za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoefikasne kogeneracije i da se iznos utvrđenih sredstava prenosi „Crnogorskom operatoru tržišta električne energije“ ali Uredba nema propisane kriterijume na osnovu kojih treba planirati i dijeliti tu subvenciju iz budžeta Crne Gore.
Državni revizor je više puta tražio usmeno i pismenim zahtjevom da se objasni i daju podaci o proizvodnji električne energije iz obnovljivih izvora, tržišnoj vrijednosti, obračunu subvencije za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora iz budžeta Crne Gore.
Državni revizor je poslije dostavljenih izjašnjenja ponovo tražio na uvid dokumente i podatke koje ranije nije dobio na uvid, a koje je Ministarstvo ekonomije moralo da ima, jer je bilo zaduženo da uređuje i reguliše sektor energetike. Ministarstvo kapitalnih investicija je 01.04.2022. godine na mejl revizora dostavilo neovjereni tabelarni pregled od Crnogorskog operatora tržista električne energije doo, bez jasnog objašnjenja kako su, kome i u kojim iznosima raspodijeljena budžetska sredstva u iznosu od 3.000.000,00€.

U tabelarnom pregledu je prikazano da su povlašćeni proizvođači 2020. godine proizveli električne energije u tržišnoj vrijednosti od 18.896.829,82€, a subvencija za te proizvođače je isplaćena u iznosu od 19.425.422,09€ kroz naknade uračunate u račune građana za električnu energiju + subvencija iz budžeta Ministarstva ekonomije koja je za te proizvođače uplaćena Crnogorskom operatoru tržišta električne energije doo u iznosu od 3.000.000,00€. Povlašćeni proizvođači su 2020.godine za proizvedenu električnu energiju dobili ukupno 41.322.251,91€. Povlašćenim proizvođačima je bila veća subvencija za 22.425.422,09€ od tržišne vrijednosti proizvedene električne energije tih proizvođača (18.896.829,82€).

Preporuka:

- **Preporučuje se da Ministarstvo kapitalnih investicija, kao pravni sljedbenik Ministarstva ekonomije, preispita opravdanost dosadašnjeg načina davanja subvencije za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i na osnovu egzaktnih podataka definiše jasne i transparentne kriterijume za određivanje visine subvencije za podsticanje proizvodnje iz obnovljivih izvora energije.**

23. Izdaci po osnovu ugovora o djelu

Shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, na računu izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu (pozicija 419-1) evidentiraju se planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje (varanti/alokacije), ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke po osnovu isplata ugovora o djelu.

Na navedenoj poziciji su iskazani izdaci u iznosu od 229.943,46€. Uvidom u izvore sredstava je utvrđeno da su izdaci iskazani na ovoj poziciji finansirani iz budžeta u iznosu od 62.842,32€, donacija 84.219,14€ i kredita 82.882,00€.

Iz budžetskih sredstava su isplaćeni ugovori u ukupnom iznosu od 62.842,32€ od čega su izdaci po osnovu ugovora o djelu isplaćeni u iznosu od 56.515,71€ dok su po osnovu ugovora o dopunskom radu isplaćeni izdaci u iznosu od 6.326,61€.

Isplaćeni izdaci po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 56.515,71€ se odnose na isplate po osnovu zaključenih ugovora o djelu za 22 lica. Po tom osnovu su isplaćeni izdaci u neto iznosu od 52.479,00€, porez 3.507,87€ i prirez 528,84€. Revizijom je utvrđeno da su navedeni ugovori zaključivani na period **od mjesec pa i do 12 mjeseci**. Po osnovu zaključenih ugovora licima su na godišnjem nivou isplaćene naknade u neto iznosu od **70,00€ pa do 4.986,00€.**

Ugovori o djelu su zaključeni zbog obavljanja zadataka koji se odnose na tehničku pripremu materijala iz oblasti nacionalnog brenda, učestvovanja u pripremi tenderske dokumentacije za realizaciju projekata Crnogorske kuće, upravljanje sajtom nacionalni brend, učestvovanjem u pripremi dokumentacije u vezi projekta u okviru obaveza predviđenih u pregovaračkim poglavljima iz oblasti energetike i energetske efikasnosti, praćenje realizacije projekata, i aktivnosti na realizaciji prekograničnih energetskih infrastrukturnih projekata, davanje pravnih smjernica u postupku razvoja informacionog sistema, koordinacije rada u kabinetu, izrade propisa u oblasti infrakture kvaliteta, pripreme dokumentacije za projekat, poslova vezanih za učestvovanje u aktivnostima koje proističu iz članstva u energetskoj zajednici, učestvovanja u pripremi dokumentacije u vezi projekata u okviru obaveza predviđenih pregovaračkim poglavljima, učestvovanje u pripremi programa i protokola o međunarodnoj saradnji u oblasti energetike i energetske efikasnosti, implementacije elektronske baze podataka, sređivanje baze podataka za žigove i jačanje IT strukture, koordinacije rada u kabinetu i obavljanje drugih poslova iz djelokruga Ministarstva ekonomskog razvoja, i sl.

Obzirom da su gotovo svi ugovori o djelu zaključeni sa opisom poslova koji spadaju u osnovnu djelatnost poslodavca, dakle o poslovima koji su morali biti sistematizovani u opisima poslova radnih mjesta iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva ekonomije državni revizor konstatuje da zaključivanje ugovora o djelu za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala radni odnos u tom organu.** Zakonom je dalje propisano da je državni službenik lice koje u državnom organu vrši informatičke, materijalno-finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, a da su namještenici lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu radi vršenja pomoćnih i drugih poslova.

Na ovoj poziciji su takođe iz budžetskih sredstava isplaćeni izdaci po osnovu ugovora o dopunskom radu u iznosu od **6.326,61€.** Navedeni izdaci se odnose na isplate dopunskog rada za 3 zaposlena i to najviše do jedne trećine punog radnog vremena u cilju obavljanja poslova koji se odnose na implementaciju obaveza na osnovu Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog korona virusa. Po ovom osnovu su isplaćene zarade za dopunski rad u neto iznosu od 4.500,00€ na koje su obračunati porezi i doprinosi u iznosu od 1.746,63€ i prirez 79,92€. **Iako ugovor o dopunskom radu predstavlja vrstu ugovora o radu definisanu Zakonom o radu navedeni izdatak je trebalo isplatiti sa pozicije zarada, bez obzira na činjenicu što je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima precizirano da se u ovim slučajevima zaključuje ugovor o dodatnom a ne dopunskom radu.**

Preporuka:

- **Potrebno je da subjekt revizije u konkretnim slučajevima zaključuje ugovore o dodatnom radu saglasno odredbama člana 79[23] Zakona o državnim službenicima i namještenicima i da izdatke po osnovu istih isplaćuje sa pozicije bruto zarada.**

Iz donacija su isplaćeni izdaci po osnovu ugovora o djelu za 6 lica u ukupnom iznosu od 84.219,14€. Navedeni izdaci su se odnosili na naknade u neto iznosu od 78.435,24€, porez 4.992,89€ i prirez 791,01€. Revizijom je utvrđeno da su na ovoj poziciji evidentirani izdaci po osnovu **angažovanja 3 lica (80.719,14€) a da je osnov angažovanja SPECIAL CONDITIONS (specijalni uslovi propisani generalnim ugovorom o donaciji koji ne predstavljaju ugovorni osnov za angažovanje lica a iskorišćeni su kao ugovorna forma)**. SPECIAL CONDITIONS kao osnov angažovanja **3 lica je zaključen na engleskom jeziku na period od 04.01.2016. do 04. jula 2020. godine (54 mjeseca)** i to za konsultante po osnovu realizacije Projekta Energetske efikasnosti u javnim zgradama – faza II, pri čemu su na ime njihovog angažovanja mjesečni izdaci isplaćivani u iznosu od 1.500€ do 3.000,00€ odnosno **od 81.750,00€ pa do 162.000,00€ po osobi za naznačeni period.** Pored navedenih ugovora iz sredstava donacije su isplaćeni izdaci za 3 ugovora o poslovno – tehničkoj saradnji na ime pružanja intelektualnih usluga – stručne podrške za potrebe izrade nacionalnog softvera za proračun energetskih karakteristika zgrada u iznosu od **3.500,00€. Na sve isplaćene naknade iz sredstava donacije su obračunati i plaćeni samo porez i prirez.**

Iz kredita su isplaćeni izdaci u ukupnom iznosu od iznosu od 82.882,00€ od čega je iznos od 23.435,53€ knjižen na osnovu rješenja dok se iznos od 59.446,47€ odnosi na isplate po **instrukcijama Ministarstva finansija – Kancelarije za tehničku podršku** na ime realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u CG (MEEP“ P165509 – Loan; IBRD 8870 ME) na osnovu kojih se vrše isplate naknada za 2 lica angažovana na tom projektu. Pomenutim licima su obračunati i plaćeni svi porezi i doprinosi a obzirom da je provjerom IOPPD obrazaca utvrđeno da su navedena lica prijavljena pod šifrom 48 može se zaključiti da su ista angažovana po ugovorima o djelu (nezaposlena lica), obzirom da ugovori nisu bili priloženi u dokumentaciji Ministarstva. Ukupni mjesečni izdaci (neto + porezi, doprinosi + prirez) na ime isplata navedenim licima su se kretali od 2.000 do 3.078,00€. Shodno instrukcijama lica su angažovana kao projekt koordinator i specijalista tehničke energetske efikasnosti i zaštite životne sredine.

[23] Dodatni rad
Član 79
Državni službenik, odnosno namještenik može van radnog vremena, po prethodno dobijenom pisanom odobrenju starješine državnog organa, obavljati poslove ili pružati usluge fizičkom ili pravnom licu, samo ako nad tim djelatnostima, odnosno radom državni organ u kojem radi ne vrši nadzor ili ako takav rad nije zabranjen posebnim zakonom i ne predstavlja sukob interesa ili prepreku za uredno vršenje redovnih zadataka, odnosno ne šteti ugledu državnog organa.
Državni službenik, odnosno namještenik može, uz prethodno obavještavanje starješine državnog organa, obavljati rad u naučno-istraživačkoj, pedagoškoj i humanitarnoj djelatnosti, objavljivati stručne radove i obavljati poslove predavača na stručnim seminarima i savjetovanjima.

Iz kreditnih sredstava su isplaćeni izdaci u iznosu od 23.435,53€ uz koji je **priložen izvještaj čija se jedna stavka odnosi na plaćanja na ime konsaltinga (PMU Consultant)** što se ne može smatrati validnim osnovom za pravdanje navedenog plaćanja.

Na osnovu podataka do kojih se došlo u postupku revizije je utvrđeno da je Ministarstvo na ugovorene neto naknade u iznosu od 130.914,24€ (budžet 52.479,00€ i donacije 78.435,24€) obračunavalo i plaćalo samo porez i prirez. Takođe, u dokumentaciji u koju je revizori imali uvid, navedena lica nisu dostavljala dokaze o svom radno – pravnom statusu, **obzirom da se porez i prirez po navedenim ugovorima obračunavaju i plaćaju samo u situaciji u kojoj su angažovana lica zaposlena kod drugog poslodavca**. Obračun poreza i doprinosa po osnovu ugovora o djelu su različiti obzirom na radno pravni status lica koja mogu da budu nezaposlena, na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, odnosno da rade kod drugog poslodavca.

U narednoj tabeli je dat prikaz obračuna poreza i doprinosa za nezaposlena lica i lica koja se nalaze na evidenciji ZZZ po osnovu zaključenih ugovora o djelu, na osnovu kog se zaključuje da su po ovom osnovu **manje obračunati porezi i doprinosi i do 46.705,01€[24].**

UGOVOR O DJELU	NEZAPOSLENO LICE	LICE KOD ZZZCG	ZAPOSLENO LICE
NETO	130,914.24	130,914.24	130,914.24
POREZ	11,717.00	10,393.95	8,802.13
DOPRINOSI PIO	26,688.72	23,675.10	
DOPRINOSI ZDRAVSTVO	16,664.18	0.00	
PRIREZ	1,757.55	1,559.09	1,320.32
UKUPNO	187,741.70	166,542.38	141,036.69
MANJE OBRAČUNATO	**46,705.01**	**25,505.69**	

Preporuka:

- **Preporučuje se da subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu pribavi dokaz o radno – pravnom statusu angažovanih lica i da shodno važećoj zakonskoj regulativi vrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa. Takođe, obračunate i plaćene poreske obaveze potrebno je iskazati u IOPPD obrascima pod posebnim šiframa (47, 48 i 79).**

Ministarstvo se prilikom zaključivanja ugovora o djelu ne poziva na pravni osnov tj. zakonsko utemeljenje za zaključivanje istog. Zakonom o obligacionim odnosima je u članu 669 precizirano da se poslenik (preduzimač, izvođač radova) obavezuje da obavi određeni posao (izrada ili opravka neke stvari ili izvršenje nekog fizičkog ili intelektualnog rada i sl.) a naručilac se obavezuje da mu za to plati naknadu.

Revizijom je utvrđeno da su gotovo svi ugovori zaključeni sa opisom poslova koji spadaju u osnovnu djelatnost poslodavca, dakle o poslovima koji su morali biti sistematizovani u opisima poslova radnih mjesta iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva. Na osnovu naprijed navedenog se konstatuje da zaključivanje ugovora o djelu za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala**

[24] Ovdje su uzeti u obzir samo ugovori koji su isplaćeni u 2020. godini, bez obračuna poreza i doprinosa koji su trebali biti isplaćeni po SPECIAL CONDITIONS-ima iz ranijeg perioda, čime bi navedeni obračun bio značajno veći.

radni odnos u tom organu. Zakonom je dalje propisano da je državni službenik lice koje u državnom organu vrši informatičke, materijalno-finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, a da su namještenici lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu radi vršenja pomoćnih i drugih poslova.

U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije angažuje veći broj izvršilaca po ugovorima o djelu **puno radno vrijeme i duži vremenski period**, pa se može zaključiti da subjekt revizije ne pravi razliku između zapošljavanja i angažovanja lica po ugovoru o djelu. Na osnovu naprijed navedenog se konstatuje da ovakav način angažovanja lica dovodi do **negativnih posledica koje se ogledaju u pravnoj i socijalnoj nesigurnosti, što u konačnom može da dovede do sudskog epiloga.**

Uvidom u finansijski plan i izvršenje kako Ministarstve ekonomije tako i drugih subjekata revizije je uočena praksa planiranja značajnih izdataka na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu ugovora o djelu čime se daje prostor za angažovanje lica putem ugovora o djelu na način kako je to utvrđeno u postupku revizije. Revizijom je utvrđeno da je Ministarstvo ekonomije u 2020. godini na ovoj poziciji iskazalo 229.943,46€ izdataka.

Revizijom je utvrđeno da u organima državne uprave nije uspostavljen adekvatan nadzor i kontrola sprovođenja zaključenih ugovora. Nijesu definisana jedinstvena pravila i procedure u pogledu angažovanja (izbora) lica putem ugovora, visine naknade, trajanja ugovora, izvještavanja o obavljenom poslu, potrebnih stručnih kvalifikacija i sl., tako da nije obezbijeđeno da će se ugovoreni poslovi obaviti na najbolji način i po najboljoj cijeni.

U postupku revizije su takođe utvrđene i određene nedosljednosti po pitanju visine naknada angažovanih lica pa je tako utvrđeno da je licu angažovanom "radi koordinacije rada u kabinetu i obavljanju drugih poslova iz djelokruga Ministarstva ekonomskog razvoja za vrijeme reorganizacije organa državne uprave u period od 07.12.2020. do 31.03.2021. godine utvrđena mjesečna neto naknada u iznosu od 800,00€ što je značajno iznad iznosa zarada državnih službenika i namještenika Ministarstva.

Preporuke:

- **Preporučuje se subjektu revizije da zaključuje ugovore o djelu saglasno važećoj zakonskoj regulative, na službenom jeziku Crne Gore (član 13 Ustava), sa srazmjernom naknadom, shodno potrebama Ministarstva, uz obavezu izvršilaca da dostave izvještaje o sprovedenim aktivnostima po zaključenim ugovorima, uz obezbjeđenje nadzora i kontrole. Posebno treba voditi računa da se ugovorima o djelu mogu angažovati lica za obavljanje poslova koji nisu iz opisa poslova državnih službenika i namještenika tj. samog Ministarstva.**

- **Preporučuje se da Ministarstvo finansija prilikom planiranja budžeta kako Ministarstva ekonomije tako i ostalih državnih organa i organa državne uprave treba da analizira mogućnost da smanji planirana sredstava na poziciji 4191 -planirani iznosi (aproprijacije), mjesečno ili kvartalno odobravanje potrošnje (varanti/alokacije), ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke po osnovu isplata ugovora o djelu a poveća planirana sredstva na poziciji 411 - bruto zarada, čime bi se stvorio osnov za rješavanje pravnog statusa**

ovih lica, dovelo do pravne i socijalne sigurnosti zaposlenih i ispoštovala činjenica da poslove iz nadležnosti organa obavljaju državni službenici i namještenici koji za svoj rad bivaju plaćeni.

24. Izrada i održavanje softvera

Tekući budžet na poziciji 419-3-Izrada i održavanje softvera je iznosio 32.437,00€ a izvršenje je bilo 149.689,01 €. Izvori finansiranja su budžetska sredstva i kredit.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	32.437,00	7.498,86
Kredit	0,00	140.190,15
∑	32.437,00	147.689,01

Uzorkom su dati izdaci (izvršenje) u iznosu od 112.440,15 € čiji su izvor finansiranja kreditna sredstva.
Kontrolisani izdaci se odnose na plaćeni avans u iznosu od 112.440,15 € primaocu "Alarm automatika" doo – Hrvatska, shodno Ugovoru za nabavku opreme i izvođenje radova na uspostavljanju sistema za energetski monitoring u javnim objektima-I faza. "Alarm automatika" doo je dostavila garanciju kao osiguranje avansa. Prilikom revizije nijesu utvrđene nepravilnosti.

25. Osiguranje

Realizacija izdataka sa računa 4194-osiguranje u 2020. godini iznosi 510,95€.

Za potrebe Jedinice za implementaciju „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama-faza II" izvršeno je plaćanje **nefiskalnog računa** – faktura broj 98/20 izdatog od firme „Marsin" Podgorica (žiro račun 520-9230-30), za usluge registracije privatnog motornog vozila, a u skladu sa dopisom broj 005-302/20-4725/2 od 27. novembra 2020. godine. Plaćanje je izvršeno po ugovoru o djelu br. 0601-141/15 od 11. februara 2016. godine potpisanog sa S.Š.

Jedinica za implementaciju „Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama- faza II" finansira odobrene troškove iz sredstava „KfW banke u skladu sa Posebnim ugovorom br. 0601-278671, od 26. decembra 2014. godine, potpisanim između Ministarstva ekonomije i KfW banke i Aneksom ugovora br. 0601-141/11 od 09.02.2016. godine, potpisanog između Ministarstva ekonomije i KfW banke, preko računa br. 2345011-290-02010658 kod „CKB" AD Podgorica.
Evidentiranje i plaćanje predmetnog izdatka za registraciju privatnog motornog vozila nije trebalo platiti jer se ne radi o službenom vozilu već o vozilu vlasništvo fizičkog lica koje uz to nije zaposleno u Ministarstva ekonomije.

Preporuka:

- **Potrebno je da Ministarstvo vrši evidentiranje svih izdataka na osnovu adekvatne finansijske dokumentacije.**

26. Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama

Revizijom uzorkom datog izdatka obuhvaćane su plaćanja godišnje kontibucije „CEFT -i za 2021. godinu u iznosu od 58.142,93€ kao i plaćanja međunarodnoj telekomunikacionoj uniji u iznosu od 38.206,53€ za period jul 2019 – mart 2020. godine.

Državnom revizoru je stavljena na uvid dokumentacija sa podnijetim zahtjevima za plaćanje od strane ova dva dobavljača. Zahtjevi za plaćanje nijesu ovjereni pečatom iako postoje dva potpisa-službenika za odobravanje i službenika za ovjeravanje. Državni revizor konstatuje da postoji pravni osnov za isplatu oba izdatka kao i interni akt koijm se preciziraju ta plaćanja. Plaćanja su izvršena sa dva budžetska programa i to sa programa 1621-Elektronske komunikacije, radio spekta i poštanska djelatnost i 3061-Spoljna trgovina i ekonomski odnosi na inostranskom. Uzorkom je obuhvaćeno 36,98% od ukupnog iznosa isplaćenih izdataka sa te pozicije.Godišnja plaćanja prema „CEFT“-i su izvršena shodno Odluci zajedničnog komiteta „CEFTA“ broj 01/2018 dok su plaćanje prema Međunarodnog telekomunikacionoj agenciji izvršena prema usvojenoj Konvenciji Međunarodne telekomunikacione agencije.

27. Ostali transferi institucijama

Revizijom uzorkom dobijenog izdatka obuhvaćana su plaćanja „Radio difuznom centru“ u iznosu od 386.689,29€, plaćanje prema „Institutu za standardizaciju“ u ukupnom iznosu obuhvaćenim uzorkom od 140.825,11€ kao i „Akreditacionom tijelu“ u iznosu obuhvaćenim uzorkom od 80.972,45€ što ukupno iznosi 608.486,85€. Izdaci su pravdani urednom i potpunom dokumentacijom. Zahtjevi za plaćanja i broj dokumenta se poklapaju iako na pojedinim zahtjevima nema pečata subjekta revizije što nije u skladu sa tačkom 10. Uputstva o radu državnog trezora. Dostavljeni su izvještaji o radu 2020. godinu od strane“ Akreditacionog tijela“ i „Instituta za standardizaciju“.

Takođe izdatak od 38.689,29€ isplaćen „Radio difuznom centru“ je isplaćen na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 01-4352/1 od 17. marta 2017. godine gdje je naloženo da se vrši transfer izdataka u periodu od 2017-2021. godine. „Radio difuzni centar“ je dostavio i Izvještaj o emiterima koji su stekli pravo na državnu pomoć Minitarstva ekonomije br-02-101 od 17. januara 2020. godine koji je služio kao osnov za isplatu tih sredstava.Od ukupno opredijeljenih 400.000,00€ iznos je umanjen za 13.310,71 € jer su pojedini emiteri izgubili pravo na državnu pomoć u vidu isplate dugovanja koja imaju prema „Radio difuznom centru“ jer nijesu ispunili obaveze prema istom u 2019. godini.

Isplata je izvršena shodno Rješenju Ministarstva ekonomije br. 01-350/20/229/2 od 22. januara. 2020. godine kojim se odobrava isplata sa računa državnog trezora .

U postupku revizije je utvrđen spisak emitera koji su ostvarili pravo na državnu pomoć isplaćenu u 2020. godini a imaju dugovanja sa stanjem na dan 15. januar 2020. godine (shodno podnijetom Izvještaju) : „Vijesti“ iznos od 209.391,28€, „Radio Antena M“ iznos od 45.963,84€, „Tv Pink“

(Nova M) iznos od 13.134,39€, „Radio Bijelo Polje“ iznos od 9.665,18€, „Tv Prva“ dug 8.480,46€, „Radio Pljevlja“ dug od 8.286,92€ i „Radio Berane“ iznos od 6.756,77€.

U toku vršenja revizije nijesu od strane subjekta revizije dostavljene analitičke kartice stanja duga „Radio difuznog centra“ radio emiterima, već je kao pouzdan osnov uzeta tabela u datom izvješaju koji je potpisan od strane odgovornog lica „Radio difuznog centra Crne Gore“. Takođe, shodno Zakonu o kontroli državne pomoći, subjekt revizije nije dostavio niti jedan dopis koji je upućen „Agenciji za zaštitu konkurencije“,niti bilo kakav izvještaj istog organa kojim bi se izvršila provjera da li korisnici državne pomoći (javni emiteri) postupaju u skladu sa odredbama Zakona o državnoj pomoći niti smo došli do podatka da je ista Agencija izvršila detaljnu provjeru o izricanju mjere privremene obustave dodjele državne pomoći kao ni eventualnih zloupotreba ako ih je bilo**.**

Isplata je izvršena sa programa 1621 – Program elektronske komunikcije, radio spektar i poštanska djelatnosti.

„Institutu za standardizaciju“ se isplaćivao izdatak na osnovu zaključenog ugovora izmedju Ministarstva ekonomije i „Instituta za standardizaciju“ br. 009-328/20-731/5 od 01.04.2020 godine kojim je Institut bio dužan donijeti 2.200 međunarodnih standarda i srodnih dokumenata.

Isplate su vršene sa programa Ministarstva ekonomije-budžetski program -Elektronske komunikacije, radio spektar i poštanska djelatnost , razvoj i usvajanje standarda i programa akreditacija. Osnov za plaćanje prema „Akreditacionom tijelu“ preko programa akreditacija sadržan je u Zakonu o budžetu za 2020. godinu.

28. Izdaci za opremu

Tekući budžet na poziciji 441-5-Izdaci za opremu je iznosio 6.401,00 € a izvršenje je bilo 6.365,30€. Izvori finansiranja su budžetska sredstva i donacija.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	6.400,00	1.996,50
Donacije	1,00	4.368,80
∑	6.401,00	6.365,30

Revizijom je kontrolisano 100% od realizovanih izdataka.

Iz sredstava donacije izvršena su plaćanja za nabavke:
-4 stolice “CATA099” čija je ukupna vrijednost 1.198,80€. Nabavka je izvršena prema računu broj 001-46 od dobavljača “Dr Trade” doo, u okviru ugovora ITALME 19 koji je finansiran od strane Evropske unije.
-1 stolica “PLAY 190” čija je vrijednost 230,00€ prema predračunu br. 10-85 od istog dobavljača, u okviru ugovora ITALME 96 koji je finansiran od strane Evropske unije.
-2 laptop-a ukupne vrijednosti 2.940,00€ prema predračunu br PR200917 od dobavljača “Hard Mont” doo, za implementaciju projekta No. 225- Quality Network of Sustainable Tourism-

ONeST koji se realizuje u okviru IPA Jadransko- jonskog Interreg V-B Adrion programa 2014-2020.

Iz budžetskih sredstava nabavljeno je:
-2 gigabitna prekidača "AT-x510L-28GT-50" čija je ukupna vrijednost 1.766,60€ i 2 kabla "AT-SP10TW1" čija je ukupna vrijednost 229,90€ prema predračunu br. 023/10 od dobavljača "Čikom" doo iz Podgorice.

Nabavka kancelarijskog namještaja u vrijednosti 230,00€, i kompjuterske opreme u vrijednosti 4.936,50€ je plaćena sa osnovu predračuna.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da plaćanja vrši nakon što se dobije pismena potvrda da je roba isporučena.**

29. Izdaci za investiciono održavanje

Tekući budžet za 2020. godinu na poziciji 441-6-Izdaci za investiciono održavanje je iznosio 2,00€ a izvršenje je iznosilo 6.804.360,44€. Izvori finansiranja su budžetska sredstva i kredit.

Izvor finansiranja	Tekući budžet	Izvršeno
Budžet	1,00	0,00
Kredit	1,00	6.804.360,44
∑	2,00	6.804.360,44

Uzorkom su dati izdaci (izvršenje) u iznosu od 6.753.249,05€. Revizor je uzorak proširio na 6.804.360,44 € tj. 100% izvršenja.

Iz kreditnih sredstava plaćeni su izdaci koji se odnose na:

- radove na zdravstvenim objektima u Beranama, Plavu i Rožajama u iznosu od 32.017,23€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-18-1.1.1. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje broj 79 od 27. marta 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku;

- radove na zdravstvenim objektima u Baru i Ulcinju u iznosu od 317.969,26€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-19-1.1.2. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje br. 75 od 17. marta 2020.godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i prve privremene situacije (First interim payment) od primaoca "LD Gradnja" doo;

- radove na zdravstvenim objektima u Beranama, Plavu i Rožajama u iznosu od 122.318,83€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No

MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-18-1.1.1. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje broj 74 od 28.februara 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i završne isplate (Final payment) od primaoca "Roaming Montenegro" doo;

- radove na vrtiću "Naša radost" Herceg -Novi u iznosu od 329.671,46€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu računa od primaoca "Roaming Montenegro" doo (Invoice 20200122, Advance payment – January 2020) od 22. januara 2020 godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 26.februara 2020. godine;

- radove na zdravstvenim objektima u Baru i Ulcinju u iznosu od 495.829,68€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-19-1.1.2. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje br. 76 od 23.marta.2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku;

- radove na zdravstvenim objektima u Risnu, Kotoru i Tivtu u iznosu od 205.556,06€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-20-1.1.3. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje br. 89 od 16.juna 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i fakture od primaoca "LD Gradnja" doo (Advance Invoice Mo 23/20 od 08. juna 2020. godine);
- radove na zdravstvenim objektima u Baru i Ulcinju u iznosu od 238.094,10€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-19-1.1.2.Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje broj 103 od 16. septembra 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i treće privremene situacije (Third interim payment) od primaoca "LD Gradnja" doo;

- radove na vrtiću "Naša radost" Herceg Novi u iznosu od 254.973,86€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu prve privremene situacije od primaoca "Roaming Montenegro" doo (First Interim Payment) od 29. septembra 2020 godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 14. oktobra 2020. godine;

- radove na školskom objektu u iznosu od 19.094,16€ u svrhu realizacije projekta/programa: "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu završnog plaćanja od primaoca "Fidija" doo (Final Payment) od 04. avgusta 2020. godine i dokumenata KfW banke pod nazivom – Statement of account od 07. septembra 2020. godine;

- radove na zdravstvenim objektima u Risnu, Kotoru i Tivtu u iznosu od 296.928,91€ u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-20-1.1.3. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje broj 106 od 30. septembra 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i fakture od primaoca "LD Gradnja" doo (First interim payment od 04. septembra 2020. godine;

- radove na zdravstvenim objektima u Baru i Ulcinju u iznosu od 1.119.968,41€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je

plaćen na osnovu druge privremene situacije od primaoca "Ramel" doo (II Interim Payment Application) od 28. septembra 2020 godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 02. novembra 2020. godine;

- radove na zdravstvenim objektima u Risnu, Kotoru i Tivtu u iznosu od 216.813,55 € u svrhu realizacije Drugog projekta energetske efikasnosti u Crnoj Gori po ugovoru – Contract No MNE-MEEP2-8870-ME-RFBN-W-20-1.1.3. Izdatak je plaćen prema Instrukciji za plaćanje broj 114 od 03. novembra 2020. godine koju je dostavilo Ministarstvo finansija – Kancelarija za tehničku podršku i fakture od primaoca "LD Gradnja" doo (Second interim payment od 20. oktobra 2020. godine;

- radove na školskim objektima u iznosu od 48.846,06€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu računa od primaoca "Roaming Montenegro" doo (Final Payment) od 11. marta 2020. godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 10. decembra 2020. godine;

- radove na vrtiću "Naša radost" Herceg Novi u iznosu od 210.567,51€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu računa od primaoca "Roaming Montenegro" doo (Second Interim Payment) od 25. novembra 2020. godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 11. decembra 2020. godine;

- radove na obrazovnim, socijalnim i administrativnim objektima u iznosu od 734.134,15€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu druge privremene situacije od primaoca "Ramel" doo (I Interim Payment Application) od 25. jula 2020. godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 20. avgusta 2020. godine;

- radove na obrazovnim, socijalnim i administrativnim objektima u iznosu od 1.200.062,07€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu treće privremene situacije od primaoca "Ramel" doo (III Interim Payment Application) od 27. novembra 2020 godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 14. decembra 2020. godine;

- radove na obrazovnim, socijalnim i administrativnim objektima u iznosu od 961.515,14€ u svrhu realizacije projekta/programa : "Energy Efficiency Programme in Public Buildings – phase II". Izdatak je plaćen na osnovu fakture od primaoca "Ramel" doo (Invoice 20201505) od 15. maja 2020. godine i dokumenta KfW banke pod nazivom – Statement of account od 10. Juna 2020. godine.

U postupku revizije kod ove budžetske pozicije nijesu utvrđene nepravilnosti.

30. Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti

Realizacija izdataka sa računa 441-8 -Izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti za godinu za koju je izvršena revizija kod Ministarstva ekonomije iznosi 156.690,87€.

U skladu sa članom 5 Zakona o Investiciono-razvojnom fondu Crne Gore A.D. („Sl. CG“, br. 88/09 od 31.12.2009. i br 40/10 od 22.07.2010. godine), a u skladu sa članom 44., čl. 60 i čl. 84. stav 2 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 38/03, 22/08 i 42/11) a po predhodno dobijenom Rješenju Komisije za tržište kapitala broj 02/2e-6/2-20 od 19.06.2020. godine, subjekat revizije je donio 26. juna 2020. godine 3 Odluke (broj 004-305/20-2980/4; broj 004-305/20-2980/5 i broj 004-305/20-2980/6) da se raspoloživa slobodna novčana sredstva Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, čiji je pravni sledbenik Ministarstvo ekonomije – Direktorat za investicije, razvoj malih i srednjih preduzeća i upravljanje EU fondovima, prenesu na žiro-račun IRF-a. Ukupan iznos prenesenih sredstava iznosi 156.690,87€.

Realizacija izdataka je izvršena u skladu sa zakonom.

31. Otplata obaveza iz prethodnih godina

Na računu otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na sve izdatke nastale po osnovu isplate kojima se izmiruju obaveze iz prethodnog perioda.

Sredstva za isplatu obaveza planirana su Zakonom o budžetu za 2020. godinu u iznosu od 606.657,38€ a realizovana u iznosu od 606.656,38€.

Sudski sporovi i prinudna naplata su isplaćeni u 2020. godini u iznosu od 606.656,38€ i isti su isplaćeni sa programa Administracija i pozicije 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda. Od navedenih sudskih troškova najveći dio u iznosu od 376.327,56€ se odnosi na “MPC Comerc” po osnovu tužbe za ugovor o koncesiji na ležištu Dubovica. Većina ostalih izvršenja se odnosi na tužbe za eksproprijacije zemljišta.

Revizijom uzorkom dobijenog datog izdatka obuhvaćana su plaćanja sa programa administracija u ukupnom iznosu od 458.346,02€ za šest linija izdataka. Uzorak je proširen shodno revizorskoj procjeni.

Plaćanja sa ove pozicije su vršena a na osnovu pravnosnažnih rješenja o izvršnosti od strane Javnog izvršitelja po uredno podnijetim predlozima opunomoćenika izvršnih povjerilaca „MCP commerc“, N. O., konzorcijuma „Montesolar-sunderland“, izvršnog povjerioca G. Dž. i „Igalopromet“ d.o.o. protiv države Crne Gore kao izvršnog dužnika. Dostavljene su kopije rješenja o izvršenju na osnovu kojih je Državni trezor bez zahtjeva za plaćanje ovog subjekta revizije sa pozicije vršio plaćanja po izvršnim rješenima. Uz Rješenja o izvršenju nijesu dostavljene pravosnažne sudske odluke redovnih sudova.

Revizijom je utvrđeno da su plaćanja vršena istog dana kao što je i navedeno u evidencijama ali da su ona znatno veća u odnosu na one iznose koje su po rješenjima trebali platiti. Državni revizori **nijesu** dobili na uvid dokumetaciju koja bi opravdala zašto su isplaćivani veći iznosi neo što je rješenjima utvrđeno.Dobavljaču „MCP Commerc“ je ispaćen iznos od 376.327,56€ , dok u izvršnom rješenju broj I 1234/20 od 11. novembra 2020. godine naloženo da se isplati (sa glavnim dugom, zateznom kamatom i troškovima postupka) ukupni iznos od 293.929,27€ što je za 82.398,29€ više nego što piše u konačnom rješenju o izvršenju. Pravosnažnom presudom

Osnovnog suda u Podgorici P4047/18 od 09. decembra 2019. godine je presuđeno da se isplati iznos od 427.564,43€ (sa zateznom kamatom od dana izrade nalaza vještaka do konačne isplate).

Predmet spora su naknade stvarne štete koja se sastoji u troškovima i izdacima vezanim za izradu elaborata, otvaranje ležišta, izgradnju pristupnog puta i probnu proizvodnju ukrasnog kamena, nastale kao posljedica realizacije ugovornih obaveza iz ugovora o koncesiji br.01-1235/1 od 18. septembra 2009. godine gdje je pravnosnažnom presudom Osnovnog suda u Podgorici P 4047/18 od 09. decembra 2019. godine presuđeno da se isplati iznos od 427.564,43€ eura, sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos od dana izrade nalaza i mišljenja vještaka 02. oktobra 2015.godine pa do konačne isplate, te iznos od 154.957,55€ na ime zakonske zatezne kamate obračunate na iznos glavnog duga od dospjelosti do dana izrade nalaza i mišljenja vještaka 02.oktobra 2015.godine, sve prednje u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Ugovor o toj koncesiji nije dostavljen kako ni ostala dokumentancija koju subjekt revizije nema u posjedu već se po njihovom kazivanju nalazi kod „Zaštitnika imovinsko pravnih interesa Crne Gore“.

Izvršnom poveriocu N. O. kao i njenim zastupnicma je u rješenju o izvršenju I. 741/20 utvrđeno pravo na ukupnu naknadu po osnovu glavnog duga, zateznih kamata i troškova postupku iznos od 28.149,58€, dok je isplaćen iznos od 30.480,16€ što je za 2.330,58€ više.

Izvršnom poveriocu „Konzorcijum Montesol“ kao i zastupnicma je u rješenju o izvršenju I 1053/20 utvrđeno pravo na ukupnu naknadu po osnovu glavnog duga, zateznih kamata i troškova postupku iznos od 795,60 dok je isplaćen iznos od 810,60€ što je za 15,00€ više.

Izvršnom poveriocu G. Dž. kao i njenim zastupnicma je u rješenju o izvršenju I.77/20 utvrđeno pravo na ukupnu naknadu po osnovu glavnog duga, zateznih kamata i troškova postupka iznos od 26.574,39€ dok je isplaćen iznos od 27.926,99 što je za 1.352,60€ više u odnosu na rješenjem navedeno.

Izvršnom poveriocu „Igalopromet“ doo je Rješenjem o izvršenju I br 79/2020 od 31.01.2020. godine utvrđeno pravo na ukupnu naknadu po osnovu glavnog duga, zateznih kamata i troškova postupka u ukupnom iznosu od 21.606,32€ dok je istog dana isplaćen iznos od 22.800,71€ što je za 1.194,39€ više u odnosu na rješenjem određeno.

Plaćanja su izvršena odmah po prijemu rješenja tako da nije mogla teći zatezna kamata, a nije dostavljena druga dokumentacija pa ostaje nejasno zbog čega su veći ukupni izdaci po jednoj transakciji u odnosu na iznos koji je dat konačnom i pravosnažnom sudskom odlukom.

Dakle, revizijom datih izdataka obuhvaćenom uzorkom na kontu 4630 je utvrđeno da je izvršnim povjeriocima isplaćen veći iznos u odnosu na onaj koji stoji u datim rješenjima kumulativno za 87.290,86€ a u postupku revizije državnom revizoru nije dostavljenja dodatna dokumetnacija kao objašnjenje isplate većeg iznosa.

Na osnovu dostavljene dokumentacije državni revizor izražava uzdržano mišljenje kada su ova plaćanja u pitanju.

V UKUPNI PRIMICI

Ministarstvu ekonomije je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2020. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019, 061/20 od 24.06.2020) u 2020. godini za izdatke opredijeljen iznos od **13.051.523,18€.** U Izvještaju o novčanim tokovima-**I**NT- III za 2020. godinu je prikazano da je Ministarstvu ekonomije za svoje aktivnosti potrošilo **17.467.196,86€** primitaka iz budžeta Crne Gore, i to:

Opšti prihodi budžeta. Iz opštih prihoda budžeta Crne Gore Ministarstvo ekonomije je za svoje tekuće aktivnosti u 2020. godini dobilo i potrošilo **9.719.443,15€.**

Namjenski prihodi kao izvor finansiranja su prikazani u iznosu od **14.772,90€**- prilivi sredstava od polaganja stručnih ispita.

Donacije

Donacija Italije-Region Pulja za IPA projekte u Crnoj Gori i Albaniji po Ugovoru broj: 30-29/2019-3 od 25. septembra 2019. godine u iznosu 1.831.725,00€. Kao izvor finansiranja za aktivnosti Ministarstva ekonomije u 2020. godini prikazan je iznos od 564.988,55€. Donacija je opredijeljena za realizaciju projekta za poboljšanje energetske efikasnosti javnih objekata.

Krediti

Ugovor o kreditu od 20.000.000,00€ koji je potpisan između **Ministarstva ekonomije i „KFW" korporacije** u decembru 2014.godine, namjenjen je za finansiranje "Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama – faza II". Na dostavljenom skeniranom primjerku na engleskom jeziku nema broja pod kojim je zaveden u Ministarstvu ekonomije. **Iz Kredita od KFW korporacije** su 2020. godini finansirani kapitalni izdaci za realizaciju projekta za poboljšanje energetske efikasnosti zdravstvenih objekata preko Ministarstva ekonomije, u iznosu od **7.167.992,26€.**

Ministarstvo ekonomskog razvoja nije stavilo državnom revizoru na uvid cjelokupnu dokumentaciju o kreditu. Odgovorno lice u subjektu revizije izjavljuje da se originali ugovora o kreditima i donacijama nalaze u Ministarstvu finansija i da je dao na uvid ono šta je dobio iz Ministarstva finansija.

Državni revizor se ne može izjasniti o tačnosti podataka o primicima iz kredita i donacija koji su prikazani u Izvještaju o novčanim tokovima-INT- III Ministarstva ekonomije za 2020. godinu, jer nije dobio na uvid potrebnu traženu dokumentaciju.

32. Koncesije

Ministarstvo ekonomije je imalo veoma značajne nadležnosti i aktivnosti u pripremi i davanju **koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, ugljovodonika, izgradnju hidroelektrana i korišćenje hidropotencijala na malim vodotocima**. Ove koncesije su trebale da budžetu države i lokalne samouprave obezbijede značajne prihode .

U skladu sa članom 13 Zakona o finansiranju lokalne samouprave ("Sl. list CG", br. 3/2019) i članom 59 Zakona o koncesijama ("Službeni list Crne Gore", br. 008/09 od 04.02.2009, i 073/19 od 27.12.2019), koncesiona naknada je prihod budžeta države u iznosu od 30% i lokalne samouprave u iznosu od 70%. Ugovorima sa koncesionarima je definisan i propisan stalni - fiksni dio koncesione naknade, koju koncesionari plaćaju bez obzira da li se vrši eksploatacija, i promjenjivi dio koji zavisi od količina, tržišne cijene i utvrđenog procenta koncesione naknade. Ugovorima su koncesionari obavezani da obezbijede bankarske garancije za izvršenje ugovorenih obaveza.

Ministarstvo ekonomije je bilo obavezno da dodjeljuje koncesije u skladu sa Ustavom Crne Gore, Zakonom o koncesijama, Zakonom o rudarstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 065/08 od 29.10.2008, 074/10 od 17.12.2010, 040/11 od 08.08.2011), Zakonom o energetici ("Službeni list Crne Gore", br. 005/16 od 20.01.2016, 051/17 od 03.08.2017, 082/20 od 06.08.2020), Zakonom o efikasnom korišćenju energije ("Službeni list Crne Gore", br. 057/14 od 26.12.2014, 003/15, 025/19 od 30.04.2019), Zakonom o zaštiti prirode, ("Službeni list Crne Gore", br. 054/16 od 15.08.2016, 018/19 od 22.03.2019), Zakonom o zaštiti potrošača ("Službeni list Crne Gore", br. 002/14, 006/14, 043/15, 070/17, 067/19), Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016), važećim Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018) i podzakonskim aktima koji regulišu ovu materiju.

Ministarstvo ekonomije je, kao koncedent, u skladu sa Zakonom o koncesijama bilo obavezno da vrši redovnu kontrolu izvršenja ugovorenih obaveza koncesionara, posebno kontrolu eksploatacije resursa i plaćanja koncesione naknade. Od početka 2021. godine ova nadležnost je dodijeljena Ministarstvu kapitalnih investicija. Koncesionari su obavezni da koncedentu dostavljaju podatke o eksploatisanim količinama i redovno plaćaju fiksni-stalni i promjenjivi dio koncesione naknade. Neispunjavanje obaveza iz ugovora povlači raskid ugovora i oduzimanje koncesije.

Ministarstvo kapitalnih investicija je sa kašnjenjem, krajem novembra dostavilo traženu dokumentaciju za koncesije koja nije bila kompletna da bi se napravio kompletan uvid u proces vezan za dodjelu koncesija i subvencija za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora.

Državni revizor konstatuje da Ministarstvo ekonomskog razvoja, na pisane zahtjeve državnih revizora, nije pravovremeno dostavilo državnim revizorima ni jedan ugovor o koncesijama ni anekse na ugovore o koncesijama iz svoje nadležnosti, a bilo je u obavezi da to čini redovno u skladu sa članom 25 Zakona Državnoj revizorskoj instituciji ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 028/04 od 29.04.2004, 027/06 od 27.04.2006, 078/06 od 22.12.2006, Službeni list Crne Gore", br. 017/07 od 31.12.2007, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 031/14 od 24.07.2014, 070/17 od 27.10.2017).

Preporuka:

- **Preporučuje se da Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo kapitalnih investicija i drugi subjekti revizije postupaju u skladu sa članom 25 Zakona o**

Državnoj revizorskoj instituciji i redovno bez odlaganja obavještavaju Državnu revizorsku instituciju o predlozima zakona, drugih propisa, opštih akata, pravilnika, naredaba i uputstava, donesenih na osnovu zakona, koji se odnose na upravljanje i korišćenje budžetskih sredstava ili koji mogu imati posljedice na prihode i rashode državnog ili opštinskog budžeta i zaključenju ugovora o korišćenju budžetskih sredstava i državne imovine između subjekta revizije i pravnog ili fizičkog lica, na iznos preko 15.000,00€.

Državni revizor je 15. decembra 2021. godine u Ministarstvu kapitalnih investicija obavio razgovore sa odgovornim licima za rudarstvo i energetiku i energetsku efikasnost na temu koncesija koje su sada u nadležosti Ministarstva kapitalnih investicija. Isti su izjavili su da su naslijedili velike probleme: ilegalnu eksploataciju mineralnih sirovina, nedovoljan inspekcijski nadzor (postoji samo jedan rudarski inspektor), sudske sporove i dr. Nastoje da unaprijede koncesionu politiku. Odgovorno lice u je izjavilo da je Vlada stavila moratorijum na gradnju hidroelektrana na malim vodotocima zbog protesta građana i zbog malog proizvodnog efekta-proizvode svega 1% elektične energije u Crnoj Gori. Ova ovlašćena lica su obećala da u najkraćem mogućem roku odgovore na pitanja i dostave traženu dokumentaciju.

Državni revizor je na osnovu uvida u dostavljenu dokumentaciju utvrdio da je Ministarstvo ekonomije zaključilo do kraja 2020. godine 70 ugovora o koncesijama za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, 28 ugovora o koncesijama za mHE koje proizvode električnu energiju na malim vodotocima, 3 ugovora o koncesijama detaljna geološka istraživanja za ugljovodonike te 3 ugovora za vjetroelektrane.

32.1. Koncesije za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina

Ministarstvo ekonomije je u 2020. godini potpisalo 13 novih koncesionih ugovora za za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, na rok od 30 godina. U 2020. godini nije bilo odobravanja novih koncesionih ugovora za istraživanje ugljovodonika, izgradnju mini hidroelektrana za korišćenje hidropotencijala na malim vodotocima.

Koncesioni ugovori za istraživanje i eksploatiaciju mineralnih sirovina u nadležnosti Ministarstva ekonomije zaključeni u 2020 godini su :

R/B	koncesionar	broj ugovora	datum ugovora	lokacija za koncesionare	opština	fiksna naknada U UGOVORU	varijbilna koncesionanaknada	TRAJANJE UGOVORA U GODIN	MINIM. GODIŠNJA EKSPLOATACIJA MINERALNE SIROVINE U m3
1	UNIPROM BENTONIT	007-304/20-2983/1	25.6.2020	LEŽIŠTE Bijelo Polje - BAR - BENTONIT	BAR	2.184.000,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	100000 tona bentonit
2	IMPERIAL	007-304/20-5148/2	01.12.2020	PODA - BIJELO POLJE - GRAĐ.KAMEN	BIJELO POLJE	1.479.996,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	30.000,00
3	EUROMIX BETON	007-304/20-4789/2	05.11.2020	VELJI ZABIO - BAR - GRAĐEVINSKI KAMEN	BAR	3.321.181,50	NIJE PRECIZIRANO (	30	52.000,00
4	UNIPROM WHITE BAUXITE	007-304/20-2982/1	25.06.2020	MEĐEĐE OPŠTINA NIKŠIĆ - BIJELI BOKSIT, KAMEN I AGREGAT	NIKŠIĆ	2.666.664,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	200000 tona BIJELI BOKSIT, 30000 AGREGATA, 20000 KAMEN
5	EUROMIX BETON	009-304/20-4995/2	30.10.2020	ležište goran - opština bar, min.sirovina kamen	BAR	7.425.150,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	100000 KAMENA
6	KONSTRUKTOR GROUP	016-304/20-4619/2	22.10.2020	KURILO - OPŠTINA BIJELO POLJE - KAMEN	BIJELO POLJE	986.664,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	20000 KAMENA
7	BEMAX	007-304/20-4456/2	12.10.2020	BIOČA OPŠTINA BIJELO POLJE - KAMEN	BIJELO POLJE	1.787.138,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	30000 KAMENA
8	AD MERMER	007-304/20-2766/1	11.06.2020	LEŽIŠTE MALJAT - DANILOVGRAD - KAMEN I MINELANE SIROVINE	DANILOVGRAD	2.806.576,01	NIJE PRECIZIRANO (	30	12790 TEHNIČKI KAMEN + 3000 ARHITEKTONSKO GRAĐEVINSKI
9	TROJAN	007-304/20-4814/2	04.11.2020	VELJA GORANA - BAR- KAMEN	BAR	5.074.272,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	72000 KAMEN
10	BEMAX	007-304/20-4668/2	26.10.2020	MIDOVA KOSA-BUDOŠ NIKŠIĆ - KAMEN	NIKŠIĆ	805.440,00	NIJE PRECIZIRANO (	21	20000 KAMEN I 30000
11	BEMAX	007-304/20-4572/2	19.10.2020	LEŽIŠTE HAJ NEHAJ OPŠTINA BAR - KAMEN	BAR	2.598.802,50	NIJE PRECIZIRANO (	30	50000 KAMENA
12	SAMPETROL	007-034/20-2763/1	11.06.2020	STUPNE OPŠTINA KOTOR - KAMEN	KOTOR	1.479.996,00	NIJE PRECIZIRANO (	30	30000 KAMENA
13	AD LUKA BAR	016-304/20-4651/2	23.10.2020	VOLUJICA - OPŠTINA BAR - KAMEN	BAR	2.718.360,00	NIJE PRECIZIRANO (	17 GOD	75000 KAMENA , 1125
UKUPNO						35.334.240,01			

U odlukama Vlade Crne Gore o dodjeli koncesije za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina u 2020.godini, u članu 3 svake odluke, je jasno određen procenat promjenjive koncesione naknade i kreće se od 7 do 10%.

U koncesionim ugovorima koje je zaključilo Ministarstvo ekonomije na osnovu odluka Vlade u 2020. godini, u članu 10 ugovora, nije jasno određen procenat promjenjive koncesione naknade (odluke i ugovori su tipski).

Državni revizor je izvršio analizu nekoliko ugovora o koncesijama, koji imaju potencijalno veliki značaj za ekonomiju, uticaj na prirodu, prirodna bogatstva i budžet Crne Gore, koristeći metod uzorka.

1)"Rudnici boksita Nikšić" AD

Državni revizor je analizirao ugovor o koncesiji sa „Rudnicima boksita Nikšić"AD, čiji je vlasnik strana kompanija „Salomon Enterprises Limited" za eksploataciju rude crvenog boksita iz sedam rudnih ležišta u rejonu Nikšićke Župe, sa pretežno površinskim kopom (**smatraju se jednim od najbogatijih nalazišta boksita u Evropi**). Na osnovu Ugovora o produženju prava na eksploataciju rude crvenog boksita broj: 01 - 4935/1 od 21. novembra 2005. godine, „Rudnici boksita" AD su bili obavezni da plate početnu koncesionu naknadu od 4.000.000,00€ i da plaćaju

ukupnu godišnju stalnu koncesionu naknadu u iznosu od svega 100.000,00€ a promjenjiva naknada Ugovorom nije bila definisana.

Novim ugovorom o koncesiji na rudu boksita broj: 01-706/24 od 30. septembra 2015. godine sa koncesionarom „ONICO" Varšava, određena je stalna koncesiona naknada od 101.320,00€, dok promjenjiva koncesiona naknada iznosi 4% i 2% od tržišne vrijednosti bilansnih ili eksploatacionih rezervi crvenih boksita za ležište. Ugovorom o prenosu ugovora o koncesiji broj: 01-1527/8 od 01. decembra 2015. godine, koncesionar „ONICO" Varšava ustupa koncesiju „UNIPROM-u METALI" doo, kojem se aneksom određuje stalna godišnja koncesiona naknada u iznosu od 628.650,00€ dok je promjenjiva koncesiona naknada 2% od ostvarene godišnje vrijednosti proizvodnje boksita.

Ova bogata rudna nalazišta velike vrijednosti, koja se nalaze na površini zemlje u okolini Nikšića, čija ruda ima i visok srednji sadržaj oksida aluminijuma- Al2O3 u rasponu od 47,01% do 59,82% (podaci od Zavoda za geološka istraživanja iz izvještaja druge revizije broj: 01-944 od 22. jula 2003. godine, Elaborata o rezervama crvenog boksita u ležištima Nikšićke Župe) predstavljaju najveće rudno bogatstvo Crne Gore, koje je godinama davano koncesionarima po veoma povoljnim uslovima.

2) AD Rudnik uglja Pljevlja

Ovo je površinski kop. **Ugovorom broj:01-1025/1 od 21. novembra 2005. godine**, stalni dio koncesione naknade je određen u iznosu od **1.344.600,00€ godišnje**, pa je aneksom broj: 01-1787/1 od 12. jula 2012.godine **smanjen na 672.300,00€ godišnje**, a promjenjivi dio koncesione naknade iznosi **2,5%** od ostvarene godišnje vrijednosti proizvodnje i obračunava se jednom godišnje.

3) AD „Rudnik mrkog uglja Ivangrad" Berane

Ugovorom broj: 01-26/6 od 17.09.2007. godine određen je fiksni dio koncesione naknade je bio 120.000.00€, a promjenjivi dio koncesione naknade iznosi 2,5% od ostvarene godišnje vrijednosti proizvodnje i obračunava se jednom godišnje.

32.2. Koncesije za geološka istraživanja i eksploataciju ugljovodonika

Koncesije za proizvodnju ugljovodonika se ne dodjeljuju u skladu sa Zakonom o koncesijama već u skladu sa Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika ("Sl. list CG" br. 41/10, …, 62/13) gdje je u članu 26, stav 5 propisano da visina, kriterijumi i način plaćanja naknade i druga značajna pitanja uređuje svojim propisom Vlada CG. Na osnovu toga je Vlada donijela Uredbu o načinu obračuna i plaćanja naknade za proizvodnju nafte i gasa ("Sl. list CG" br. 13/14) kojom su propisani iznosi koncesionih naknada i način njihovog obračuna I rokovi plaćanja.

Ugovor o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika broj: (nema signaturnog broja) za blokove 4118-4; 4118-5; 4118-9; 4118-10, ukupne površine 1.228 km2, **je 14. septembra 2016.** godine **zaključen sa kompanijama "Eni Montenegro BV", "Holandija" i "Novatek Montenegro", "BV Holandija".** Zaključenim ugovorom o koncesiji je predviđeno da faza istraživanja traje ukupno sedam godina, sa dva perioda istraživanja (podfaze) od po četiri i tri godine. U toku prvog perioda istraživanja (4 godine), koncesionari su dužni da izvrše seizmička istraživanja, da izrade

set geoloških studija i da izbuše dvije istražne bušotine. **U dostavljenim ugovorima ne stoji kolika je koncesiona naknada određena ugovorom.**

Po mišljenju državnog revizora prije davanja ove koncesije bilo je potrebno uraditi opsežnu studiju o uticaju i rizicima eksploatacije nafte i gasa na prirodu mora i morske obale Crne Gore, na životnu sredinu i turizam kao najvažniju privrednu djelatnost Crne Gore. Bilo je potrebno takođe uraditi opsežnu studiju sa cost benefit analizom o ekonomskoj isplativosti eksploatacije nafte i gasa u podmorju sa jedne strane i turizma sa druge strane.

32.3. Koncesije za korišćenje hidropotencijala na malim vodotocima

Vlada Crne Gore je u periodu od 2007. do 2019.godine donijela 29 Odluka o davanju koncesija na osnovu energetskih dozvola za izgradnju malih hidroelektrana.

U Crnoj Gori su koncesionari izgradili **26** minihidroreletrana- **mHE** na malim vodotocima **i** izgrađene su **dvije** vjetroelektrane **po principu zakupa zemljišta**.

Državni revizor je 15. decembra 2021. godine u Ministarstvu kapitalnih investicija obavio razgovore sa direktorom Direktorata za energetiku i energetsku efikasnost, o koncesijama u oblasti energetike koje su sada u nadležosti Ministarstva kapitalnih investicija. On je izjavio da je Vlada stavila moratorijum na gradnju hidroreletrana na malim vodotocima zbog protesta građana i zbog malog proizvodnog efekta. U Energetskom bilansu Crne Gore za 2022. godinu dati su podaci da su hidroelektrane na malim vodotocima (26 mHE) 2020. godine proizvele svega 3,05% od proizvedene električne energije na nivou Crne Gore i da su znatno veću proizvodnju imale dvije vjetroelektrane – 9,85% od ukupno proizvedene električne energije na nivou Crne Gore. U sušnom periodu, kada su akumulacije vode velikih hidroreletrana na minimumu, vjetroelektrane svojom proizvodnjom spašavaju od uvoza skupe električne energije. Izjavio je da je započeo postupak raskida više ugovora o koncesijama na malim vodotocima i da ima tužbi i najava tužbi koncesionara protiv države povodom toga.

Državni revizor je mejlom 06. decembra 2021. godine od Ministarstva kapitalnih investicija, pored ostalog, zatražio na uvid saglasnosti i mišljenja Agencije za zaštitu prirode o uticaju gradnje mHE na malim vodotocima na životnu sredinu za sve koncesije na malim vodotocima-mHE i davanje na uvid izvještaja i nalaza inspekcije za zaštitu prirode u 2019. i u 2020. godini. Iz Ministarstva kapitalnih investicija je odgovoreno mejlom 24. decembra 2021. godine:

“Što se tiče saglasnosti i mišljenja Agencije za zaštitu prirode i životne sredine za sve koncesije na malim vodotocima –mHE, ne raspolažemo sa istima. U postupku praćenja rokova iz ugovora za Ministarstvo kapitalnih investicija su važni urbanističko-tehnički uslovi, građevinska dozvola i upotrebna dozvola. Dokumenta na osnovu kojih su pomenuta akta izdata nemamo u našem posjedu.”

Prilikom davanja koncesija Koncedent i Koncesionari su u periodu važenja postupali suprotno članu 6 starog Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu- ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016), **u kojem je bilo propisano da:**

„Nosilac projekta za koji je obavezna procjena uticaja na životnu sredinu ili projekta za koji je donijeta odluka o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu ili odluka da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu, ne može pristupiti izvođenju projekta bez saglasnosti nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluke da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.“

Kocedent i koncesionari su takođe postupali suprotno i članu 8 važećeg Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 075/18 od 23.11.2018) u kojem je propisano:

„Nosilac projekta za koji je obavezna izrada elaborata ili projekta za koji je donijeta odluka o potrebi izrade elaborata, ne može pristupiti izvođenju projekta, odnosno pribaviti odobrenje za obavljanje djelatnosti bez saglasnosti na elaborat ili odluke da nije potrebna izrada elaborata.“

Svi projekti, bilo da je za njih obavezna procjena uticaja na životnu sredinu, bilo da nije obavezna procjena uticaja na životnu sredinu, ne mogu biti izvođeni bez saglasnosti nadležnog organa tj. Agencije za zaštitu životne sredine.

Ministarstvo kapitalnih investicija je, na zahtjev državnog revizora, dalo informaciju o **raskidu ugovora o koncesijama i tužbama:** „Usljed nepoštovanja obaveza predviđenih ugovorom o koncesiji V**lada CG je jednostrano raskinula devet ugovora o koncesiji**, i to: dva sa privrednim društvom “Kol Energy d.o.o. Kolašin (vodotok Raštak), zatim sa privrednim društvima “Normal Company” d.o.o. Podgorica (vodotok Komarača), “Elektrotehna” d.o.o. Berane (vodotok Murinska rijeka), “Dekar” d.o.o. Podgorica (vodotok Ljeviška rijeka), “MEII” d.o.o. Budva (vodotok Režević rijeka), "Plava Hydro Power" (vodotok Đurička rijeka), “Bistrica Clean Energy” (vodotok Bistrica) i “Hydra MNE” (vodotok Bukovica). Takođe, u navedenom periodu zaključen je jedan sporazum o raskidu ugovora sa društvom “PM Hydro” d.o.o. Podgorica (vodotok Vranještica).

Do sada je podnijeto osam tužbi Privrednom sudu za naknadu štete i izgubljenu dobit (Bukovica, Đurička rijeka, Komarača, Bistrica, Murinska rijeka, Ljeviška rijeka, Trepačka rijeka i Slatina). Od podnijetih tužbenih zahtjeva njih šest se odnosi na ugovore koje je jednostrano raskinula Vlada CG, za vodotok Trepačka rijeka koncesionar osporava sporazumno raskinuti ugovor, dok za vodotok Slatinu koncesionar je 24. septembra 2021. godine dostavio dopis Ministarstvu kapitalnih investicija kojim ga obaviještava da zbog krivice koncedenta, odnosno Vlade CG, raskida ugovor o koncesiji. Ranije je po pitanju ovog ugovora Vlada CG 21. januara 2021. godine, na predlog Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma donijela zaključak kojim je data saglasnost da se prekine postupak odobravanje izgradnje mHE „Slatina“, kao i budućih novih mHE, na osnovu čega je obustavljen postupak po podnijetoj Prijavi o gradnji. Koncesionar je u svom dopisu obavijestio Ministarstvo kapitalnih investicija da su se usljed neispunjavanja obaveza od strane koncedenta shodno članu 122 Zakona o obligacionim odnosima stekli uslovi o raskidu Ugovora o koncesiji za izgradnju mHE „Slatina“, bez ostavljanja naknadnog roka za izvršenje obaveze.

Zastupanje Države Crne Gore u sudskim postupcima je u nadležnosti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa.

U međuvremenu Vlada Crne Gore je 23. decembra 2021. godine na predlog Ministarstva kapitalnih investicija donijela odluku o raskidu još 3 ugovora o koncesiji za gradnju hidroelektrana na malim vodotocima u izvorišnom dijelu sliva rijeke Tare, na rijekama Crnja, Ljubaštica i Crni potok.

32.4. Analiza prihoda od koncesija u nadležnosti Ministarstva ekonomije

Državni revizor je iz Uprave prihoda i carina dobio zvanične podatke o zaduženju koncesione naknade i podatke o naplaćenoj koncesionoj naknadi u nadležnosti Ministarstva ekonomije za koncesije za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, ugljovodonika, izgradnju hidroelektrana i korišćenje hidropotencijala na malim vodotocima.

Prihodi od koncesija u nadležnosti Ministarstva ekonomije u 2020. godini:

vrste koncesionih naknada	Obračunata koncesiona naknada u 2020	Naplaćena koncesiona naknada u 2020	Stanje tekućeg duga na dan 31.12.2020. godine
mineralne sirovine	3.822.222,69	3.523.826,45	**298.396,24**
mini hidro elektrane (26)	716.455,36	721.244,60	**-4.789,24**
ugljovodonici	385.123,50	108.237,74	**276.885,76**
U K U P N O:	**4.923.801,55**	**4.353.308,79**	**570.492,76**

Ostvareni **prihodi od koncesija u nadležnosti Ministarstva ekonomije u 2020. godini su ukupno iznosili 4.353.308,79€.** Koncesiona naknada je prihod budžeta države u iznosu od 30% i lokalne samouprave u iznosu od 70%. **Koncesiona naknada je opšti prihod budžeta države, koji je u 2020. godini ostvaren u iznosu od 1.305.992,64€ (30% shodno Zakonu o koncesijama).**

Prihodi od koncesija u nadležnosti Ministarstva ekonomije za 5 godina u periodu od 2015. do 2020. godine:

vrste koncesionih naknada	Obračunata koncesiona naknada	Naplaćena koncesiona naknada	Stanje tekućeg duga na dan 31.12.2020. godine
mineralne sirovine	18.221.535,93	19.451.056,24	-1.229.520,31
mini hidro elektrane	2.329.268,49	2.399.034,60	-69.766,11
ugljovodonici	2.405.107,22	2.128.696,09	276.411,13
U K U P N O:	**22.955.911,64**	**23.978.786,93**	**-1.022.875,29**

Preplata koncesione naknade za posmatrani period je posledica činjenice da su koncesionari plaćali koncesionu naknadu a da nijesu zaduživani rješenjima koncendenta.

Preporuka:

- **Preporučuje se da Ministarstvo kapitalnih investicija predloži zakonski akt kojim bi se precizno propisala obaveza da se ustanovi stalni nadzor nad datim koncesijama za korišćenje prirodnih bogatstava Crne Gore iz svoje nadležnosti.**

33. Javne nabavke

Od 07. jula 2020. godine počela je primjena novog Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19) koji je usvojen u Skupštini Crne Gore krajem 2019. godine. Članom 214 stav 1 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19) propisano je: "Postupci javnih nabavki koji su započeti do početka primjene ovog zakona okončaće se po propisima po kojima su započeti." Do 07. jula 2020. godine je važio Zakon o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17).

Ministarstvo ekonomije je imenovalo službenika za javne nabavke Aleksandru Raičević – samostalna savjetnica I koja je položila stručni ispit za rad na poslovima javnih nabavki (uvjerenje br. 01-7165 od 25. decembra 2013. godine izdato od Uprave za javne nabavke).

Plan javnih nabavki za 2020. godinu br. 016-426/20-197/1 od 30. januara 2020. godine je donešen u zakonskom roku uz saglasnost Ministarstva finansija. Ukupna vrijednost plana iznosi 181.000,00€.

Planom javnih nabavki za 2020. godinu br. 016-426/20-197/6 od 26. februara 2020. godine – Izmjena 1, utvrđena je ukupna vrijednost plana u iznosu od 291.000,00 €. Ministarstvo finansija je dalo saglasnost na izmjene plana javnih nabavki (mišljenje br. 03-8906/1 od 29. maja 2020. godine).

Izvršeno je usklađivanje Plana javnih nabavki za 2020. godinu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19) koji je počeo sa primjenom 07. Jula 2020. godine. U usklađeni plan javnih nabavki unijete su samo one javne nabavke (pozicije iz plana) za koje do tada nije pokrenut postupak javne nabavke. Shodno članu 84 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 07/19) u planu javnih nabavki se vrijednost PDV-a iskazuje zasebno. Usklađenim Planom javnih nabavki br. 19-426/20-197/7 od 21. jula2020. godine utvrđena je procijenjena vrijednost plana javne nabavke u iznosu od 129.752,78 € (PDV 27.247,93 €).

Plan nabavke male vrijednosti za 2020. godinu br. 016-426/20-199/1 sadrži 26 stavki čija ukupna procijenjena vrijednost iznosi 218.440,00€ sa PDV-om. Izvršeno je pet izmjena plana nabavki male vrijednosti za 2020. godinu. Izmjenom 5 Plana nabavke male vrijednosti za 2020. godinu br. 016-426/20-199/6 od 30. juna 2020. godine planirano je 30 nabavki male vrijednosti čija je ukupna vrijednost 270.426,00€ sa PDV-om.

Na postupke nabavki male vrijednosti primjenjivano je Interno uputstvo za postupanje Ministarstva ekonomije i organa u sastavu Ministarstva prilikom sprovođenja postupka nabavke male vrijednosti br. 602-320-2017/1 od 21. septembra 2017. godine. Način sprovođenja jednostavnih nabavki propisan je Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki ("Sl. list CG", br. 061/20, 065/20, 071/20, 074/20, 102/20).

U izvještajima o sprovedenim nabavkama prikazano je da su sprovedena:
-4 otvorena postupka čija je ukupna ugovorena vrijednost 164.899,70€ sa PDV-om;
-1 pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje čija je ugovorena vrijednost 271.222,35€ sa PDV-om;
-83 postupka nabavki male vrijednosti čija je ukupna ugovorena vrijednost 131.513,78€ sa PDV-om
-61 postupak jednostavnih nabavki čija je ukupna ugovorena vrijednost 60.944,37€ sa PDV-om
Izvršena je kontrola 3 otvorena postupka, 1 pregovaracki postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje, 8 postupaka nabavki male vrijednosti i 3 jednostavne nabavke.

Otvoreni postupak javne nabavke usluge kontrole kvaliteta goriva

Tenderska dokumentacija br. 016-426/20-740-6 za otvoreni postupak za nabavku usluga kontrole kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 11.februara 2020. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 71700000-5 Usluge praćenja i kontrole. Procijenjena vrijednost iznosi 60.000,00€ sa PDV-om.
Opis predmeta javne nabavke: Kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla se odnosi na kontrolu kvaliteta motornih benzina, gasnih ulja i tečnog naftnog gasa za motore sa unutrašnjim sagorijevanjem kao i tečna goriva namijenjena za proizvodnju toplotne energije, koja se isporučuje na teritoriji Crne Gore.
U predmetnom postupku javne nabavke ponudu je dostavio jedan ponuđač.
Ugovor br. 016-426/20-740/11 od 06. aprila 2020. godine je zaključen sa Institutom za transport "Intra" d.o.o. Ugovorena vrijednost iznosi 59.713,50€ sa PDV-om.

U Tenderskoj dokumentaciji br. 016-426/20-740-6 od 11. februara 2020. godine je navedeno da kao dokaz za ispunjenost **obaveznog uslova** treba dostaviti sertifikat o akreditaciji po standardu MEST EN 17020 (Kontrolno tijelo - tipa A), za oblast kontrole tečnih goriva naftnog porijekla i ocjenjivanje usaglašenosti kvaliteta koje je izdalo Akreditaciono tijelo Crne Gore u skladu sa Zakonom o akreditaciji.

Članom 65 stav 1 tačka 2 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17), koji je važio u vrijeme sprovođenja predmetne nabavke, je određeno da je obavezni uslov dozvola, licenca, odobrenje ili drugi akt za obavljanje djelatnosti koja je predmet javne nabavke, ukoliko je propisan posebnim zakonom. Međutim, sertifikat o akreditaciji po standardu MEST EN 17020 (Kontrolno tijelo - tipa A) ne predstavlja akt za obavljanje djelatnosti, već se radi o potvrdi da organizacija ispunjava određeni standard. U Pravilniku o obrascima i postupanju u postupcima javnih nabavki ("Sl. list CG" br. 48/17), koji je tada važio, propisano je da dostavljanje sertifikata predstavlja **fakultativni uslov**, stručno – tehnička i kadrovska osposobljenost.

Preporuke:

- **Preporučuje se subjektu revizije da, ako se u tenderskoj dokumentaciji traži dokaz o kvalitetu (sertifikati i sl.), dostavljanje sertifikata ne definiše kao obavezni uslov.**

Pri tome nije potrebno navoditi organ koji izdaje sertifikat s obzirom da je članom 73 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 42/11, 57/14, 28/15 i 42/17), propisano da je naručilac dužan da kao ekvivalentne, prihvati dokaze o kvalitetu (sertifikate i sl.) izdate od ovlašćenih organa država članica Evropske Unije ili drugih država.Važećim Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19) uspostavljanje sistema upravljanja kvalitetom takođe nije definisano kao obavezni uslov, već je određen kao uslov sposobnosti privrednog subjekta. Istim zakonom je propisano da je naručilac dužan da prihvati svaku ekvivalentnu oznaku (sertifikat i sl.) koja potvrđuje da roba, usluge ili radovi zadovoljavaju zahtjeve za traženu oznaku.

U tenderskoj dokumentaciji je određen CPV 71700000-5 Usluge praćenja i kontrole. Ovako određena cpv oznaka ne odgovara u potpunosti opisu predmeta - kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla i bitnim karakteristikama predmeta nabavke.
Kako je u tenderskoj dokumentaciji traženo uzorkovanje i laboratorijska ispitivanja preporučuje se da naručilac prilikom ovakvih nabavki precizno odredi predmet nabavke sa oznakom CPV 71900000-7 Laboratorijske usluge. Prema Priručniku za javne nabavke koji je sačinila UJN, glavna korist od CPV kodova je mogućnost identifikovanja nadmetanja u bilo kojoj zemlji Evropske unije bez potrebe za prevodom koji ponekad može biti nedovoljno precizan.

<u>Otvoreni postupak javne nabavke usluga prevođenja</u>

Tenderska dokumentacija br. 016-426/20-2687/6 za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluga prevođenja je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 15. juna 2020. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 79530000-8 Usluge prevođenja i CPV 79540000-1 Usluge usmenog prevođenja. Procijenjena vrijednost iznosi 34.000,00€ sa PDV-om.
Opis predmeta javne nabavke: nabavka usluga usmenog i pismenog prevođenja sa engleskog, njemačkog, ruskog, italijanskog i francuskog jezika na crnogorski jezik i sa crnogorskog jezika na engleski, njemački, ruski, italijanski i francuski jezik, u svemu prema specifikaciji datoj u tenderskoj dokumentaciji.
U predmetnom postupku javne nabavke ponude su dostavili četiri ponuđača.
Ugovor br. 016-426/20-2687/14 od 17.08.2020. godine je zaključen sa "Double L" doo. Ugovorena vrijednost iznosi 28.217,20€ sa PDV-om.

<u>Otvoreni postupak javne nabavke usluga avio prevoza</u>

Tenderska dokumentacija br. 406-39/2018-6 za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku usluga avio prevoza je objavljena na Portalu javnih nabavki dana 26. decembra 2019. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je CPV 60400000-2 Usluge vazdušnog prevoza i CPV 60410000-5 Usluge vazdušnog prevoza, po redu letenja. Procijenjena vrijednost iznosi 42.000,00€ sa PDV-om.
Opis predmeta javne nabavke: izbor agencije za snabdijevanje kartama u avio saobraćaju.
U predmetnom postupku javne nabavke ponude je dostavilo deset ponuđača.

Ugovor br. 406-39/2019-21 od 18. marta 2020. godine je zaključen sa "Demetra tours" d.o.o. Ugovorena vrijednost iznosi 42.000,00€ sa PDV-om.

Pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje za nabavku životnih namirnica

Tenderskom dokumentacija za pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje br. 016-426/20-3406/3 od 24. jula 2020. godine je određen predmet nabavke CPV 8531220-1 Kućna dostava životnih namirnica, čija procijenjena vrijednost iznosi 230.000,00€.
Opis predmeta javne nabavke: nabavka životnih namirnica. U tehničkim specifikacijama je zahtijevano 5100 paketa životnih namirnica.
Ponude su dostavila tri ponuđača i to:
DOO "Hard discount Laković" Podgorica
DOO "Voli trade" Podgorica
DOO"Meso-promet" Bijelo Polje
Ugovor o isporuci životnih namirnica br. 016-426/20-3406/12 od 28. jula 2020. godine je zaključen sa DOO "Hard discount Laković". Ugovorena vrijednost iznosi 228.590,16€ bez PDV-a odnosno 271.222,35€ sa PDV-om.

U Informaciji o pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u opštinama Rožaje i Gusinje u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica nastalih epidemijom korona virusa koja ima oznaku "INTERNO", Ministarstvo ekonomije navelo da se javila potreba za pružanjem pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u opštinama Rožaje i Gusinje u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica nastalih epidemijom korona virusa. Pomenutom Informacijom pod oznakom "INTERNO", Ministarstvo ekonomije navodi da je sprovelo postupak javne nabavke 5100 paketa sa životnim namirnicama i da je "Hard discount Laković" DOO izabran kao najpovoljniji ponuđač te predlaže Vladi Crne Gore da donese zaključke kojima bi bila razmotrena i usvojena Informacija o pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u opštinama Rožaje i Gusinje u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica nastalih epodemijom korona virusa, kao i da se zaduži Ministarstvo finansija da iz sredstava budžetske rezerve plati iznos od 228.590,16€ bez PDV-a privrednom društvu "Hard discount Laković" DOO.
Vlada Crne Gore je odlučila o Informaciji o pomoći najugroženijim kategorijama stanovništva u opštinama Rožaje i Gusinje u cilju ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica nastalih epidemijom korona virusa i donijela Zaključke br. 07-140 od 30. jula 2020. godine kojima je usvojila pomenutu informaciju i zadužila Ministarstvo finansija da izvrši isplatu iz sredstava budžetske rezerve.

Tenderska dokumentacija za pregovarački postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za nadmetanje br. 016-426/20-3406/3 od 24. jula 2020. godine ne sadrži jasno definisano mjesto izvršenja ugovora odnosno ono je određeno sa "u skladu sa potrebama Naručioca". Ugovorom o isporuci životnih namirnica navedena je obaveza dobavljača da robu isporuči FCO Rožaje i Gusinje.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da tenderska dokumentacija koju sačinjava sadrži jasno određeno mjesto izvršenja ugovora kako bi, u skladu sa članom 86 stav 2 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19), ponuđaču bili poznati svi troškovi koje može imati u vezi sa predmetom javne nabavke.**

Ministarstvo ekonomije je sprovelo postupak nabavke životnih namirnica, koje nisu bile utvrđene planom, zaključilo ugovor u vrijednosti 271.222,35 € sa PDV-om i tek nakon toga je zahtijevalo korišćenje sredstava budžetske rezerve za isplatu po tom osnovu. Dakle u periodu sprovodjenja nabavke nisu bila obezbijeđena finansijska sredstva za predmetnu nabavku.

Preporuka:

- **Preporučuje se subjektu revizije da pokreće postupak javne nabavke samo ako za nju ima obezbijeđena finansijska sredstva, kako je predviđeno članom 83 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19).**

Nabavke male vrijednosti

Interno uputstvo za postupanje Ministarstva ekonomije i organa u sastavu Ministarstva prilikom sprovođenja postupka nabavke male vrijednosti br. 602-320-2017/1 od 21. septembra 2017. godine primjenjuje se za nabavku roba i usluga procijenjene vrijednosti do 15.000,00€ sa PDV-om i nabavku radova procijenjene vrijednosti do 30.000,00€ sa PDV-om. Za robu, usluge i radove procijenjene vrijednosti jednake ili manje od 3.000,00€ sa PDV-om propisano je da se nabavka realizuje direktnim prihvatanjem predračuna/profakture/ računa/fakture.

Kontrolisano je 8 postupaka nabavki male vrijednosti i to:

- usluge fotokopiranja čija je ugovorena vrijednost 14.984,35€ sa PDV-om. Ugovor br. 19-426/20-5615/8 od 25. juna 2020. godine je zaključen sa "Sinergise" doo;

- usluge ekspres pošte čija je ugovorena vrijednost 2.350,00€ sa PDV-om. Ugovor br. 016-426/20-2706/6 od 24. juna 2020. godine je zaključen sa "Kingscliffe Distribution Montenegro";

- konsultantske usluge za izradu aplikacije za subvencije čija je ugovorena vrijednost 14.520,00€ sa PDV-om. Ugovor br. 016-426/20-3064/6 od 20. jula 2020. godine je zaključen sa "Infostream" doo;

- advokatske usluge čija je ugovorena vrijednost 2.964,50€ sa PDV-om. Ugovor br. 016-426/20-3244/3 od 09. Jula 2020. godine je zaključen sa advokatom Miloradom Janjevićem;

- usluge predstavljanja analize rezultata II paketa mjera Vlade Crne Gore i upoznavanje javnosti sa izmjenama novog Zakona o energetici, čija je ugovorena vrijednost 14.822,50€ sa PDV-om. Ugovor br. 016-426/20-3108/6 od 16. jula 2020. godine je zaključen sa "OR" doo

- konsultantske usluge za izvođenje obuke i izrade biznis planova u okviru Programske linije za razvoj preduzetništva, čija je ugovorena vrijednost 14.897,52€. Ugovor br. 06-426/20-3065 od 20. Jula 2020. godine je zaključen sa "M.A.S. Code" doo.

Organizacione jedinice Ministarstva ekonomije koje su vršile prijem usluga nisu sačinjavale izvještaj o realizovanoj nabavci male vrijednosti po Obrascu C, a što su bile dužne shodno članu 16 Internog uputstva za postupanje Ministarstva ekonomije i organa u sastavu Ministarstva prilikom sprovođenja postupka nabavke male vrijednosti br. 602-320-2017/1 od 21. septembra 2017. godine.

Jednostavne nabavke

Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki ("Sl. list CG", br. 061/20, 065/20, 071/20, 074/20, 102/20) propisan je način sprovođenja jednostavnih nabavki i to:
1) roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 5.000,00€;
2) roba i usluga procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake i veće od 5.000,00€, a manje od 20.000,00€;
3) radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou jednake i veće od 5.000,00€, a manje od 40.000,00€.

Kontrolisani su sljedeći postupci jednostavnih nabavki:
- nabavka usluga digitalnog marketinga u cilju promocije Programa za unapređenje konkurentnosti privrede, Programa podrške privredi kroz subvencionisanje zarada i ostalih programa iz Trećeg paketa socio – ekonomskih mjera Vlade Crna Gore 2020 – 2024 iz nadležnosti Ministarstva ekonomije. Ugovorena vrijednost iznosi 14.520,00€ sa PDV-om. Ugovor br. 046-402/20-3531/7 od 25. avgusta 2020. godine je zaključen sa "Amplitudo" doo;
- nabavka usluga održavanja sistema za isplatu subvencija za zarade zaposlenih, uzrokovanih COVID-19 pandemijom. Ugovorena vrijednost iznosi 19.953,00€ sa PDV – om. Ugovor br. 016-426/20-4880/7 od 23. novembra 2020. godine je zaključen sa "Infostream" doo.
- nabavka paketića za djecu zaposlenih u Ministarstvu ekonomije. Ugovorena vrijednost iznosi 3.086,40€ sa PDV-om. Ugovor br. 016-402/20-5523/5 od 24. decembra 2020. godine je zaključen sa "HDL Laković".

Napomena: U 2020. godini jednostavne nabavke nisu uvrštene u Plan javnih nabavki Ministarstva ekonomije. Shodno članu 23 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG" br. 74/19), jednostavne nabavke su izuzete iz primjene ovog zakona te stoga ne postoji obaveza da se unose u plan javnih nabavki. Ministarstvo finansija je izdalo Stručno uputstvo o planiranju javnih nabavki, u kome se preporučuje planiranje i ove kategorije nabavki u slučaju njihove izvjesnosti.

Član Senata DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Zoran Jelić